

4

51

4

VOORDEN DIENST

NOTA
TOT VOORBEREIDING VAN
DE HERZIENING VAN HET
FISCAAL STRAFRECHT

SAMENGESTELD OP LAST VAN DEN
DIRECTEUR VAN FINANCIËN DOOR

Mr. R. HATTINK,

HOOFDAMBTENAAR TER BESCHIKKING VAN
DEN HOOFDINSPECTEUR, HOOFD VAN DEN
DIENST DER IN- EN UITVOERRECHTEN EN
ACCIJN.

FOR G. INUR
A TIMUR

2

BIBLIOTHEKAAN KANTOR GUBERNUR R.D.H. TE. I JAWA TIMUR	
Dibekukan :	18-11-75
No. Pendaftaran :	2708/75
Notasi :	336.2/.flat/n

MILIK PERPUSKAAN
KANTOR GUBERNUR KDH,
TK. I J. WA - TIMUR

VOOR DEN DIENST

NOTA

TOT VOORBEREIDING VAN DE HERZIENING VAN HET FISCAAL STRAFRECHT

SAMENGESTELD OP LAST VAN DEN
DIRECTEUR VAN FINANCIËN DOOR

Mr. R. HATTINK,

HOOFDAMBTENAAR TER BESCHIKING VAN
DEN HOOFDINSPECTEUR, HOOFD VAN DEN
DIENST DER IN- EN UITVOERRECHTEN EN
ACCIJNZEN

INHOUDSOPGAVE.

HOOFDSTUK I.

Bladz.

Inleiding.

§ 1.	Omschrijving van de materie, welke voor herziening in aanmerking wordt genomen	1.
§ 2 en § 3.	Algemeene verordeningen betreffende 's Lands middelen en pachten	2.
§ 4—§ 11.	Invoeringsverord. Strafwetboek	4.

HOOFDSTUK II.

Opsomming van de ordonnanties betreffende 's Lands middelen en pachten.

§ 12.	Belang van deze opsomming	18.
§ 13.	Chronologische rangschikking	20.
§ 14.	Ordonnanties waarin belastingheffingen voorkomen en die niet behooren tot de in § 13 opgesomde	32.

HOOFDSTUK III.

§ 15 — § 50.	Korte beschouwingen over de in § 13 opgenomen ordonnanties in verband met strafbepalingen. Voor volgorde, zie chronol. lijst in § 13	35
--------------	--	----

HOOFDSTUK IV.

Bevoegdheden van ambtenaren in verband met verplichtingen tegenover den fiscus, tot het uitoefenen van contrôle, enz.

§ 51.	Huiszoeking. Opsporingsambtenaren. Recht tot betreding van woningen, fabrieken, erven enz.	202.
§ 52.	Visitatie. Lijfsvisitatie. Boekenonderzoek. Effectueeren van de bevoegdheid daartoe. Verplichte geheimhouding	207.
§ 53.	Aanhouding van personen	218.
§ 54.	In beslag neming, aanhaling en aanhouding	219.
§ 55.	Verzegeling; schending van zegels enz. Inroepen van de hulp van den „sterken arm”	222.

HOOFDSTUK V.

Bladz.

Algemeene leerstukken in verband met fiscaal strafrecht.

§ 56.	Misdrijven en overtredingen	229.
§ 57.	Opzet en schuld. Leer van het materieele feit	237.
	Invloed van afwezigheid van schuld	243.
§ 58.	Daderschap en medeplichtigheid. Fictief daderschap	244.
	Boeten ten laste van Straffeloosheid van den materieelen dader.	
	Boete ex art. 43 Zegelverord.	251.
	Daderschap van collectiviteiten en lichamen. Rechts- personen	253.
§ 59.	Poging	257.
	Poging als zelfstandig delict.	
§ 60.	Samenloop	259.
§ 61.	Herhaling	261.

HOOFDSTUK VI.

Straffen in het fiscale recht.

§ 62.	Vrijheidsstraffen	264.
	Cumulatie van hoofdstraffen.	
§ 63.	Geldboeten	267.
	Schadevergoedingsidee.	
§ 64.	Minima en maxima	268.
	Geldboetenwet	275.
§ 65.	Soorten van (geld)boeten	277.
	Invordering, teruggave of vrijstelling.	
	Waanbetaling.	
	Zuivere strafrechtboeten.	
	Lijfswang; id. bij Geldboetenordonnantie	280.
	Stbl. 1879 No. 267, Stbl. 1890 No. 73, Stbl. 1922 No. 522.	
	Wijziging Zegelverordening.	
	Kwijtschelding. Artt. 17 en 19 Ind. Compt. Wet.	293.
§ 66.	Verbeurdverklaring. Onteigening	304.
	Vernietiging. Onbuikbaarmaking.	
§ 67.	Andere quasi-strafrechtelijke maatregelen	309.

HOOFDSTUK VII.

Verval van het recht tot strafvervolging en tot strafexecutie.

	Bladz.
§ 68. Disculpeerende vrijwillige reëtificatie	310.
§ 69. Andere disculpeerende omstandigheden	314.
§ 70. Transactie. Submissie	316.
§ 71. Verjaring	232.
§ 72. Overlijden en krankzinnigheid	325.
§ 73. Jeugdige delinquenten	327.

HOOFDSTUK VIII.

§ 74. Voorstellen om te komen tot uniformiteit in, en overzichtelijkheid van de fiscale strafrechtbepalingen	329.
--	------

VOORWOORD.

Bij de behandeling van de ontwerp-begrooting 1929 ⁽¹⁾ werd in den Volksraad aangedrongen op herziening van het fiscaal strafrecht, opdat o.a. meerdere overeenstemming in zake regelingen van onderling overeenkomstige onderwerpen zou worden verkregen. De Regeering verklaarde, Zieh gaarne te zullen beraden over de meest doeltreffende wijze, waarop zulks binnen bekwamen tijd zou kunnen worden bereikt ⁽²⁾.

Bij de voorbereiding voor zoodanige herziening bleek het noodig, niet alleen die bepalingen uit de belasting-ordonnanties aan beschouwingen te onderwerpen, waarvan de overtreding den delinquent met den strafrechter in aanraking kan brengen, doch ook de voorschriften, waarvan overtreding langs administratieven weg gestraft wordt, — vooral omdat de grens tusschen beiderlei bepalingen niet altijd scherp te trekken is.

Deze voorbereiding heeft thans haar beslag gekregen, de beginselen, welke aan de herziening ten grondslag zouden kunnen strekken om uniformiteit en meerdere overzichtelijkheid van de stof te verkrijgen, en vooral om meer moderne inzichten tot uiting te brengen, zijn verzameld.

Ten einde deze in overweging gegeven beginselen, welke bij aanvaarding op de verschillende fiscale ordonnanties zullen moeten worden toegepast, zoo spoedig mogelijk en tegelijkertijd aan het oordeel van deskundigen op fiscaal en op juridisch terrein te kunnen onderwerpen, wordt deze nota tot voorbereiding in druk uitgegeven, — ook om het verzameld materiaal bijeen te houden en voor zoo veel mogelijk beoordeelaars toegankelijk te maken.

In het bijzonder staat daarbij de wenschelijkheid voor oogen, te ervaren of en in hoeverre bezwaren van praktischen aard in enkele opzichten aan de uitvoering der theoretisch wenschelijk geoordeelde wijzigingen in den weg zullen kunnen staan.

De Directeur van Financiën.

⁽¹⁾ Volksraad, Zittingsjaar 1928—1929, Onderw. I, Afd. III, stuk 14, bladz. 1.

⁽²⁾ Volksraad, Zittingsjaar 1928—1929, stuk 15, Memorie van Antwoord bladz. 3, zie ook Zittingsjaar 1930—1931, Onderw. I, Afd. III, stuk 10, bladz. 1.

HOOFDSTUK I.

INLEIDING.

§ 1.

Omschrijving van de materie, welke voor herziening in aanmerking wordt genomen.

Voor deze voorbereiding wordt onder „Fiscaal Strafrecht” verstaan: die bepalingen uit de „algemeene verordeningen betreffende

's Lands middelen en pachten”, waarbij vastgesteld is welke handelingen, verzuimen of toestanden verboden zijn, voor zoover die regelen hetzij strafrechtelijk, hetzij administratiefrechtelijk gesanctionneerd worden, — welke de op te leggen straffen of toe te passen administratieve maatregelen zijn, welke bevoegdheden daartoe aan de administratie gegeven zijn, in welke gevallen en op welke wijze door transactie de vervolging voorkomen kan worden enz., en welke disculpeerende omstandigheden, niet vallende onder de bepalingen van Titel VIII, 1ste Boek, Strafwetboek, invloed kunnen uitoefenen. Verder zullen de bepalingen betreffende de straffen, de voorwaarden van algemeenen aard, welke voorhanden moeten zijn voor strafwaardigheid, fysiek- en rechtspersoon, in beschouwing worden genomen, alsmede de leerstukken ten aanzien van opzet en schuld, daderchap en medeplichtigheid, poging, samenloop, het verval van het recht tot strafvordering en van de straf, — alles, voor zoover afwijking bestaat van het gewone strafrecht.

Mr. Is. Cassutto: „Het Strafrecht in N.-I.”, Handleiding enz., dl. I bladz. 42 omschrijft: „Met fiscaal strafrecht worden bedoeld de strafrechtelijke bepalingen, voorkomende in de algemeene verordeningen betreffende 's Lands middelen en pachten”. De grens tusschen „strafrechtelijke” en „administratieve” bepalingen is echter niet overal scherp te trekken, vgl. Mr. Dr. Sinninghe Damsté, Inleiding tot het Nederl. Belastingrecht, 1928, bladz. 258 en volg. Wel zou eene herziening uitsluitend de „strafrechtelijke bepalingen” kunnen betreffen, doch beoordeeling van „fiscaal strafrecht” is niet wel mogelijk zonder kennis van het geheele samenstel van „bestraffingsbepalingen”.

Het komt onnoodig voor, de door verschillende schrijvers over deze materie gegeven definities van „fiscus”, „fiscaal recht” en „fiscaal strafrecht” aan beschouwingen te onderwerpen, — zie Mr. Sinninghe Damsté „Beschouwingen over het Rijksfisc. Strafrecht”, ⁽¹⁾ Proefschrift 1904, Hoofdst. I, Bladz. 15—18.

⁽¹⁾ In deze nota aangehaald als: Damsté, Proefschrift.

§ 2.

Wat te verstaan onder de „Algemeene verordeningen betreffende 's Lands middelen en pachten“?

In de eerste plaats moet vaststaan, van welke ordonnanties hier sprake is. De uitdrukking „algemeene verordeningen betreffende 's Lands

middelen en pachten” is, blijkens de toelichting op het ontwerp-Wetb. v. Strafr. voor Ned.-Indië ad art. 41 (— thans art. 40 —) ontleend aan art. 6 van Ind. Stbl. 1898 No. 50, afkondigende het Kon. Besl. van 1 Juli 1897, waarbij geregeld wordt de vervanging van geldboeten bij wanbetaling door vrijheidsstraf, — welke vervanging niet van toepassing zou zijn o.m. „in zaken van overtredingen van de bepalingen betreffende 's Lands middelen en pachten”; (voor deze vervanging, zie § 65, bladz. 279).

Blijkens de toelichting ad art. 4 der Invoeringsverord. Strafwb. (Stbl. 1917 No. 497) kwam het der „Bijzondere Commissie uit de Staatscommissie voor de herziening van het Indisch privaatrecht en strafrecht”, ingesteld in 1909 (in den vervolg te noemen: de „Commissie”) wenschelijk voor, in overeenstemming met het gevoelen van het Hoog-Gerechtshof van N.-I., aan deze in de Indische wetgeving gebruikelijke uitdrukking vast te houden.

De „Commissie” voegt daaraan toe: (bladz. 450 en 451 van „Het Kon. Besl. van 15 Oct. 1915 No. 33, houdende vaststelling van een Wetboek van Strafrecht voor Ned.-Indië, Stbl. 1915 No. 732, en het Kon. Besl. van 4 Mei 1917 No. 46, houdende vaststelling van een Invoeringsverord. (Stbl. 1917 No. 497), officiële bescheiden, in opdracht van de Regeering uitgegeven van wege het Dept. van Justitie; Landsdrukkerij 1918” — verder aan te halen als: „Officiële Uitgave”).

Het woord „betreffende” stelt naar de meening der Commissie voldoende in het licht, dat hier alleen bedoeld wordt op verordeningen, waarvan 's Lands middelen en pachten het uitsluitende, althans het hoofd-onderwerp (*) vormen. De verordeningen, welker strekking is: regeling van eenig onderwerp van overheidszorg, maar die mede een enkele bepaling van fisealen aard inhouden, zooals bijv. het Algemeen Loodsreglement (Stbl. 1914 No. 222) vallen dus niet in de termen van de bepaling.

„Twijfel kan rijzen ten opzichte van de beide overschrijvings-

(*) Dit criterium gaat echter niet altijd op: niet dubieus is dat de „Verordening tot invoering van eene belasting op honden” betreft: 's Lands middelen, ook al staat in de considerans met zoovele woorden als doel: „hoofdzakelijk als maatregel tegen de hondsdolheid”. (Stbl. 1906 No. 283, zie § 32). Zie ook § 21, bladz. 64, in zake de considerans van de Petroleum-accijns-ordonnantie.

„ordonnanties (Stbl. 1834 No. 27 en Stbl. 1873 No. 38). ⁽¹⁾ De Commissie heeft zich op het standpunt gesteld, dat daarbij de fiscale regeling als hoofdzaak is te beschouwen, zoodat die verordeningen wel „in de termen dezer bepaling vallen. Zij heeft niet nagelaten de consequentie onder de oogen te zien, dat dientengevolge ook voor de „naar haren aard niet-fiscale overtredingen, in die beide ordonnantie voorkomende, de bijzondere bepalingen van lid 3 en volgg. van „art. 4 Inv. Verord. Strafwb. van toepassing zijn zullen, doch meende ter voorkoming van te groote differentiatie in de invoeringswetgeving in deze voor de praktijk weinig beteekenende consequentie „te moeten berusten.”

§ 3. Meeningsverschil niet uitgesloten.

Uit het vorenstaande volgt dat ten aanzien van enkele verordeningen verschil van mening mogelijk is in

zake de vraag of deze al dan niet te rekenen zijn tot die, welke 'sLands middelen en pachten betreffen. In § 11 wordt een opsomming gegeven van vele bepalingen, welke elders dan in fiscale ordonnantie voorkomen en bijzondere regelingen vaststellen ten aanzien van bepalingen uit „verordeningen betreffende 'sLands middelen en pachten”. Wenschelijk is het derhalve in de eerste plaats, dat de wetgever limitatief vaststelt, welke verordeningen daartoe gerekend moeten worden, opdat de beoordeeling daarvan onttrokken zij aan den rechter, die geroepen is die bepalingen al dan niet toe te passen. Voor zoover afgekondigd vóór 1 Jan. 1918 (zie art. 3, 1ste lid sub e, Inv. Verord. Strafwb. jo Besluit 18 Dec. 1917 No. 29 in Stbl. 1917 No. 732) zal het al dan niet voorkomen onder een der 277 nummers van art. 6 dier verordening den doorslag kunnen geven, in zooverre dat de onder één dier nummers genoemde regelingen niet betreffen 'sLands middelen en pachten, — vgl. Damsté, Proefschrift, bladz. 31, en J. F. van Nieuwkuyk, „Het fiscaal strafrecht en de fiscale strafactie” ⁽²⁾ 2e dr. bladz. 10. Zie ook § 14, bladz. 33 en 34, waarin de vraag behandeld wordt of de ordonn. in Stbl. 1916 No. 157, regelende het vissen naar parelschelpen enz. enz., tot de fiscale ordonn. gerekend moet worden.

⁽¹⁾ Ingevolge art. 26, 2e lid, van de Ordonnantie op het recht van overschrijving (25 Juni 1924 Stbl. No. 291) zijn met ingang van 1 Aug. 1924 alle op dat tijdstip bestaande bepalingen betreffende het recht van overschrijving vervallen. De overige bepalingen uit eerstgen. ordonn. zijn behouden (zie § 15), terwijl de ordonn. in Stbl. 1873 No. 38, i. l. gewijzigd bij Stbl. 1912 No. 464, voor een deel buiten werking is, doordat van den agrarischen eigendom geen overschrijvingsrecht meer wordt geheven. Zie verder § 17.

⁽²⁾ In deze nota verder aangehaald als „Van Nieuwkuyk”.

§ 4. Verordeningen betreffende
's Lands middelen en pachten,
van kracht bij de invoering
Strafwb. op 1 Januari 1918.

Voor zoover betreft de fiscale verordeningen, welke bij de invoering van het Strafwetboek van kracht waren, zijn, krachtens art. 4 lid 1

der Inv. Verord. gehandhaafd:

„de bepalingen omtrent onderwerpen, in de eerste acht titels „van het Eerste Boek Strafwb. behandeld, alsmede de strafbepalingen, „welke voorkomen in algemeene verordeningen betreffende 's Lands „middelen en pachten,”

met uitzondering van:

- a. de strafbepalingen tegen onrechtmatige heffingen. Als voorbeeld noemt de „Commissie”: art. 22 Regl. op den Pandhuisdienst (Stbl. 1905 No. 490). Dit Regl. is ingetrokken: art. I sub II van Stbl. 1928 No. 64, en een nieuw Reglement vastgesteld bij Reg. verordening in Stbl. 1928 No. 81.
- b. de strafbepalingen tegen lastelijke verdachtmaking, welke voorkomen in de algemeene verordeningen op de opiumregie alsmede de verboden kringen ten aanzien van opium. Door in werking treding krachtens Stbl. 1927 No. 536 van de Verdoovende midd.-ordonn. (Stbl. 1927 No. 278) en de Regie-opium ordonn. (Stbl. 1927 No. 279) zijn op 1 Jan. 1928 bedoelde verordeningen ingetrokken, zie § 49.
- c. art. 29, 2e lid, ordonn. 11 Aug. 1885 (Stbl. No. 131) tot regeling van de zegelbelasting in Ned.-Indië. Deze regeling is ingetrokken bij art. 127 der „Zegelverord. 1921” (Stbl. No. 498), zie § 41.
- d. art. 5 der ordonn. 20 Aug. 1865 (Stbl. No. 84) tot vaststelling van bepalingen op het houden van huiszoeking tot ontdekking van overtreding der wettelijke bepalingen op het stuk van 's Lands middelen en pachten. Deze ordonn. is behandeld in § 51.

§ 5. Uniforme regeling.

In de verordeningen betreffende 's Lands middelen en pachten werd wat de bepalingen omtrent onder-

werpen, behandeld in de eerste acht titels als bovengenoemd aangaat, met ingang van 1 Jan. 1918 in zooverre uniformiteit aangebracht, dat:

1. de bedreigde ⁽¹⁾ vrijheidsstraffen, voor zoover haar maximum 3 maanden of minder bedraagt, vervangen worden door hechtenis; en anders door gevangenisstraf, beide tot hetzelfde maximum als in die verordeningen genoemd. Zijn, in verband met den landaard van den overtreder, voor hetzelfde feit verschillende

(1) Voor „bedreigde”, zie § 32, bladz. 114 en 115

- maxima genoemd, dan geldt het hoogste; art. 4, lid 3 sub *a*, — zie § 62, bladz. 265.
2. voor geldboeten en voor de sub 1 bedoelde vrijheidsstraffen gelden de minima van het Strafwb.; id. sub *b*, — zie § 64, bladz. 271.
 3. bij veroordeeling tot een geldboete treedt geen vervangende hechtenis in de plaats; id. sub *c*, — zie § 65, bladz. 279.
 4. vonnissen, houdende veroordeeling tot geldboete, kunnen ⁽¹⁾ worden ten uitvoer gelegd zoowel op de goederen van den veroordeelde als op de in die verordeningen daarvoor executabel verklaarde voorwerpen. Ten uitvoerlegging als in burgerlijke zaken, met dien verstande dat als de voor den veroordeelde geldende bepalingen van burgerlijk procesrecht de tusschenkomst van een rechterlijke autoriteit vorderen, die tusschenkomst verzocht wordt door den executeerenden ambtenaar; art. 4, 4e lid;
 5. bij opleggen van boete bepaalt de rechter in het vonnis den tijd gedurende welken de veroordeelde in gijzeling kan worden gehouden bij niet voldoen der boete binnen eveneens te bepalen tijd, welke tijd hoogstens 2 maanden bedraagt nadat het vonnis executabel is; art. 4, 5e lid sub *a*, — zie § 65;
 6. duur van den lijfswang ten langste één maand hechtenis voor elke 200 gulden, en ten langste drie jaar; id. sub *b*;
 7. ten uitvoerlegging lijfswang ⁽²⁾ op dezelfde wijze als gijzeling in burgerlijke zaken, krachtens schriftelijk bevel van den executeerenden ambtenaar, — tenzij de bepalingen van het burgerlijk recht de tusschenkomst van een rechterlijke autoriteit vorderen, in welk geval deze tusschenkomst verzocht wordt door den executeerenden ambtenaar; id. sub *c*;
 8. voldoening van de boete en de kosten van lijfswang ontslaan van verdere gijzeling; id. sub *d*;
 9. ten uitvoer gelegde lijfswang ontnemt niet het recht om de opgelegde boete op de goederen van den veroordeelde (— ook op later aangekomen goederen —), zoomede op executabel verklaarde voorwerpen (zie sub 4) te verhalen, — alles behoudens verjaring van het recht tot uitvoering van de straf; id. sub *e*;
 10. de strafbare feiten worden als overtredingen beschouwd, doch als misdrijven ⁽³⁾ tén aanzien van:

(¹) „kunnen”, zie § 32 in verband met de Hondenbelastingord. in Stbl. 1906 No. 283.

(²) Lijfswang, zie artt. 580 t/m 606 Regl. op de Rechtsvord. (Boek 2, 5e titel), Inl. Regl. artt. 209 volg., Rechtsregl. Buitengew. artt. 242 volg.

(³) Uit deze afwijkingen van de bepalingen in zake „overtredingen van het Strafwb.” vloeit voor een groot gedeelte voort het onderling verschil in fiscale strafrechtbepalingen waarop gewezen is in het afdelingverslag Volksraad (Begrooting 1929, Afd. III, Algemeene Opmerkingen, § 2 onder: „Fiscaal Strafrecht”), welke opmerkingen der Regeering aanleiding gaven dit onderwerp in studie te doen nemen. Voor de fiscale verord. vóór 1 Jan. 1918 gelden deze „afwijkingen”, en niet voor de latere. Zie § 10, § 56 enz., enz.

- a. ter beschikking van de Regeering stellen van personen beneden 16 jaar, zie § 73;
 - b. poging, zie § 59;
 - c. medeplechtigheid, zie § 58, bladz. 245;
 - d. verjaring van het recht tot strafvord., zie § 71;
 - e. id. van het recht tot uitvoering van straf, zie § 71,
- een en ander, wat dit punt 10 betreft, slechts voor zoover bedoelde verordeningen daaromtrent geen bijzondere bepalingen inhouden.

§ 6.

Geldt de bepaling in zake „executie van geldboeten” uitsluitend ten aanzien van ordonn. van vóór 1 Januari 1918?

De vraag of alle bepalingen van deze uniforme regeling uitsluitend gelden voor de verordeningen, welke op 1 Jan. 1918 van kracht waren dan wel of één daarvan, met

name de regel: „fiscale geldboeten worden niet door hechtenis vervangen, doch geëxecuteerd”, ook voor latere fiscale ordonnanties geldt, tenzij in die ordonn. uitdrukkelijk de vervanging door hechtenis is voorgeschreven, is dezelfde welke in Nederland, na de Invoeringswet Strafwb. (Stbl. 1886 No. 64), gesteld en in verschillenden zin beantwoord is. Wegens het meeningsverschil in Indië dient deze kwestie uitvoerig te worden behandeld.

Geen verschil van opinie heeft bestaan ten aanzien van de kracht van het laatste lid van art. 7 Nederl. Inv. Wet (m.m. gelijk aan het laatste lid van art. 4 Ind. Inv. Verord.), n.l. dat de uniforme regeling, waarbij de daarin bedoelde strafbare feiten tot misdrijven (— in Indië: tot overtredingen) verklaard zijn, geen betrekking kon hebben op latere wetten rakende ⁽¹⁾ zaken van Rijksbelastingen zoodat de bij die latere wetten resp. verordeningen strafbaar gestelde feiten uitdrukkelijk behooren te zijn gerangschikt onder een der rubrieken „misdrijven” of „overtredingen”. Zonder zoodanige aanduiding zou n.l. niet vaststaan, welke rechter competent is om kennis te nemen van het strafbare feit ⁽²⁾. Doch de strijd

⁽¹⁾ De in de Nederl. Invoeringswet Strafwb. gebezigde aanduiding van de materie, welke door art. 7 beheerscht zou worden, n.l. wetten, „rakende” zaken van Rijksbelastingen, moet begrepen worden in dezen zin, dat „gehandhaafd worden alle strafbepalingen in eenige wet welke, al is het slechts door één enkele bepaling, zaken van Rijksbelastingen raakt”, zie Damsté, Proefschrift, bladz. 30, en Van Hamel—Van Dijk, bladz. 107. Zie ook noot bij § 14, bladz. 32.

⁽²⁾ Zie ook het arrest Hooz-Ger. Hof van N.-I. van 2 Febr. 1923 (cassatie in het belang der wet), waarbij beslist werd dat, bij gebreke van zoodanige bepaling, geen rechter bevoegd was te oordeelen. Dit arrest is in afschrift aan de Reg. overgelegd door den Proc.-Gen. bij diens brief van 19 Febr. 1923 No. 844, verwerkt in Besluit van 9 Maart d. a. v. No. 1 (Stbl. 1923 No. 104), waarbij de op dit punt in de Zegelverord. 1921 (Stbl. 1921 No. 498 jo. No. 621) aanvankelijk begane omissie hersteld is. Zie ook § 27 B en § 41.

werd gevoerd in hoofdzaak over de kracht van het 3e en 5e lid art. 7 Invoeringswet.

In het Tijdschr. voor Strafr., deel VII, bladz. 86, „Eene leemte in de wet tot heffing eener vermogensbelasting”, verdedigde Prof. H. van der Hoeven de meening dat, waar in de artt. 33 en 47 dier wet niet vermeld werd of de daarbij verboden handelingen als misdrijven dan wel als overtredingen beschouwd moesten worden, deze leemte niet werd aangevuld door de bepaling van art. 7 Inv. Wet, „aangezien dit geheele art. 7 (en, in casu, het slot met het hybridisch karakter) uitsluitend betrekking kan hebben op het bij de invoering van het Strafwb. bestaande Rijksbelastingstrafrecht”. Tegen dit „geheele art. 7” kwam o.m. Damsté op (Proefschrift, bladz. 32 en 33, 75—78), die betoogt dat het 3e lid van art. 7: „De in zake van Rijksbelastingen thans geldende bepalingen voor het geval van wanbetaling van boeten en gerechtskosten blijven van kracht” — van kracht is en blijft op het gansche gebied hetwelk het bestrijkt, dus ook voor latere wetten geldt indien daarvan niet uitdrukkelijk is afgeweken. Met deze zienswijze in zake de beteekenis van art. 7 verenigt zich J. F. van Nieuwkuyk (t.a.p., 2e dr., bladz. 13; zie ook bladz. 8: „want het geheele artikel 7 wordt niet beheerscht, als Prof. van der Hoeven meende, door de aanvangswoorden van het eerste lid: „blijven van kracht”, enz, enz.).

De rechtspraak was in Nederland verschillend: blijktens Weekbl. v.h. R. 6788 werd in 1896 een delinquent veroordeeld wegens overtreding der wet op de bedrijfsbelasting (van 1893) tot „boete, desnoods bij lijfswang invorderbaar”. Deze toevoeging is, volgens Damsté, t.a.p. bladz. 79, en volgens Van Nieuwkuyk (1ste uitgave, bladz. 21) overbodig. Doch de Hooge Raad bekrachtigde bij arrest van 22 Jan. 1900 (Weekbl. v.h. R. 7399) een vonnis, waarbij, onder aanhaling van de artt. 23 en 91 Strafwb., tot boete, subsidiair hechtenis, veroordeeld was in zake van overtreding der wet op de personeele belasting (van 1896). Van Nieuwkuyk, t.a.p. bladz. 23, haalt de ter zake gevoerde gedachtenwisseling aan tusschen den Rijksadvoc. Mr. J. Everts BHzn, die hetzelfde standpunt als, later, Damsté innam, en, contra, Mr. C. O. Segers. Zie ook Damsté, t.a.p. bladz. 77—79, die op het verband wijst tusschen art. 7, 6e lid, Inv. Wet Strafwb. en het hieronder te vermelden art. 225 Algemeene Wet.

In zijn „Inleiding tot de studie van het Nederl. Strafrecht” zegt Prof. Van Hamel—Van Dijk (4e dr. bladz. 107): „Art. 7 der Inv. Wet heeft wegens het speciaal karakter dezer wet alléén betrekking op „de toen geldende fiscale strafwetgeving; maar het handhaaft „natuurlijk ook de algemeene strafrechtelijke bepalingen dier wet-

„geving (bijv. art. 225 Alg. Wet) welke mede op latere fiscale wetten toepasselijk zijn”.

Dit art. 225 Alg. Wet (Stbl. 1822 No. 38) luidde in lid 2: „Alle degenen, die in eene geldboete zijn verwezen en buiten staat zijn tot de voldoening derzelve, zullen met gevangenis ⁽¹⁾ worden gecorrigeerd”.

Blijkens arrest van den Hoogen Raad van 21 Maart 1927, W. 11658, besproken door Mr. B. J. Stokvis in „Rond het misdrijf van frauduleusen invoer”, Proefschrift 1928, bladz. 171 en 172, wordt door dit College aangenomen dat art. 7, lid 3, Inv. Wet alleen van kracht is ten aanzien van de op 1 Sept. 1886 bestaande bepalingen. Dit arrest wordt weder bestreden door Van der Poel, met wiens meening Mr. Segers zich vereenigt, zie Weekbl. Dir. Bel. I en A. van 12 Jan. 1929 No. 2950, bladz. 21. Zie verder § 10. Aangeteekend worde nog, dat Mr. Stokvis zich op hetzelfde standpunt stelt als Mr. Damsté, zie bladz. 169 van evengenoemd proefschrift.

Nog dient te dezer zake aangehaald een advies van den Rijksadvocaat aan den Dir. van Fin. in zake de toepassing van de wet op de personeele belasting (resolutie van 26 Jan. 1907 No. 65, zie Beslissingen in Bel. Zaken, deel I, bladz. 319): De vraag, of aan de executie op de „goederen der erfgenamen de bepalingen omtrent de vervangende hechtenis in den weg staan, raakt de bekende controverse of het 3e „lid van art. 7 Inv. Wet Strafwb. al dan niet toepasselijk is ook op „latere rijksbelastingwetten. Ik ben geneigd die vraag, met UHedG., „ontkennend te beantwoorden”.

Uit dit minder duidelijk geredigeerde advies (— immers de „vraag”, in de tweede zinsnede ontkennend beantwoord, is niet de „vraag” welke blijkens de eerste zinsnede beantwoord moest worden—) blijkt dat de toenmalige Dir. van Fin. zich op hetzelfde standpunt stelde als de Hooge Raad bij diens bovengenoemd arrest van 1900. (W. v. h. R. 7399).

§ 7.

Deze controverse in Indië.

De beslissing in deze controverse is n. v. voor de Indische wetgeving en rechtspraak van meer belang dan voor de Nederlandsche, omdat in een wet altijd bepalingen kunnen worden opgenomen welke afwijken van beginselen in vroegere wetten uitgedrukt, — zie bijv. art. 82 der Zegelwet 1917, welk artikel

(1) Op grond van art. 7, 4e lid, Inv. Wet Strafwb. wordt sinds 1886 gelezen: hechtenis. Deze vervanging geldt voor onvermogenen, vermogenen worden geëxecuteerd. Vgl. aantekeningen op dat art. bij v. Bosveld Heinsius, Vakstudie VII dl. I bladz. 442.

een uitbreiding geeft aan het strafrechtelijk begrip „daderschap”. (1) Doch, — althans tot de in werking treding der overgangsbepalingen van de Ind. Staatsregeling op 16 Mei 1927 (art. 2 § II der overgangsbepalingen, Ind. Stbl. 1925 No. 415 jo. No. 455), kon bij ordonnantie niet zonder Koninkl. machtiging en slechts in dringende omstandigheden worden afgeweken van bepalingen uit Koninkl. Besluiten (art. 24 Reg. Reglement), zoodat, wordt het standpunt ingenomen dat alle bepalingen van art. 4 Inv. Verord. Strafwb. slechts van toepassing zijn op fiscole ordonn. van vóór 1 Jan. 1918, na dezen datum zonder zoodanige machtiging of zonder latere goedkeuring geen bepalingen konden worden vastgesteld in afwijking van die der eerste acht Titels, Eerste Boek, Strafwb. (zie art. 103 Strafwb.).

Ten aanzien van de Zegelverord. 1921 heeft de Regering Zich, naar de meening van den toenmaligen Proc.-Gen., zie § 8, op het standpunt gesteld dat art. 4 Inv. Verord. geen betrekking had op „latere” verordeningen. De consequentie lefde tot groote verwarring: de Zegelverord. was in hoofdzaak overgenomen van de Nederl. Zegelwet, van welke de boeten bij wanbetaling niet door hechtenis werden vervangen (2). Deze Zegelverord. werd bij Kon. Besl. goedgekeurd (zie aanhef Gouvtsbesl. 18 Oct. 1921 No. 9 in Stbl. 1921 No. 621), doch toen het bleek dat de boeten niet op eenvoudige wijze geëxecuteerd konden worden, zie bladz. 161, werd het karakter dier boeten gewijzigd, zie Stbl. 1921 No. 632 en Stbl. 1923 No. 104, „om buiten twijfel te stellen dat de boeten van strafrechtelijken aard waren”, en deze, in wezen fundamenteele, wijziging werd niet Koninkl. goedgekeurd. Nu stelde art. 121, 1ste lid, een anderen verjaringstermijn, art. 118 een ander daderschap dan art. 55 Strafwb., en deze afwijkingen werden, in verband met art. 103

(1) Ingevolge art. 41 Ned. Strafwb. zijn de bepalingen der eerste acht Titels 1ste Boek ook toepasselijk op feiten, waarop bij andere wetten straf is gesteld. Ook al worden de boeten, uitgesproken ingevolge de Zegelwet, op andere wijze behandeld en ten uitvoer gelegd dan de strafrecht-boeten (zie § 41), toch blijft elke overtreding een „feit waartegen straf is bedreigd”, vgl. art. 83 Zegelwet: „Met het opsporen van de feiten, strafbaar gesteld bij deze wet enz.” Meerdere artikelen dragen dezen strafrechtelijken stempel door hunne terminologie, bijv. art. 73: „Iedere overtreding wordt gestraft met”, art. 80: „Onverminderd de straf, gesteld op enz. Derhalve geeft art. 82 een afwijking te zien van art. 47 Strafwb., verklarende wie als daders van een strafbaar feit worden gestraft. Deze straffen, nl. de boeten, vertoonen in wezen en in „behandeling” echter afwijkingen van de gewone strafwet-boeten: het is niet de rechter of de administratie, die ze oplegt, doch de wet zelve: het zijn „vaste” boeten, bij dwangschrift invorderbaar en niet door hechtenis te vervangen. Damsté (Inleiding tot het Nederl. Belastingrecht, 1928, bladz. 279 volg.) noemt ze „quasistrafr.-boeten” en vergelijkt ze met „verhoogingen” bij onjuiste waardeopgaven in Successie- en Registratiewetgeving. In diens praecadvies voor de Ned. Jur. Vereeniging (Handelingen 1926, bladz. 4) verklaart Mr. Rombach, deze boeten in ’t geheel niet als „strafrechtelijke straffen” te willen beschouwen: het zijn administratieve straffen. Zie hierover verder § 65.

(2) Met uitzondering van de zuiver-strafrechtelijke: zie art. 89 dier wet, vgl. art. 5 lid 10 en art. 122 Zegelverord. Zie verder § 41, bladz. 156.

Strafwb., officieel onwettig verklaard (brieven Hoofdinspr. Fin. 12 Sept. 1925 No. 9345/Bla en 7 April 1926 Dbl No. 5/37/2, resp. aan Hoofd Afd. Algem. Postzaken Bandoeng en aan Hoofd Bel. accountantskantoor Soerabaja). Zie verder § 41 en § 65.

- § 8. Noch uit de redactie van art. 4 Inv. Verord., noch uit de toelichtingen op het ontwerp daarvan, (bladz. 450 volgg. der „Officiële Uitgave”) blijkt, dat de „Commissie” deze controverse voor Indië heeft willen vermijden; integendeel, hočeer Mr. Everts reeds in 1896 (slot van een artikel in het Weekbl. v. h. Recht No. 6799) met ieders instemming had verklaard, juist in verband met deze boete-vervanging, dat art. 7 Inv. Wet zeker een van de minst geslaagde produkten van wetgevendende arbeid opleverde, heeft de „Commissie” getracht, deze bepalingen zoo getrouw mogelijk over te nemen.

De Ind. Regeering heeft, naar de meening van den Proc.-Gen., ter zake Haar standpunt bepaald, doch omdat dit standpunt n.v. minder juist is, wordt daarop hier dieper ingegaan. In een aan het Hoog-Ger. Hof uitgebracht advies van 10 Aug. 1922 No. 4456 (onderwerp: overtreding Zegelverord., verwerkt in Besluit van 9 Sept. 1922 No. 31) verklaart de Proc.-Gen. dat de geheele bepaling van art. 4 Inv. Verord. alleen ziet op de op 1 Jan. 1918 reeds bestaande verordeningen, en haalt een argument daarvoor aan uit art. 94 Ordonn. Ink. belasting (Stbl. 1921 No. 312) waarin bepaald wordt dat eenige strafbare feiten uit die ordonn. als misdrijven, andere als overtredingen beschouwd moeten worden. Dit argument raakt echter de controverse niet, het is geen betwist punt, de kwestie loopt uitsluitend over de bepaling ten aanzien van wanbetaling van een fiscale boete. De Proc.-Gen. voegt in aangeh. advies daaraan toe: „Ook de Regeering is deze meening, blijkens het schrijven van den 1sten Gouv.-Secr., van 19 Maart 1921 No. 968/IIIe, gericht aan den President van Uw College, toegedaan”.

De zinsnede uit laatstgenoemd schrijven, waaruit van zoodanige meening zou moeten blijken, heeft betrekking op een herziening van de Bali-opiumregiebepalingen, en luidt:

„Bij die herziening bleek het noodig om na de strafbepalingen „in de artt. 18 en 19, vastgesteld vóór den datum van in werking „treding van het nieuwe Wetb. v. Strafr. (1 Jan. 1918, zie Stbl. 1917 „No. 645) en dus berustend op de beginselen van het oude Strafrecht, „een nieuw strafartikel in te voegen hetwelk berust op die van het „nieuwe, zoodat bij de toepassing van gemelde artt. 18 en 19 gelet „moet worden op art. 4 Inv. Verord. Strafwb. (Stbl. 1917 No. 497)”.

Moet deze zinsnede zóó worden verstaan dat ze een erkenning bevat van de noodzakelijkheid om, bij wijziging van een „oude”

ordonn., de gewijzigde strafbepaling in overeenstemming te brengen met die nieuwe beginselen, dan kan desnoods daaraan een argument worden ontleend voor hooger omschreven standpunt, doch deze „noodzakelijkheid” kan niet worden toegegeven, zie § 65, bladz. 279.

Wat het aan dit Regeeringsschrijven voorafgaande advies van den Dir. van Justitie betreft (van 4 Nov. 1920 No. A 27/12), ook daaruit kan niet met stelligheid het daarbij ingenomen standpunt worden bepaald. In de 2e alinea van A uit den brief wordt verklaard dat art. 5 der onderwerpelijke Bali-opiumregieoord., wat de strafbaarstelling in het vierde lid, eerste zinsnede, aangaat, niet behouden kan blijven omdat de uitbreiding van het begrip „daderschap” buiten de door artt. 55 e.v. Strafwb. getrokken grenzen ongeoorloofd is. Eveneens wordt, sub B, het schrappen van: „of doet voorzien” in overweging gegeven, omdat het „voorzien” als strafbaar feit mede omvat het „doen voorzien”. Deze overweging is juist, — te verwonderen is het dat dit „gebrek aan overeenstemming” niet ontdekt is ten aanzien van art. 18 lid 1 sub c en f, n.l. de bijzondere minimum-bepaling. Deze fout is gerectificeerd bij de wijziging bij art. 5 der ordonn. in Stbl. 1925 No. 371, althans wat die sub f betreft, terwijl die sub c is blijven bestaan totdat de geheele ordonn. is ingetrokken bij Stbl. 1927 No. 278).

Doch in geen geval kan nu uit dit advies blijken, dat de toenmalige Dir. van Justitie de controverse wenschte te zien beslist in dezen zin, dat de kracht van art. 4, lid 3 sub c beperkt zou blijven tot de „oude” ordonnanties.

Het Hoog-Ger. Hof neemt ook dit standpunt niet in — althans uit het rondschrijven van 31 Mei 1924, opgenomen in Bijblad 10632, kan het terzeggende worden afgeleid: de eerste alinea is algemeen, de tweede onderscheidt niet tusschen de verordeningen van vóór — en van na 1 Jan. 1918; het slot van het rondschrijven spreekt van „de in art. 4, 1ste lid Inv. Verord. „bedoelde” verordeningen”. — en dat zijn niet anders dan „de verordeningen betreffende 's Lands middelen en pachten”. In verband met de bedoeling van het rondschrijven moet worden aangenomen, dat het Hof bovengenoemd verschil uitdrukkelijk op den voorgrond gesteld zou hebben, indien het zich op het door den Proc.-Gen. in 1922 ingenomen standpunt gesteld had.

- § 9. Bij de behandeling van de wijze, waarop vonnissen, houdende veroordeeling tot boeten worden geëxecuteerd, wordt hierop teruggekomen (§ 65), doch in verband met het vorenstaande in zake de „controverse” dient hier vermeld dat de (— niet in de Nederl. Inv. Wet voorkomende —) op de boeten betrekking hebbende bepaling in de Inv. Verord. werd opgenomen in dezen vorm:

„(art. 4 lid 3 sub c) : Bij veroordeeling tot geldboete als onder *b* bedoeld, blijft het bepaalde bij art. 30, 2e lid, van het Wetb. v. Strafr. buiten toepassing”.

Dit art. 30, 2e lid, luidde toenmaals: ⁽¹⁾

„Bij veroordeeling tot geldboete wordt die boete, bij gebreke van betaling binnen een door den rechter te bepalen termijn..... vervangen door hechtenis”.

Nu wordt, ter toelichting van aangehaald art. 4 lid 3 sub c, medegedeeld (bladz. 452 der „Officiële Uitgave”): „Daar in fiscale zaken de thans geldende bepalingen voor het geval van wanbetaling van geldboeten gehandhaafd worden, blijft art. 30, 2e lid van het nieuwe Strafwb. buiten toepassing. De Commissie heeft gemeend, dit uitdrukkelijk te moeten vermelden”.

De bedoeling was derhalve, den bestaanden toestand („fiscale boeten worden bij wanbetaling geëxecuteerd”) te bestendigen, en de vraag is gewettigd, hoe de toestand zou zijn indien de Commissie gemeend had dat het niet noodig was, zulks nog eens uitdrukkelijk te vermelden. Zij trof n.l. in het, in § 2 reeds genoemde Kon. Besluit van 1 Juli 1897 (Ind. Stbl. 1898 No. 50), in art. 6 de bepaling aan, dat in zaken van overtredingen van de bepalingen betreffende 's Lands middelen en pachten de geldboeten niet door vrijheidsstraffen vervangen zouden worden, en dat dus de toenmaals bestaande bepalingen van kracht zouden blijven te dien aanzien.

Aan dit Koninkl. voorschrift was de ordonn.-wetgever gebonden, en de Commissie herhaalde het met de bedoeling, den bestaanden toestand niet te wijzigen. De bepaling in art. 4, lid 3 sub c is dus een handhaving van eene bepaling uit een Kon. Besl., — en nu stelt art. 3 sub c Inv. Verord. vast, dat bepalingen omtrent onderwerpen der eerste acht Titels enz., voorkomende in Koninklijk vastgestelde verordeningen, zijn afgeschaft tenzij ze in de Inv. Verord. zijn gehandhaafd. Art. 4, lid 3 sub c geeft geen nieuwe regeling, — het verklaart dat de bepaling omtrent boete-exectie van kracht blijft, en wanneer in vonnissen in zake 's Lands middelen en pachten bepaald wordt dat de boeten geëxecuteerd moeten worden, berust zulks niet op art. 4 lid 3 sub c, doch op art. 6 van bovengenoemd Kon. Besl., welk artikel nog steeds van kracht is. ⁽²⁾ Het

⁽¹⁾ Bij Stbl. 1926 No. 251 jo. No. 486 zijn de woorden: „binnen een door den rechter te bepalen termijn van ten hoogste twee maanden na den dag, waarop de rechterl. uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd”, daaruit geschrapt. Zie ook Regl. Strafvord. art. 338, 2e lid.

⁽²⁾ In diens aan de Reg. uitgebracht advies van 4 Sept. 1917 No. 17196, opgenomen in: „Unificatie van het Strafprocesrecht, enz.” Officiële Uitgave Landsdr. 1919, bladz. 328, verklaarde de toenmalige Dir. van Justitie dat dit art. 6 vervallen zou, doch dat de Inv. Verord., art. 4, daarin geheel zou voorzien; — hieruit volgt dus dat ze ook voor toekomstige ordonnanties zou gelden.

verwijst in het 2e lid naar „de thans bestaande bepalingen bij wanbetaling” — en dat waren toenmaals de artt. 347—352 Regl. Strafvord. (Stbl. 1847 No. 40). Bij de wijzigingen van dat Regl. door Stbl. 1917 No. 497 in verband met de invoering Strafwb. werden die bepalingen, omdat ze daarna slechts op fiscale boeten betrekking zouden hebben, daaruit geschrapt (behalve voor de executie van proceskosten) en opgenomen in de Inv. Verord. Strafwb. zelf (art. 4 lid 5).

§ 10.

Overgang van fiscale boeten en
verbeurdverklaringen op erf-
genamen, zie ook § 72.

Behalve de „uniforme regeling”, genoemd in § 5, handhaafde, resp. bracht de Invoeringsverord. nog een voor alle fiscale ordonnanties gel-

dende afwijking van twee bepalingen van het Strafwb., n.l. van art. 77 en van art. 83, uitzonderingen op den regel dat door den dood het recht tot strafvordering, resp. het recht tot uitvoering van de straf, vervalt. Deze afwijking, hoezeer op het materiele recht betrekking hebbende, werd vastgelegd door wijzigingen der formeele strafvorderingsbepalingen, met name:

in het Regl. Strafvord. (artt. 394—396 en 399), zie Inv. Verord. art. 6, 7o;

in het Inl. Regl. (artt. 400 en 401), zie Inv. Verord. art. 6, 8o;

in het Landgerechtregl. (artt. 65 en 66), zie Inv. Verord. art. 6, 225o;

en in de verschillende Rechtsreglem. Buitengew., zie art. 6, 41o, 50o, 52o, 60o—63o, 66o, 67o, 92o, 151o, 167o, 168o, 170o, 198o, 199o, 238o en 239o, (thans: artt. 681 en 689 Rechtsregl. Buitengew.), en werd noodig geoordeeld omdat zoodanige, afwijkende, bepaling ook in het Nederl. Wetb. van Strafvord. was opgenomen (artt. 410—418 van het vorige Wetb. van 1886), doch verder toegelicht werden deze bepalingen niet (zie „Officiële Uitgave” bladz. 457). De uitzondering betreft fiscale boeten en verbeurdverklaringen, en heeft, blijkens de geschiedenis (zie Damsté, Proefschrift, bladz. 185—194) de schadevergoedingsidee tot grondslag. Op deze regeling wordt in § 72 teruggekomen, doch hier wordt ze slechts vermeld omdat deze bepalingen uiteraard niet uitsluitend betrekking hebben op voorafgaande ordonnanties: ze gaan uit — zonder dat dit uitdrukkelijk gestipuleerd behoefde te worden — van de gedachte dat in fiscalibus de boeten, bij wanbetaling, nooit door hechtenis vervangen zullen worden, — dus ook niet de boeten, opgelegd krachtens latere fiscale verordeningen. Zie ook Van Hamel—Van Dijk, t.a.p., bladz. 609. Inmiddels zijn die uitzonderingsbepalingen, waarvan

reeds De Pinto verklaarde dat ze „zoo weinig rechtskundig en logisch zijn, als ze fiscaal zijn” (zie Damsté, Proefschrift, bladz. 194) uit de Nederl. wetgeving geschrapt: In het nieuwe Wetb. van Strafvord. (Stbl. 1925 No. 343, in werking sinds 1 Jan. 1926) zijn ze niet opgenomen, zoodat ze, op grond van concordantie-beginselen, eerlang ook wel uit de Ind. wetgeving zullen verdwijnen.

In verband met het in § 8 vermelde in zake het door het Dept. van Justitie en den Proc.-Generaal ingenomen standpunt, — ook al is zulks blijkens het vorenstaande n.v. in strijd met de bepalingen der wet en met de bedoeling van den wetgever, ⁽¹⁾ — zal in deze nota hiervan worden uitgegaan, dat de geheele uniforme regeling van art. 4 Inv. Verord. Strafwb., en dan, consequent, ook de evengenoemde regeling in Strafvord. en in de Rechtsreglementen, slechts betrekking hebben op de vóór 1 Jan. 1918 afgekondigde verordeningen, zoodat dus de geldboeten, opgelegd krachtens latere fiscale verordeningen, bij wanbetaling, vervangen worden door hechtenis, waarvan de duur in het vonnis wordt vermeld, — tenzij de ordonn. uitdrukkelijk de executie eischt, zie § 49.

Geldt dus, zoowel ten aanzien van vonnissen, houdende veroordeeling tot geldboete, als ten aanzien van verscheidene andere bepalingen welke afwijkingen vaststellen van de Strafwb.-regelingen, zie § 5 sub 10, een verschillende behandeling van de „oude” en van de „latere” verordeningen, — ten aanzien van die oudere ordonn. wordt die uniformiteit doorgevoerd ten opzichte van alle strafbaar gestelde feiten, onafhankelijk van de vraag of die feiten verband houden met fiscale belangen of niet. Het bezwaar tegen deze uniformiteit is ook in Nederland meermalen tot uitdrukking gekomen: in het Tijdschr. v. Strafr., deel VII, bladz. 445, schrijft Mr. C. O. Segers in: „Nypels, Rijksfiscaal Strafprocesrecht”: „Het hier behandeld onderwerp hangt overigens nauw samen met het karakter, dat men aan overtredingen der fiscale wet moet „toekennen. Dat art. 7 der Wet van 15 April 1886 (Stbl. No. 64) in „zijn algemeenheid te ver gaat, wanneer het eenvoudig alle overtredingen van rijksbelastingwetten tot misdrijven stempelt, mag men „Mr. Cort van der Linden (Leerboek der Financiën, bladz. 385, noot „2) gereedelijk toegeven. De fiscale wetgever heeft zich hier zijn „taak eenvoudig zoo gemakkelijk mogelijk gemaakt. Doch nu

(1) De bepaling in art. 14a Strafwb., 2e lid, in zake voorwaardelijke veroordeeling tot geldboeten, waarbij alle fiscale geldboeten van de regeling zijn uitgezonderd, almede die welke bij Opiumdelicten worden opgelegd voor zoover deze laatsbedoelde boeten niet door hechtenis worden vervangen, is niet te begrijpen indien men zich op het door mij bestreden standpunt stelt.

reeds De Pinto verklaarde dat ze „zoo weinig rechtskundig en logisch zijn, als ze fiscaal zijn” (zie Damsté, Proefschrift, bladz. 194) uit de Nederl. wetgeving geschrapt: In het nieuwe Wetb. van Strafvord. (Stbl. 1925 No. 343, in werking sinds 1 Jan. 1926) zijn ze niet opgenomen, zoodat ze, op grond van concordantie-beginselen, eerlang ook wel uit de Ind. wetgeving zullen verdwijnen.

In verband met het in § 8 vermelde in zake het door het Dept. van Justitie en den Proc.-Generaal ingenomen standpunt, — ook al is zulks blijkens het vorenstaande n.v. in strijd met de bepalingen der wet en met de bedoeling van den wetgever, ⁽¹⁾ — zal in deze nota hiervan worden uitgegaan, dat de geheele uniforme regeling van art. 4 Inv. Verord. Strafwb., en dan, consequent, ook de evengenoemde regeling in Strafvord. en in de Rechtsreglementen, slechts betrekking hebben op de vóór 1 Jan. 1918 afgekondigde verordeningen, zoodat dus de geldboeten, opgelegd krachtens latere fiscale verordeningen, bij wanbetaling, vervangen worden door hechtenis, waarvan de duur in het vonnis wordt vermeld, — tenzij de ordonn. uitdrukkelijk de executie eischt, zie § 49.

Geldt dus, zoowel ten aanzien van vonnissen, houdende veroordeeling tot geldboete, als ten aanzien van verscheidene andere bepalingen welke afwijkingen vaststellen van de Strafwb.-regelingen, zie § 5 sub 10, een verschillende behandeling van de „oude” en van de „latere” verordeningen, — ten aanzien van die oudere ordonn. wordt die uniformiteit doorgevoerd ten opzichte van alle strafbaar gestelde feiten, onafhankelijk van de vraag of die feiten verband houden met fiscale belangen of niet. Het bezwaar tegen deze uniformiteit is ook in Nederland meermalen tot uitdrukking gekomen: in het Tijdschr. v. Strafr., deel VII, bladz. 445, schrijft Mr. C. O. Segers in: „Nypels, Rijksfiscaal Strafprocesrecht”: „Het hier behandeld onderwerp hangt overigens nauw samen met „het karakter, dat men aan overtredingen der fiscale wet moet „toekennen. Dat art. 7 der Wet van 15 April 1886 (Stbl. No. 64) in „zijn algemeenheid te ver gaat, wanneer het eenvoudig alle overtredingen van rijksbelastingwetten tot misdrijven stempelt, mag men „Mr. Cort van der Linden (Leerboek der Financiën, bladz. 385, noot „2) geredelijk toegeven. De fiscale wetgever heeft zich hier zijn „taak eenvoudig zoo gemakkelijk mogelijk gemaakt. Doch nu

(1). De bepaling in art. 14a Strafwb., 2e lid, in zake voorwaardelijke veroordeeling tot geldboeten, waarbij alle fiscale geldboeten van de regeling zijn uitgezonderd, alsmede die welke bij Opiumdelicten worden opgelegd voor zoover deze laatsbedoelde boeten niet door hechtenis worden vervangen, is niet te begrijpen indien men zich op het door mij bestreden standpunt stelt.

„eenmaal dat onjuiste systeem is gevolgd, gaat het niet aan, nu ook „zonder onderscheid alle fiscale overtredingen als gewone misdrijven „te beschouwen en er zonder omwegen ook de jure constituendo „alle bij misdrijven gehuldigde onderscheidingen en bepalingen van „het algemeen strafrecht op te willen toepassen”.

Ook voor Indië heeft de „Commissie” hetzelfde eenvoudige systeem aangenomen als de Hollandsche wetgever; speciaal vestigt zij de aandacht daarop waar zij verklaart dat dus alle strafbedreigingen, voorkomende in fiscale verordeningen, beschouwd moeten worden als bedreigingen tegen overtredingen van fiscale bepalingen: wel acht zij zulks een bezwaar, doch zij achtte het een noodzakelijke consequentie dat ook voor naar haren aard niet-fiscale overtredingen de „fiscale” bepalingen zouden gelden („Officiële Uitgave”, bladz. 451).

Indien nu bij de herziening van het fiscale strafrecht alle fiscale ordonnances een voor een op dit punt onderzocht worden, zal het n.v. mogelijk zijn zoodanig onderscheid tot uitdrukking te brengen, en de voorschriften, bij overtreding waarvan geen enkel fiscaal belang betrokken is, op de basis van de normale Strafrechtsregelen te behandelen. Zie verder § 65 en § 74. De kithouder, die in strijd met art. 18 der Regie-opiumordonn. (Stbl. 1927 No. 279) toelaat dat in zijn opiumkit wordt gedobbeld en ingevolge art. 20 sub b deswege tot boete wordt veroordeeld, zal niet beschouwd moeten worden een „fiscaal delict” te hebben gepleegd, ook al noemt art. 22 dit feit een „opium-overtreding”, waardoor bijv. de tegen hem uitgesproken straf van geldboete op zijn erfenamen verhaalbaar zou zijn. In de Rechtenordonn. (Stbl. 1882 No. 240, zooals gewijzigd o.m. door Stbl. 1914 No. 281 jo. Inv. Verord. Strafwb.) wordt bijv. strafbaar gesteld met boete van t.h. f 1000 hij, die opzettelijk visitatiën van douane-ambtenaren bemoeilijkt, ook al wordt geen poging tot rechtenontduiking geconstateerd. Geen motief is er n.v. aanwezig, ten aanzien van dit feit andere dan de gewone Strafrechtsregelen te doen volgen. Ook de vervolging wegens het schenden van looden of zegels enz., genoemd in art. 25 van eyengenoemde ordonn., kan, n.v. ten onrechte, ingevolge art. 29 door de administratie buiten bemoeienis van den strafrechter worden gehouden. (Voor transactie, zie § 70).

In dergelijke gevallen, waarin de delicten een zuiver strafrechtelijk karakter hebben, behoort niet door de administratie te worden beslist, anders dan ten aanzien van het fiscale belang dat daarbij eventueel is betrokken. Het zal dus wenschelijk blijken een onderscheid in te voeren, ook bijv. tusschen boeten welke uitsluitend door den strafrechter kunnen worden opgelegd en, bij wanbetaling, door

hechtenis ⁽¹⁾ worden vervangen en niet op de erfgenamen kunnen worden verhaald, — en anderzijds boeten, door de ordonn. zelve („vaste”), of door de administratie op te leggen, welke haar fiscaal karakter zoodanig vertoonen dat ze, bij wanbetaling, op de goederen enz. van den veroordeelde verhaald kunnen worden. Zie verder §§ 64 en 65. Uiteraard zal in enkele gevallen meningsverschil kunnen bestaan of boeten en verbeurdverklaringen (— deze laatste eenzijdig als „bijkomende straf”, anderzijds als éénnige straf of als politiemaatregel, zie § 66), onder eerstbedoelde rubriek of onder de tweede te rangschikken zijn, doch de beslissing behoort niet bij den rechter te berusten die nu eens verordeelt tot „boete, bij wanbetaling te vervangen door hechtenis”, en dan weer tot „boete, eventueel te verhalen op.....” enz., doch bij den wetgever, die zulks in zijne ordonnaties heeft vast te leggen. Na eene veroordeeling tot geldboete met vervangende hechtenis behoort geen mogelijkheid te bestaan dat, — uit overweging dat die boete eigenlijk geen „strafrechtelijke” boete is, alléén gratie van de vervangende hechtenis, en niet van de boete-straf, wordt verleend, gelijk meermalen gebeurd is, bijv. bij de Gouvts. besl. van 25 Juli 1928 No. 16 en 11 Sept. 1928 No. 3, beschikkende op verzoeken, de eerste om gratie van de straf van geldboete, de tweede om „terug-gave van de te zijnen nadeele verbeurd verklaarde partij gedistilleerd”. In de artikelen 1 van die besluiten wordt het verzoek-zelf van de hand gewezen, in de artikelen 2 wordt gratie verleend van de „vervangende straf van hechtenis”. Derhalve blijft bestaan: een veroordeeling tot boete, zonder middel van vervanging of van executie bij niet-betaling; — wat dit laatste betreft, kan n.l. niet worden aangenomen dat de strafrecht-boete, door die gratie-verleening, van karakter veranderd zou zijn en nu, als fiscale boete, op de goederen verhaald zou kunnen worden. (Vgl. van Hamel—Van Dijk, t.a.p. bladz. 498: „De mogelijkheid van een vervanging door hechtenis wijziget den aard van de straf der geldboete niet.”).

Hoezeer zulks in zekeren zin buiten het bestek van deze „voorbereiding” valt, mag hier de vraag gesteld worden of in casu aan het „recht van gratie” geen geweld wordt aangedaan; zie bijv. Van Hamel—Van Dijk t.a.p. bladz. 606: „Gratie kan zich uitstrekken tot alle „straffen, hoofdstraffen of bijkomende, bij rechterlijk vonnis opgelegd, „voor welke strafbare feiten ook; niet tot disciplinaire straffen of tot „veroordeeling in de gerechtskosten, noch ook tot dwang- of politie-„maatregelen enz. De gratie kan bestaan in geheele ontheffing of „in vermindering van de straf enz.”. Deze omschrijving sluit n.v.

(1) Eventueel na executie op vermogen en inkomsten enz. — Indien h. t. l. een „Geldboetenordonn.” tot stand komt, zie § 65, bladz. 276.

gratie van een subsidiaire straf alléén niet in. Vgl. ook Prof. Kleintjes (5e dr. 1927, 2e dl. bladz. 303 volg.): „Gratie is de ont-
„heffing — geheel of gedeeltelijk — of de van-soort-verandering van
„een bij rechterlijk vonnis opgelegde straf. Wat het wezen van deze
„instelling betreft, zij heeft geen gunstbetoon ten doel, wil geen genade
„bewijzen, gelijk vroeger en later is verkondigd, doch zij heeft enkel
„ten doel recht te doen. Zoo is gratie een buitengewoon rechtsmiddel
„aan de handen van het uitvoerend gezag toevertrouwd, om, waar de
„wet tot onbillijkheid of onrecht zou voeren, de gevolgen der rechter-
„lijke veroordeeling geheel of ten deele buiten werking te stellen”, —
en noot 5 op aangeh. bladz.: „Ook in Indië heeft de regering dit
„buitengewone rechtsmiddel aangewend als hulpmiddel om ver-
„keerde rechterlijke uitspraken onschadelijk te maken. Ook Mr. P. H.
„Fromberg wijst in „De Chineesche beweging op Java”, Amsterdam
„1911, er op, dat in Indië gratie niet zelden het karakter van een
„revisie of appèl draagt (bladz. 14, 39)”.

HOOFDSTUK II.

OPSOMMING VAN DE ORDONNANTIES, WELKE BESCHOUWD
MOETEN WORDEN ALS TE BETREFFEN 'S LANDS
MIDDELEN EN PACHTEN.

§ 11.

Belang van zoodanige opsom-
ming.

Buiten de ordonnanties betreffende 's Lands middelen en pachten komen in de verdere wetgeving vele

bepalingen voor, welke het noodzakelijk maken dat volkomen vaststaat of een bepaalde ordonnantie al dan niet betreft die middelen of pachten. Een limitatieve opsomming is dus noodzakelijk, niet alleen voor de contrôle of een algeheele herziening wel volledig is, doch ook, in niet mindere mate, voor die „buitenstaande” bepalingen; de wetgever zal zoodanige lijst behooren vast te stellen opdat de beoordeeling van de toepasselijkheid van die speciale bepalingen onttrokken zij aan den rechter.

Bedoelde „buitenstaande” voorschriften zijn:

art. 14a Strafwb. (1): bevoegdheid van den rechter tot opschorting van de ten uitvoerlegging van de uitgesproken gevangenisstraf of hechtenis en van de betaling van de opgelegde boete. Deze bevoegdheid tot het uitspreken van de zoogen. „voorwaardelijke veroordeeling” geldt niet ten aanzien van geldboeten, opgelegd „in zaken van” 's Lands middelen en pachten.

De vraag of men in een bepaald geval te maken heeft met een „zaak van 's Lands middelen en pachten” moet beoordeeld worden naar den aard van de ordonnantie, waarbij het feit strafbaar gesteld is; voor zoover betreft de ordonn. van vóór 1 Jan. 1918 geldt het door de „Commissie” aangegeven criterium, zie § 2, in zooverre dat elk strafbaar gesteld feit uit die ordonnanties een „zaak van 's Lands middelen of pachten” betreft, — doch voor de latere ordonnanties staat zulks niet vast. Zoo bepaalt art. 122 der Zegelverord. 1921 „Met dezelfde straf als in art. 260 Strafwb. is bepaald, wordt gestraft hij die opzettelijk een gebruikt plakzegel andermaal gebruikt enz. enz.”. Is dit inderdaad „dezelfde” straf, dan kan de geldboete voorwaardelijk uitgesproken worden, doch wordt het strafbaar gestelde feit beschouwd te betreffen een „zaak van 's Lands middelen”, dan kan zulks niet. Deze moeilijkheid doet zich n.v. overal voor, waar (in „latere” ordonnanties) straf is gesteld op feiten, welke met den fiscus en de belangen daarvan geenerlei verband houden.

In dit art. 14a Strafwb. wordt nog afzonderlijk vermeld dat opium-delicten voor de toepassing van „voorwaardelijke veroordeeling” slechts dan beschouwd worden te betreffen 's Lands mid-

(1) Zie Stbl. 1926 No. 251 jo. No. 481. Zie ook noot op bladz. 14.

delen, wanneer bij die delicten vermeld is dat het bepaalde bij art. 30, 2e lid Strafwb. geen toepassing vindt (dus: geen vervangende hechtenis kan worden uitgesproken). Over de eigenaardige consequentie van deze bepaling, zie § 49.

Art. 40 Strafwb.: bij het teruggeven aan ouders, voogd enz. van personen beneden 16 jaar zonder oplegging van straf kan in enkele gevallen toch verbeurdverklaring van aangehaalde goederen worden uitgesproken, — o.a. bij bezit, in- of vervoer van goederen in strijd met de bepalingen betreffende 's Lands middelen en pachten. — Ook voor de toepassing van dezen maatregel mag het niet aan de beoordeeling van den strafrechter zijn overgelaten of het een „bepaling betreffende 's Lands middelen en pachten” is, welke zoodanig bezit, in- of vervoer verbiedt, zie § 73.

Stbl. 1865 No. 84, regelen de huiszoeking tot verzekering van de goede werking enz. enz. op het stuk van 's Lands middelen en pachten, gewijzigd bij Stbl. 1889 No. 268, zie ook Inv. Verord. Strafwb., art. 4, 2e lid, *d.* Deze ordonn. wordt behandeld in § 51.

Art. 9 Regl. Strafvord., 2e lid: Door deze bepalingen (nasporing en vervolging door den Officier van Justitie) wordt geen inbreuk gemaakt op de wettelijke voorschriften omtrent 's Lands middelen, pachten en dergelijke, waarbij de opsporing van deze of gene soort van misdrijven en overtredingen aan andere beambten is opgedragen. (Stbl. 1914 No. 317).

Art. 391 en 399 Strafvord. (zie ook Stbl. 1917 No. 497), bevattende uitzonderingen op de bepalingen resp. van artt. 77 en 83 Strafwb., dat door den dood van beklaagde resp. veroordeelde het recht tot vervolging resp. executie vervalt. Deze uitzonderingen gelden „het verhaal van boete of van verbeurte van bepaalde voorwerpen, in zake van overtreding op het stuk van 's Lands middelen en pachten”; deze materie is verder geregeld in de artt. 392—395 Strafvord. Zie § 10, bladz. 13 en § 72.

Artt. 65—67 Landgerechtl., artt. 367 en 368 Inl. Regl. en artt. 681 t/m 689 Rechtsregl. Buitengew., alle houdende gelijke afwijking als in het vorige lid bedoeld, van de artt. 77 en 83 Strafwb.

Art. 20 Rechterl. Organ.: Gegradueerde rechterlijke ambtenaren (met uitzondering van enz.) kunnen uit hun ambt worden ontzet, o.a. wanneer zij wegens misdrijf of wegens overtreding van de bepalingen betreffende 's Lands middelen en pachten tot hechtenis of tot een zwaardere straf zijn veroordeeld. Zoo ook art. 20b voor niet-gegradueerden, enz.

Art. 80 Rechterl. Organ.: Districtsgerechten nemen geen kennis van overtredingen in zaken van „pachten en belastingen”; id. art. 85 voor Regentschapsgerechten.

Art. 1, 1ste lid Kon. Besl. in Ind. Stbl. 1893 No. 240, waarbij „overtreding van bepalingen omtrent 's Lands middelen en pachten”, indien ook vrijheidsstraffen bedreigd zijn, met misdrijven op één lijn worden gesteld wat betreft de bevoegdheid van het O.M. enz. om van brieven, afkomstig van of gericht aan verdachten, aantekening te doen houden in het belang der Justitie, zie § 62, bladz. 267.

Uit het vorenstaande blijkt dat een door den wetgever vastgestelde lijst van verordeningen „op het stuk van 's Lands middelen en pachten” van veel belang is.

- § 12. In deze opsomming zullen onderscheiden worden, in verband met het in de §§ 3, 4, 6 en 10 medegedeelde:
- 1o. de verordeningen welke afgekondigd zijn vóór 1 Jan. 1918, op welke dus de „uniforme regeling” (zie § 5) van toepassing is;
 - 2o. die welke daarna zijn afgekondigd, en waarop dus de bepalingen van de eerste acht Titels, Boek I, Strafwb. van toepassing zijn ingevolge art. 103 Strafwb., tenzij daarin voorkomende afwijkingen bij wet of Kon. Besl. zijn goedgekeurd en behoudens het in § 10, aanyang, vermelde in zake den dood van vervolgden of veroordeelden;
 - 3o. die, welke tot stand zijn gekomen na 16 Mei 1927, welke in 't algemeen, en zonder goedkeuring, afwijkingen van bepalingen van wetten en Alg. Maatregelen van Bestuur kunnen inhouden.
- § 13. Chronologisch gerangschikt, en met vermelding slechts van de wijzigingen welke voor de voorbereiding van deze herziening van belang zijn, zijn de volgende ordonnanties te rekenen tot die, welke betreffen 's Lands middelen en pachten:

Tot de in § 12 bedoelde eerste categorie behooren:

1834. 1. Ordonnantie op de overschrijving van den eigendom van vaste goederen en het inschrijven van hypotheeken op dezelve in Ned.-Indië, Stbl. 1834 No. 27. Ingevolge Stbl. 1885 No. 103 van toepassing op het recht van opstal. Herhaaldelijk gewijzigd en aangevuld, laatstelijk bij Stbl. 1927 No. 159. Belangrijkste wijziging door in werking treding van de ordonnantie op het recht van overschrijving op 1 Aug. 1924 (Stbl. 1924 No. 291), zie art. 26, 2e lid van laatstgen. ordonnantie. Zie verder § 15 A.
1865. 2. Bepalingen op het houden van huiszoeking tot verzekering van de goede werking en eene strikte naleving der wettelijke bepalingen op het stuk van 's Lands middelen en pachten, Stbl. 1865 No. 84, aangevuld (art. 1) bij Stbl.

- 1874 No. 201 en bij Stbl. 1876 No. 262, gewijzigd bij Stbl. 1889 No. 268 en bij Invoeringsverord. Strafwb. art. 4, 2e lid, sub *d*. Vgl. ook Stbl. 1887 No. 189, waarbij de artt. 2, 3, 4 en 5 van de gewijzigde ordonn. in Stbl. 1865 No. 84 van toepassing verklaard zijn op huiszoeking enz. tot toegang van sluikhandel in opium langs spoor- en tramwegen. Deze ordonn. in Stbl. 1887 No. 189 is gewijzigd door uitbreiding van de categorieën bevoegde autoriteiten enz. bij Stbl. 1900 No. 136 en No. 204. Deze ordonn. behandeld in § 51.
1869. 3. Ordonnantie tot het afschaffen van de pacht der pandjeshuizen in Ned.-Indië en het stellen van regelen omtrent het uitleenen van gelden op pand en tegen interest, Stbl. 1869 No. 85. Strafbep. enz. gewijzigd door art. 4, 3e lid sub *b* der Invoeringsverord. Strafwb. Zie verder § 16 A.
1873. 4. Ordonnantie tot regeling der wijze van in- en overschrijving van den eigendom van en het inschrijven van hypotheek op gronden, door inlanders in eigendom verkregen overeenkomstig de bepalingen van Kon. Besl. 16 April 1872 No. 29 (Ind. Stbl. No. 117), Stbl. 1873 No. 38. Zie verder § 17.
1873. 5. Ordonnantie tot vaststelling van bepalingen omtrent den accijns op tabak, Stbl. 1873 No. 248, gewijzigd bij Stbl. 1882 No. 296 in verband met de toenmaals nieuwe Rechtenordonnantie in Stbl. 1882 No. 240. Zie verder § 18.
1874. 6. Ordonnantie tot instelling van eene belasting van de heerdienstplichtigen en van de vreemde oosterlingen ter hoofdplaats Benkoelen, Stbl. 1874 No. 276. De regelen voor de heffing dier belasting zijn vastgesteld bij ordonn. in Stbl. 1876 No. 58. Zie verder § 19 A.
1882. 7. Ordonnantie tot vaststelling van bepalingen op de heffing en verzekering der in- en uitvoerrechten, Stbl. 1882 No. 240, herhaaldelijk gewijzigd, — wat de strafbepalingen betreft o.m. bij ordonn. Stbl. 1914 No. 281, Stbl. 1927 No. 174. Zie verder § 20.
1886. 8. Ordonnantie tot instelling van een belasting onder den naam van accijns op het verbruik van petroleum in Ned.-Indië, Stbl. 1886 No. 249, aangevuld en gewijzigd o.m. bij Stbl. 1907 No. 410, Stbl. 1892 No. 153, I § 10, Stbl. 1908 No. 48. Zie verder § 21 A.
1890. 9. Ordonnantie tot vaststelling van bepalingen omtrent den verkoop van arak en andere sterke dranken in eenige

bezittingen buiten Java en Madoera, en tot vaststelling van een reglement voor de pacht van het uitsluitend recht tot den verkoop in het klein en tot het stoken van gedistilleerd, Stbl. 1890 No. 85. Geldt nog slechts voor het niet tot het tolgebied (art. 9 Indische Tariefwet, Ind. Stbl. 1924 No. 487) behoorend gedeelte der residentie Rionw en Ondhh., zie verder § 22 A.

1891. 10. Ordonnantie tot invoering van een belasting in geld ter vervanging van de persoonlijke diensten, waartoe de inboorlingen in de onderafd. Makassar (hoofdplaats Makassar met buitenwijken) van het Gouvernement Celebes en Ohh. verplicht zijn, Stbl. 1891 No. 111, gewijzigd Stbl. 1903 No. 126, en uitgebreid tot de inboorlingen op de Spermonde- en Dewakangeilanden bij Stbl. 1912 No. 153. Zie verder § 19 B.
1893. 11. Ordonnantie ter voorloopige regeling van de heffing der belasting op de vischvijvers op Java en Madoera, Stbl. 1893 No. 30 jo. No. 124. Ingevolge Stbl. 1917 No. 755 wordt deze belasting niet geheven van vischvijvers, welke onderworpen zijn aan verponding, landrente, Inl. verponding of aan de belasting, geheven ingevolge de ordonn. in Stbl. 1901 No. 215 tot regeling van den agrarischen rechtstoestand van het land Bloeboer, afd. Buitenzorg, noch van die welke gelegen zijn in de residenties Soerakarta en Djokjakarta; zie verder § 23.
1893. 12. Ordonnantie tot vaststelling en regeling van de belasting in het Gouvt. Celebes en Ohh. geheven onder den naam „tiende van het rijstgewas”, Stbl. 1893 No. 259, gewijzigd bij Stbl. 1894 No. 43, en verder o.a. wat de boetebepaling en verbeurdverklaring betreft, resp. bij Stbl. 1895 No. 101 en Stbl. 1903 No. 378. Zie verder § 24 A. Zie ook onder No. 83 van deze lijst.
1893. 13. Ordonnantie tot invoering van eene belasting onder den naam van accijns op het verbruik van lucifers in Ned.-Indië, Stbl. 1893 No. 301, aangevuld en gewijzigd o.a. bij Stbl. 1899 No. 2 en Stbl. 1902 No. 17. Zie § 25.
1895. 14. Ordonnantie tot invoering der pacht van het recht tot den verkoop van laroe ter hoofdplaats Koepang, res. Timor en Ohh., Stbl. 1895 No. 205. Zie verder § 22 B.
1898. 15. Ordonnantie tot vaststelling van bepalingen ter regeling van de heffing en de verzekering van den accijns op het inlandsch gedistilleerd op Java en Madoera, Stbl. 1898 No. 90. Zie verder § 26 A.

1898. 16. Ordonnantie tot herziening en opnieuw vaststelling van de voorschriften omtrent het verleenen van vrijdom van invoerrecht of accijns voor houtgeest en gedistilleerd, Stbl. 1898 No. 93, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1927 No. 68. Zie verder § 26 B.
1898. 17. Ordonnantie tot regeling van de verpachting in de residentie Riouw en Ohh. van het recht tot het heffen van belastingen op peper, Stbl. 1898 No. 234 ⁽¹⁾.
1898. 18. Ordonnantie tot invoering eener rechtstreeksche heffing van de belasting op het slachten van runderen, buffels, paarden en veulens op Java en Madoera, Stbl. 1898 No. 348. — wat de strafbepalingen betreft gewijzigd bij Stbl. 1901 No. 88 en Stbl. 1910 No. 122. Zie verder § 27 A.
1899. 19. Ordonnantie ter vervanging van de pacht van het slachten van varkens op Java en Madoera door eene directe heffing van de belasting op het slachten van varkens, Stbl. 1899 No. 44, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1901 No. 344 en Stbl. 1910 No. 125. Zie verder § 27 A.
1901. 20. Ordonnantie tot vervanging van de zoogen. hassil op het eiland Wè (Gouvt. Atjen en Ohh.) door eene belasting op de uitvoerproducten van genoemd eiland, Stbl. 1901 No. 142. Zie verder § 28.
1901. 21. Ordonnantie tot uitvoering van het Kon. Besluit in Ind. Stbl. 1901 No. 214, tot regeling van de belasting voor in het onderdistrict Bloehoer (Buitenzorg) gelegen erven, Stbl. 1901 No. 215. Zie verder § 29 A.
1901. 22. Ordonnantie tot vaststelling van nieuwe bepalingen betreffende de belasting op het slachten van buffels en runderen in het gewest Lampongsche Districten, Stbl. 1901 No. 460, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1910 No. 123. Zie verder § 27 A.
1901. 23. Ordonnantie tot vaststelling van nieuwe bepalingen op de rechten van successie en van overgang bij overlijden, Stbl. 1901 No. 471, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1907 No. 363, Stbl. 1908 No. 585, Stbl. 1916 No. 546 en Stbl. 1919 No. 598. Zie verder § 30.
1902. 24. Ordonnantie tot vaststelling van een nieuw reglement voor de verpachting van 's Lands middelen, Stbl. 1902 No. 184. Zie verder § 31.
1903. 25. Ordonnantie tot invoering van eene rechtstreeksche heffing van de belasting op het slachten van runderen en varkens

(¹) Tijdens de bewerking van deze nota ingetrokken bij Stbl. 1929 No. 225. Ter vermijding van vernummering en wijzigingen in de verwijzingen is deze ordonn. in den tekst blijven staan.

- op de hoofdplaats Ternate en binnen de grenzen van het gebied dat verder op het eiland van dien naam gerekend wordt tot het Gouvernementsgebied te behooren, Stbl. 1903 No. 27, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1910 No. 136. Zie verder § 27 B. (Tijdens de bewerking van deze „voorbereiding” ingetrokken en vervangen door Stbl. 1928 No. 338, zie No. 88).
1903. 26. Ordonnantie tot het geleidelijk in eigen beheer nemen van de exploitatie der pandhuizen op Java en Madoera en tot vaststelling van een nieuw reglement voor de pacht van het recht tot het houden van pandhuizen, Stbl. 1903 No. 402; wat de voorschriften betreffende den Pandhuisdienst aangaat, gewijzigd bij Stbl. 1928 No. 64 (bij Stbl. 1928 No. 81 werd een nieuw Reglement vastgesteld, zie onder nummer 87); terwijl, wat de verpachtingen betreft, genoemd Stbl. 1903 No. 402 gewijzigd werd o.m. bij Stbl. 1911 No. 674. Zie voor deze ordonn. verder § 16 B.
1905. 27. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op het slachten van varkens in het gewest Lampongsche districten, Stbl. 1905 No. 30, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1910 No. 126. Zie verder § 27 A.
1906. 28. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op honden, Stbl. 1906 No. 283. Zie verder § 32.
1908. 29. Ordonnantie tot vaststelling van eene herziene personeele belasting voor de Europeanen en met dezen gelijkgestelden en voor de Vreemde Oosterlingen, Stbl. 1908 No. 13, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1909 No. 419, Stbl. 1917 No. 152, Stbl. 1919 No. 598 en Stbl. 1923 No. 44. Zie verder § 33.
1908. 30. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op het slachten van runderen, buffels, paarden en varkens in het Gouvernement Sumatra's Westkust, Stbl. 1908 No. 95, gewijzigd o.m. Stbl. 1910 No. 121. Zie verder § 27 A.
1908. 31. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in de residentie Benkoelen, Stbl. 1908 No. 101, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1910 No. 135. Zie verder § 27 A.
1908. 32. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in de residentie Palembang, Stbl. 1908 No. 102 jo. No. 379, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1910 No. 137. Zie verder § 27 A.
1908. 33. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in de

- residentie Banka en Ohh., Stbl. 1908 No. 104, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1910 No. 133. Zie verder § 27 A.
1908. 34. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op het slachten van runderen, buffels, paarden en tamme varkens in de residentie Menado, Stbl. 1908 No. 105, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1910 No. 139 en Stbl. 1926 No. 147. Zie verder § 27A.
1908. 35. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in het gewest Ambon, Stbl. 1908 No. 106, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1910 No. 124 en Stbl. 1925 No. 169. Zie verder § 27B (Tijdens de bewerking van deze „voorbereiding” ingetrokken en vervangen door Stbl. 1924 No. 338).
1908. 36. Ordonnantie tot vaststelling van een reglement op de openbare verkooping in Ned.-Indië, Stbl. 1908 No. 189, gewijzigd en aangevuld o.a. bij Stbl. 1916 No. 583, Stbl. 1917 No. 262 en Stbl. 1918 No. 187. Zie verder § 34.
1908. 37. Ordonnantie tot invoering van eene belasting, geheven op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in het onder rechtstreeksch bestuur staand gebied der residentie Zuider- en Oosterafd. van Borneo, uitgezonderd (voorloopig) de onderafd. Boven-Mahakam, Stbl. 1908 No. 228, gewijzigd o.a. bij Stbl. 1921 No. 315 en Stbl. 1924 No. 40. Zie verder § 27A.
1908. 38. Ordonnantie tot vaststelling van voorschriften omtrent het verleen van vrijdom van accijns voor met petroleum gelijkgestelde aardoliedistillaten, Stbl. 1908 No. 361, gewijzigd bij Stbl. 1913 No. 424. Zie verder § 21 sub B.
1909. 39. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in de residentie Djambi, Stbl. 1909 No. 19. Zie verder § 27A.
1910. 40. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in de residentie Oostkust van Sumatra, Stbl. 1910 No. 119, gewijzigd o.a. bij Stbl. 1914 No. 178. Zie verder § 27A.
1912. 41. Ordonnantie tot vaststelling van herziene bepalingen op de heffing der verponding in Ned.-Indië, Stbl. 1912 No. 31, gewijzigd o.a. bij Stbl. 1927 No. 112 en 137. Zie verder § 29B, alsmede nummer 89.
1912. 42. Ordonnantie tot vervanging van de pacht der dobbelspelen in enkele gebiedsdeelen door een licentiestelsel en tot uniforme regeling van dat stelsel voor geheel Ned.-Indië, Stbl. 1912 No. 230. Zie verder § 35.

1913. 43. Ordonnantie ter voorziening ten aanzien van de in het onder rechtstreeksch bestuur te brengen landschap Lingga-Riouw en Ohh., van de residentie Riouw en Ohh., van wege het Zelfbestuur gevorderde belastingen, Stbl. 1913 No. 20, ten gevolge van welke regeling thans belastingen geheven worden op klappers, copra, klapperolie en sago. Zie verder § 36.
1913. 44. Ordonnantie tot invoering van eene directe belasting op het slachten van runderen, buffels, paarden en tamme varkens in het onder rechtstreeksch bestuur staand gebied van het Gouvt. Celebes en Ohh., Stbl. 1913 No. 151, gewijzigd bij Stbl. 1918 No. 167. Zie verder § 27 A.
1914. 45. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in het onder rechtstreeksch bestuur staand gebied van het Gouvt. Atjeh en Ohh. en van de rechtstreeksche onderhoorigen van het Ned.-Ind. Gouvernement in de onder Inlandsch Zelfbestuur staande landschappen van genoemd gewest, Stbl. 1914 No. 54. Zie verder § 27 A.
1914. 46. Ordonnantie tot invoering voor de Gouvernementsonderhoorigen in het op den vasten wal van Sumatra gelegen gedeelte der residentie Riouw en Ohh. van eene belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens, Stbl. 1914 No. 91, aangevuld bij Stbl. 1921 No. 217 met bepalingen tot heffing van eene rechtstreeksche belasting op het slachten van tamme varkens op het overig gedeelte van die residentie. Zie verder § 27 A.
1914. 47. Ordonnantie tot invoering van een rechtstreeksche heffing van de belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens te Koepang, en tot invoering van eene belasting op het slachten van runderen en buffels in het overig onder rechtstreeksch bestuur staand gebied, zoomede van de Gouvernementsonderhoorigen in de onder Inlandsch Zelfbestuur staande landschappen van de residentie Timor en Ohh., Stbl. 1914 No. 119, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1924 No. 215 (belasting op het slachten van paarden, wijziging strafbepalingen). Zie verder § 27 A.
1914. 48. Ordonnantie tot invoering van een rechtstreeksche heffing der belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in de assistent-residentie Billiton, Stbl. 1914 No. 121. Zie verder § 27 A.
1915. 49. Ordonnantie tot invoering van eene belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in het onder recht-

streeksch bestuur staand gebied van de residentie Westerafd. van Borneo, zoomede van de rechtstreeksche onderhoorigen van het Ned.-Ind. Gouvernement in de onder Inlandsch Zelfbestuur staande landschappen van genoemd gewest, Stbl. 1915 No. 80. Zie verder § 27 A.

1916. 50. Ordonnantie tot invoering van eene rechtstreeks te heffen belasting op het slachten van runderen, buffels, paarden en varkens in de residentie Tapannoeli, Stbl. 1916 No. 181. Zie verder § 27 A.

1916. 51. Ordonnantie tot invoering van eene rechtstreeks te heffen belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in het onder rechtstreeksch bestuur staand gebied der residentie Bali en Lombok, zoomede van de rechtstreeksche onderhoorigen van het Ned.-Ind. Gouvernement in het onder Inlandsch Zelfbestuur staand gedeelte van genoemd gewest, Stbl. 1916 No. 210, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1924 No. 213. Zie verder § 27 A.

1917. 52. Ordonnantie tot vaststelling van bepalingen, regelende de heffing van eene oorlogswinstbelasting, Stbl. 1917 No. 592 („ordonnantie op de oorlogswinstbelasting 1917”), gewijzigd o.m. bij Stbl. 1927 No. 137. Zie verder § 37.

Tot de in § 12 bedoelde tweede categorie behooren:

1918. 53. Ordonnantie tot vaststelling van eene voorloopige regeling nopens den omstlag in- en de inning van de landrente op de tot het domein van den Lande teruggekeerde of terug te brengen particuliere landerijen in het gewest Batavia en op andere, in dat gewest gelegen, daarvoor in aanmerking komende gronden, Stbl. 1918 No. 366, aangevuld en gewijzigd o.m. bij Stbl. 1919 No. 474. Zie verder § 24 E.
1920. 54. Ordonnantie tot vaststelling van een hoofdgeldregeling van de heerendienstplichtigen in het gewest Billiton, Stbl. 1920 No. 33 jo. Stbl. 1923 No. 195. Zie verder § 19C.
1920. 55. Ordonnantie tot vervanging voor zooveel mogelijk van de verschillende heffingen naar het inkomen door ééne, voor alle landaarden en bevolkingsgroepen geldende inkomstenbelasting, Stbl. 1920 No. 678 („ordonnantie op de inkomstenbelasting 1920”), gewijzigd en opnieuw uitgegeven bij Stbl. 1921 No. 312 („herziene ordonnantie op de inkomstenbelasting 1920”). Zie verder § 38A.
1921. 56. Ordonnantie tot vaststelling eener regeling betreffende het heffen in de gewesten buiten Java en Madoera van een hoofdgeld ter vervanging van verplichte persoonlijke

- diensten, Stbl. 1921 No. 225 („Hoofdgeldordonnantie voor de Buitengewesten”). Zie verder § 19D.
1921. 57. Ordonnantie tot heffing van eene belasting over de jaren 1920, 1921 en 1922 van de tabaksondernemingen in Ned.-Indië met uitzondering van het Gouvernement Oostkust van Sumatra, Stbl. 1921 No. 295 („Java-tabaksordonnantie 1920”). Zie verder § 39A.
1921. 58. Ordonnantie tot heffing van eene belasting over de jaren 1920, 1921 en 1922 van de tabaksondernemingen in het Gouvt. Oostkust van Sumatra, Stbl. 1921 No. 296. („Sumatra-tabaksordonnantie 1920”). Zie verder § 39A.
1921. 59. Ordonnantie tot heffing van eene belasting over de jaren 1920, 1921 en 1922 van de koffiëondernemingen in Ned.-Indië, Stbl. 1921 No. 297 („koffiëordonnantie 1920”). Zie verder § 39A.
1921. 60. Ordonnantie tot heffing van eene belasting over de jaren 1920, 1921 en 1922 van de theeondernemingen in Ned.-Indië, Stbl. 1921 No. 298 („theëordonnantie 1920”). Zie verder § 39A.
1921. 61. Ordonnantie tot heffing van een belasting over de jaren 1920, 1921 en 1922 van de suikerondernemingen in Ned.-Indië, Stbl. 1921 No. 299 („suikerordonnantie 1920”). Zie verder § 39A.
1921. 62. Ordonnantie tot heffing van eene belasting over het jaar 1919 van de suikerondernemingen in Ned.-Indië, Stbl. 1921 No. 300 („suikerordonnantie 1919”). Zie verder § 39 B.
1921. 63. Ordonnantie tot nadere wijziging en aanvulling en tot vaststelling van den nieuwen tekst der bepalingen tot invoering van eene directe inkomstenbelasting, Stbl. 1921 No. 312 („herziene ordonnantie op de inkomstenbelasting 1920”), gewijzigd o.m. bij Stbl. 1922 No. 41, Stbl. 1922 No. 433, Stbl. 1923 No. 44, Stbl. 1925 No. 171 en Stbl. 1927 No. 137. Zie verder § 38B.
1921. 64. Ordonnantie tot wijziging en tot opnieuw vaststelling der bepalingen ter verzekering van het Zoutmonopolie, Stbl. 1921 No. 454. Zie verder § 40.
1921. 65. Ordonnantie tot algeheele herziening en opnieuw vaststelling van de bepalingen op de heffing van het zegelrecht, Stbl. 1921 No. 498 („zegelverordening 1921”), aangevuld en gewijzigd o.m. bij Stbl. 1921 No. 632, Stbl. 1923 No. 104, Stbl. 1924 No. 32 en Stbl. 1926 No. 276. Zie verder § 41.
1922. 66. Ordonnantie tot vaststelling van eene regeling nopens

- den aanslag en de inning van landrente in het gewest Bali en Lombok, Stbl. 1922 No. 812 („Bali-landrente ordonnantie"). Zie verder § 24C.
1923. 67. Ordonnantie tot vaststelling van voorschriften omtrent het verleen van teruggave van accijns, betaald voor gedistilleerd dat aanwezig is in vloeistoffen, die in op Java en Madoera gevestigde fabrieken zijn samengesteld en naar buiten het tolgebied zijn uitgevoerd, Stbl. 1923 No. 344. Zie verder § 26C.
1923. 68. Ordonnantie tot vaststelling van nieuwe bepalingen betreffende loterijen, daaronder begrepen premieleepingen, Stbl. 1923 No. 351, gewijzigd o.m. bij Stbl. 1925 No. 165. Zie verder § 42.
1923. 69. Ordonnantie tot heffing van eene afzonderlijke grondbelasting van gronden, gelegen op verschillende grootere plaatsen, en tot herziening van de voor enkele hoofdplaatsen of gedeelten daarvan in het gewest Batavia geldende regeling van de Inlandsche verponding, Stbl. 1923 No. 425 („Inlandsche verpondings-ordonnantie"), gewijzigd o.m. bij Stbl. 1927 Nos. 151 en 315. Zie verder § 29 C.
1923. 70. Ordonnantie tot vaststelling van eene regeling nopens den aanslag en de inning der landrente in de afdeeling Oeloe Soengei ter geleidelijke vervanging van de vertieningsbelasting op het rijstgewas in die afdeeling van de residentie Zuider- en Oosterafd. van Borneo, Stbl. 1923 No. 484 („Borneo-landrenteordonnantie"). Zie verder § 24 D.
1923. 71. Ordonnantie tot vaststelling van eene nieuwe regeling voor het winnen van diamant door de Inlandsche bevolking in de onderafd. Martapoera (Zuider- en Oosterafd. van Borneo), voor zoover dit niet geschiedt krachtens eene concessie ingevolge de Indische mijnwet, Stbl. 1923 No. 565. Zie verder § 43.
1924. 72. Ordonnantie tot vaststelling van eene nieuwe regeling betreffende het heffen van bakengeld van de schepen en vaartuigen, die den Nederl.-Indischen Archipel bevaren, Stbl. 1924 No. 228. Zie verder § 44 A.
1924. 73. Ordonnantie tot herziening en tot vastlegging in eene afzonderlijke regeling van de bepalingen op het recht van overschrijving, Stbl. 1924 No. 291 („ordonnantie op het recht van overschrijving"). Zie verder § 15B.
1924. 74. Ordonnantie tot heffing van eene bijzondere belasting op de hier te lande gewonnen aardolie, welke in 1923 tot

producten is verwerkt, dan wel in dat jaar eene andere bestemming heeft gevolgd, Stbl. 1924 No. 371 („aardolie-ordonnantie 1923”). Zie verder § 21 sub C.

1924. 75. Ordonnantie tot heffing van een statistiekrecht en vaststelling van eenige bepalingen, strekkende tot het verkrijgen van de gegevens, welke noodig zijn voor de statistiek van den in- en uitvoer, Stbl. 1924 No. 517 („ordonnantie op het statistiekrecht”). Zie verder § 45.
1925. 76. Ordonnantie tot heffing van eene belasting op de voertuigen, geen motorrijtuigen zijnde, van Landsonderhoorigen, wegens het daarmede gebruik maken van de bij de Zelfbesturen van Soerakarta en Djokjakarta in beheer zijnde wegen, Stbl. 1925 No. 247 („Vorstenlandsche voertuigenbelasting”). Zie verder § 46.
1925. 77. Ordonnantie tot heffing van eene belasting op de motorrijtuigen van Landsonderhoorigen, wegens het daarmede gebruik maken van de bij de Zelfbesturen van Soerakarta en Djokjakarta in beheer zijnde wegen, Stbl. 1925 No. 248 („Vorstenlandsche motorrijtuigenbelasting”). Zie verder § 46.
1925. 78. Ordonnantie tot heffing van de Lands- en Zelfbestuursonderhoorigen in de residentien Soerakarta en Djokjakarta van eene belasting op het houden van openbare vermaken, Stbl. 1925 No. 249. Zie verder § 47.
1925. 79. Ordonnantie tot heffing van een bijzondere belasting ter vervanging van de inkomstenbelasting voor vennootschappen op aandeelen, vereenigingen, maatschappijen, stichtingen en lichamen, Stbl. 1925 No. 319 („ordonnantie op de vennootschapsbelasting 1925”). Zie verder § 38 C.
1926. 80. Ordonnantie tot herziening en tot opnieuw vaststelling van de regeling der heffing van het zoogenaamd Kapoeasgeld, Stbl. 1926 No. 192. Zie verder § 44 B.
1926. 81. Ordonnantie tot heffing van een vergunningsrecht op den verkoop van sterken drank in het klein door Landsonderhoorigen in de residentien Djokjakarta en Soerakarta, Stbl. 1926 No. 534. Zie verder § 48.
1927. 82. Ordonnantie tot herziening en opnieuw vaststelling van de Landrente-ordonnantie in Stbl. 1907 No. 277, Stbl. 1927 No. 163 („landrente-ordonnantie 1927”). Zie verder § 24 G.
1927. 83. Ordonnantie tot geleidelijke vervanging in het rechtstreeks bestuurd gebied van het gouvern. Celebes en Ohh. van de

tiende van het rijstgewas en de inkomstenbelasting van inkomsten uit gronden waarop zakelijke rechten worden uitgeoefend, door de heffing van landrente, en, in verband daarmee, tot vaststelling van bepalingen nopens den aanslag en de inning van landrente in dat gewest, Stbl. 1927 No. 179 („Celebes-landrente-ordonnantie"). Zie verder § 24 B.

1927. 84. Ordonnantie tot heffing van belasting van gronden die, zonder dat daarop zakelijke rechten worden uitgeoefend, tijdelijk in gebruik zijn bij de Inlandsche bevolking ten behoeve van den onregelmatigen verbouw van andere dan meerjarige gewassen en als zoodanig niet landrenteplichtig zijn, voor die gedeelten der gewesten buiten Java en Madoera, alwaar onder den naam van landrente belasting wordt geheven van gronden, waarop zakelijke rechten worden uitgeoefend, en die niet vallen onder de bepalingen omtrent de verponding, Stbl. 1927 No. 225 („gebruiksgrondbelasting-ordonnantie"). Zie verder § 24 F.
1927. 85. Ordonnantie tot vaststelling van bepalingen, regelende het gebruik van regie-opium en van hetgeen daarmee samenhangt in Ned.-Indië met inbegrip van de zelfbesturende landschappen, Stbl. 1927 No. 279 („regie-opium-ordonnantie"). Zie verder § 49.

Tot de in § 12 bedoelde derde categorie behooren:

1927. 86. Ordonnantie tot heffing onder den naam van „vogelbelasting" in de onderafd. Zuid-Nieuw-Guinea van het gouvern. der Molukken van eene belasting van alle huiden en koppen van paradijsvogels en papegaaiachtige vogels, welke uit gemelde onderafd. ter hoofdplaats Merauke worden aangevoerd met bestemming tot vervoer over zee naar buiten het gebied van die onderafd., Stbl. 1927 No. 463 („vogelbelastingordonnantie Zuid-Nieuw-Guinea"). Zie verder § 50.
1928. 87. Regeeringsverordening tot vaststelling van een nieuw reglement betreffende het beheer en de exploitatie van de Landspandhuizen, Stbl. 1928 No. 81 („Pandhuisreglement"), krachtens ordonnantie in Stbl. 1928 No. 64. Zie verder § 16 C.
1928. 88. Ordonnantie tot heffing van een belasting op het slachten van runderen, buffels en tamme varkens in het onder rechtstreeksch bestuur staand gebied van het gouv. der Molukken, met uitz. van de onderafd. Zuid-Nieuw-Guinea, zoo-

mede van de rechtstreekse onderhoorigen van het Ned.-Ind. Gouv. in het onder Ind. Zelfbestuur staand gedeelte van gen. gewest, Stbl. 1928 No. 338. Zie verder § 27 B, alsmede de nummers 25 en 35.

1928. 89. Ordonnantie tot vaststelling van bepalingen op de heffing der verponding, Stbl. 1928 No. 342 („Verpondingsordonn. 1928"). Gold voorloopig niet in het gewest Westerafd. van Borneo buiten de hoofdplaats Pontianak, en in de onderafd. Zuid-Nieuw-Guinea. Zie onder nummer 41 en verder § 29 D.

§ 14.

Niet alle ordonnanties, waarin belastingheffingen voorkomen, behooren tot de „verordeningen betreffende 's Lands middelen en pachten".

Onder de in de vorige paragraaf genoemde ordonnanties zijn niet opgenomen die, waarvan de strekking is: regeling van eenig onderwerp van overheidszorg, — ook al

houden ze mede een enkele bepaling van fiscaal aard in ⁽¹⁾. Als voorbeeld van zoodanige ordonn. noemt de „Commissie" het Algemeen Loodsreglement (Stbl. 1914 No. 222) — zie „Officiële Uitgave" bladz. 450 en 451.

Bij de ordonnanties, waarin naast de regeling der materie van overheidszorg bepalingen voorkomen ter zake van heffingen van retributies, zijn deze bepalingen van fiscaal aard niet domineerend, — doch ook wanneer die „enkele bepalingen van fiscaal aard" geen retributies, doch belastingen betreffen, dan toch behooren die verordeningen daardoor niet altijd tot die, welke „s Lands middelen en pachten" betreffen, zoodat ze, wegens hoogeromschreven criterium, buiten de opsomming in § 13 gebleven zijn. Het vast recht, geheven van vergunningen tot mijnbouwkundige opsporingen, van ontdekkers, en voor mijnconcessiën, bedoeld in eenige artikelen der Mijnordonn. in Stbl. 1906 No. 434, wordt als belasting aangemerkt, (zie artt. 295 en 308), gelijk de Algem. Rekenkamer in haar advies van 19 Mei 1923 No. 8242 aan de Regeering doet opmerken. (Dit advies is verhandeld in het aan den Dir. van Binn. Bestuur gericht Regeeringsschrijven van 21 Sept. 1923 No. 2241/III B). Genoemde

⁽¹⁾ Blijkens het in § 6, noot, medegedeelde zou de opsomming — ware de Nederl. redactie gevolgd — dus uitgebreider zijn. Ten aanzien van die Nederl. redactie verklaart Van Hamel—Van Dijk, t. a. p. bladz. 107: „strafbepalingen, welke voorkomen in wetten, rakende zaken van Rijksbelastingen, omvatten ook: alle bepalingen betreffende eigenlijke belastingdelicten, ook al komen ze in andere dan belastingwetten voor, zooals het in de Mem. van Toel. genoemde, sinds vervallen art. 27 Notarijswet, rakende het patentrecht".

Op het sonderlinge van deze, door den wetgever blijkbaar niet gewilde, consequentie, waardoor in alle wetten, die 's Rijks belastingen „raken", nu ook alle strafbepalingen gehandhaafd zijn en niet alleen die, welke in die verknochtheid met het fiscale recht aandeel hebben, wijst Damsté, Proefschrift, bladz. 31.

ordonn. komt voor onder nummer 154 van art. 6 Inv. Verord. Strafwb., en wordt, wat de strafbepalingen betreft, in overeenstemming gebracht met de beginselen van het nieuwe Strafwb.; — ook de „Commissie” beschouwde deze mijnordonn. dus als niet te behooren tot die, welke 's Lands middelen en pachten betreffen.

Zoo ook is het vast recht voor vergunningen tot landexploitatie te beschouwen als eene belasting (— zie aangeh. advies Alg. Rekenkamer); in art. 6 Inv. Verord. wordt dit Kon. Besl. in Stbl. 1912 No. 362 jo. Nos. 502 en 503 echter niet genoemd omdat daarin geen strafbepalingen of bepalingen betreffende onderwerpen der eerste acht Titels enz. voorkomen; toch kan ook dit Kon. Besl. niet gerekend worden te betreffen 's Lands middelen. Daarentegen wordt daartoe weder wel gerekend te behooren de ordonn. tot het afschaffen van de pacht der pandjeshuizen in Ned.-Indië en het stellen van regelen omtrent het uitleenen van gelden op pand en tegen interest (Stbl. 1869 No. 85): de verplichting om een bedrag van f 50 te betalen (art. 1 lett. a) — thans f 60 (art. 127 lid 1 Zegelverordening 1921) voor bedoelde vergunning stempelt haar daartoe, en ook de „Commissie” rekent haar daaronder, aangezien ze anders, zie artt. 11 en 12, ongetwijfeld in art. 6 Inv. Verord. Strafwb. gewijzigd zou zijn.

Verder zijn in § 13 uiteraard niet opgenomen de ordonnanties, besluiten enz., welke uitsluitend formeele regelingen vaststellen tot uitvoering van verordeningen betreffende 's Lands middelen en pachten, zooals het Kon. Besl. tot vaststelling van de „Regeling van de invordering van belastingen door middel van dwangschriften (Stbl. 1879 No. 267, laatstel. gewijzigd bij Stbl. 1930 No. 69), zie § 65, bladz. 285, of zooals de ordonn. van 27 Febr. 1898 Stbl. No. 92 tot het geven van voorschriften omtrent de sterktebepaling van gedistilleerd, omtrent de werktuigen en de tafels, enz. enz. Evenmin zijn daarin opgenomen de ordonn. welke uitsluitend strekken om algemeene verordeningen betreffende 's Lands middelen en pachten van toepassing te verklaren op andere dan in die verordeningen aangegeven gebiedsdeelen, dan wel bepalingen dier verordeningen voor bepaalde gebiedsdeelen (tijdelijk) buiten werking te stellen, bijv. Stbl. 1894 No. 267, waarbij de petroleum-accijnsordonn. van 27 Dec. 1886 Stbl. No. 249 toepasselijk is verklaard op een gedeelte der residentie Oostkust van Sumatra, of ordonn. in Stbl. 1918 No. 364, waarbij voor de petroleumfabrieken in Palembang afgeveken wordt van het bepaalde in art. 3 sub b (n.l. accijnspllicht) van evengenoemde petroleumaccijnsordonnantie.

Aanleiding tot twijfel heeft gegeven de ord. in Stbl. 1916 No. 157, regelende het vissen naar parelschelpen, paarlemoerschelpen, tripang

en sponzen binnen den afstand van niet meer dan drie Eng. zeemijlen van de kusten van Ned.-Indië, — en wel om de volgende redenen:

Bij ordonn. in Stbl. 1902 No. 4 werd, in het algemeen, bedoelde visseherij langs de kusten van Ned.-Indië geregeld, alsmede de voorwaarden waaronder het recht (— met behoud der rechten van Inlandsche visschers —) verpacht zou worden. Naast deze bepalingen omtrent de pacht staan de artt. 8 tot 11, behandelende de „misdrijven” (zie art. 11) van vissen naar genoemde artikelen zonder dat daarop recht bestaat. Het was dus een „verpacht middel”; door de bijgevoegde strafbepalingen mist de regeling het civielrechtelijk karakter van pacht als verhuur van Landseigendommen. — Nu werd bij ordonn. in Stbl. 1905 No. 50 voor het toenmalig gewest Zuid-Nieuw-Guinea een uitzondering gemaakt wat het verpachten betreft (— uitsluitend zou op „vergunning” gevischt worden —) en bij art. 2 van die ordonn. werden de strafbepalingen van genoemde artt. 8 t/m 11 van Stbl. 1902 No. 4 van toepassing verklaard. Doch de Inv. Verord. trekt in art. 6 sub 137e dit art. 2 van Stbl. 1905 No. 50 in, zoodat aan de verbodsbepaling van vissen zonder vergunning geen sanctie is verbonden. Evengoemd Stbl. 1902 No. 4 wordt ingetrokken bij de regeling van deze materie voor geheel Ned.-Indië in Stbl. 1916 No. 157, — behalve voor Zuid-Nieuw-Guinea, hetwelk in art. 3, 1ste lid sub a daarvan, uitdrukkelijk wordt uitgezonderd als voor verpachting van het paarlvischrecht enz. in aanmerking komend. Waar nu art. 4 van die ordonn. in Stbl. 1916 No. 157 slechts de „vergunningen” regelt ten aanzien van voor verpachting bestemd gebied, behooren de „vergunningen” voor het paarlvischen langs de kusten van Zuid-Nieuw-Guinea daar niet toe en ook kunnen dan de strafbepalingen van artt. 9 t/m 11 van dat Stbl. niet toepasselijk zijn, aangezien art. 9, 1ste lid, strafbaar stelt: de overtredingen door personen die „volgens deze ordonn.” daartoe niet gerechtigd zijn.

Afgescheiden daarvan draagt de ordonn. in Stbl. 1916 No. 157 een fiscaal karakter, door het strafbaar stellen, niet van den pleger van de overtredingen: „paarlvischen zonder vergunning” enz., doch van den gezagvoerder van het vaartuig waarop de overtreder zich bevond, — en verder door de verklaring in art. 9, 3e lid, dat het vaartuig executabel is voor de beloopte boete.

Deze ordonn. zou dan ook in de opsomming van § 13 zijn opgenomen, ware het niet dat de Inv. Verord. in art. 6 sub 261o haar vermeldt, en dus beschouwt als niet te behooren tot de verordeningen betreffende 's Lands middelen en pachten. Ingevolge het laatste lid van art. 7 der Inv. Verord. wordt bedoelde boete, opgelegd wegens overtreding, niet door hechtenis vervangen (art. 30 Strafwb.), doch op de goederen van den veroordeelde verhaald.

HOOFDSTUK III.

BESCHOUWINGEN V.Z.N. OVER DE IN § 13 OPGESOMDE
ORDONNANTIES.

§ 15A. Nummer 1. Overschrijvingsordonnantie 1834.

Deze ordonnantie bevatte — tot de invoering op 1 Aug. 1924 van de hierna aan het slot van deze paragraaf te behandelen ordonnantie op het recht van overschrijving (Stbl. 1924 No. 291) — zoowel bepalingen, waarvan de strekking was: rechtszekerheid ten aanzien van zakelijke rechten op onroerende goederen, als bepalingen van fiscale aard. Welk soort van voorschriften domineerend was, kon moeilijk worden vastgesteld, doch de Commissie („Officiële Uitgave” bladz. 451), dezen twijfel wat de onderwerpelijke ordonnantie betreft vermeldende, stelde zich op het standpunt dat de fiscale regeling als hoofdzak beschouwd moest worden. — al zou dan ook, naar zij verklaart, in de consequenties „berust” moeten worden, n.l. dat door rangschikking onder de verordeningen betreffende 's Lands middelen en pachten ook de niet-fiscale overtredingen onder de „uniforme regeling” (zie § 5) zouden komen te vallen.

Zij meende, dat zulks voor de praktijk weinig te beteekenen zou hebben.

Hoezeer, door uitlichting van de „fiscale” bepalingen op 1 Aug. 1924, het karakter der overschrijvingsordonnantie in Stbl. 1834 No. 27 ongetwijfeld gewijzigd is, zoodat deze nu in geen geval onder die, welke 's Lands middelen en pachten betreffen, gerangschikt zou kunnen worden, is ze niettemin in § 13 opgenomen, omdat tijdens de invoering van het Strafwetboek haar karakter fiscaal was en de wijzigingen, door toepassing der „uniforme regeling”, thans nog van kracht zijn. ⁽¹⁾

Verplichte overschrijving, zonder dat recht verschuldigd is.

In de praktijk heeft de toepassing van art. 9, de verplichte overschrijving zonder dat recht verschuldigd is, inderdaad aanleiding gegeven tot moeilijkheden, en m.i. tot een minder juiste oplossing daarvan o.a. bij Gouvernementsbesluit van 6 Febr. 1928 No. 39. Uit de tot dat besluit geleid hebbende stukken blijkt dat het standpunt wordt ingenomen dat in

⁽¹⁾ Het tegenovergesteld standpunt wordt ook wel ingenomen, n.l. dat thans de Inv. Verord. niet meer van kracht is op het „overgebleven” deel der ordonn., zoodat de strafbedreiging van bijv. art. 9 zonder sanctie zou zijn.

geval van scheiding van onroerende goederen de overschrijving verplichtend is, hetgeen volgt uit het doel waarmede deze ordonnantie werd uitgevaardigd: voor zoover deze niet de belasting, bekend onder den naam van 's Heeren gerechtigheid, en, later, recht van overschrijving, betrof, beoogde zij de rechtszekerheid van het grondbezit te bevorderen. Dit argument voor bedoelde verplichting, voorkomende in het advies van den Directeur van Justitie van 8 Juni 1927 No. A 4/3 19, is blijkens noot ontleend aan het vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van 18 Aug. 1893 (Ind. Weekbl. v. h. Recht, No. 1583, bladz. 175, 2e kolom). Ook uit den oorspronkelijken tekst van art. 7 sub c dier ordonnantie blijkt dat de wetgever uitging van de vooronderstelling dat bij „schifting of deeling van een gemeenschappelijken boedel”, overschrijving moest plaats vinden, — zie ook Mr. L. A. C. Kolff: „Het recht van overschrijving in Ned.-Indië”, bladz. 16 en noot 2 op die bladz., en bladz. 43 en 44, alsmede H. W. Roeby: „De ordonnantie op de overschrijving van vaste goederen en het inschrijven van hypotheeken in Ned.-Indië en de ordonnantie op het recht van overschrijving”, § 123, bladz. 128 en 129.

Bij overschrijding van den termijn van zes maanden is derhalve een boete verschuldigd, en deze boete, ingevolge art. 9, is er eene van strafrechtelijken aard (zie ook: Maandblad der Vereeniging van Inspecteurs van Fin., 3e jaarg. No. 10 (October 1928), bladz. 297 „Toelichting” van Mr. Bronkers, alsmede van dien jaargang No. 11 (Nov. 1928) bladz. 335 en volgg., waarin het laatste arrest van het Hoog-Gerechtshof (van 9 Aug. tev. No. 5114) is opgenomen ten bewijze dat dit College, evenals in 1899 en 1916, (respt. Ind. Tijdschr. v. h. Recht deel 72 bladz. 145 en deel 108 bladz. 454), de verschuldigdheid van de boete ex art. 8 als een „burgerrechtelijke verplichting” beschouwt). Deze boete ex art. 9 behoort dus door den strafrechter uitgesproken te worden. Dit standpunt, ook ingenomen door de „Commissie”, welke verklaarde de consequenties van hare rangschikking onder „fiscale verordeningen” te moeten aanvaarden, wordt bevestigd in het vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van 23 Febr. 1901, implicite bekrachtigd bij arrest Hoog-Gerechtshof van 18 April d.a.v. (Ind. Weekbl. v. h. R. No. 1976), doch de consequenties zijn n.v. uit het oog verloren in het aangehaald advies van den Directeur van Justitie, in het aangehaalde werk van H. W. Roeby, bladz. 128 en 132, alsmede in het „Antwoord” in genoemd Maandbl. der Vereen. v. Inspr. Fin., bladz. 298, waar telkens de boete ex art. 9 een „vaste” genoemd wordt. Deze uitdrukking geeft verwarring en is, ten rechte, in 1907, dus vóór de Invoeringsverord. Strafwb., gebruikt door Mr. Kolff, bladz. 49 en 50, waar de „vaste” boeten, in tegenstelling met de

„oploopende” boeten, die genaamd worden welke worden opgelegd indien de overgang niet aan het recht van overschrijving is onderworpen. Door toepassing van de „uniforme regeling” der Invoeringsverordening Strafwb. is ten aanzien van alle ⁽¹⁾ boeten het minimum van het Strafwb. van kracht, zoodat art. 9 der Overschrijvingsordonn. 1834 gelezen moet worden: „eene boete van t e n h o o g s t e 2% van de waarde enz.”, waardoor van een „vaste” boete niet meer gesproken kan worden. Ingevolge art. 82 Strafwb. en de daarop gegeven toelichting wat betreft de afwijking in terminologie van art. 74 van het Holl. Strafwb. (zie „Officiële Uitgave” bladz. 186 ad art. 83), zijn het dus niet de Griffiers der Raden van Justitie enz., die machtiging kunnen verleenen om het maximum der bedreigde boete te storten, doch alléén het Openb. Ministerie kan zulks doen (zie ook § 17, alinea 4).

Waar nu de Griffier, in het geval dat aanleiding gaf tot het onderwerpelijk Gouvts. besluit van 6 Febr. 1928 No. 39, weigerde tot overschrijving over te gaan alvorens het maximum der bedreigde boete gestort was, heeft de Regeering overwegende dat er termen gevonden waren om „de verbeurde boete” kwijt te schelden, en lettende op art. 19 der Comptabiliteitswet (Stbl. 1925 No. 448), kwijtschelding van die boete verleend. Art. 19 der Ind. Compt. wet behandelt evenwel „kwijtschelding van vorderingen”, en i.e. bestond geen vordering voordat een strafrechtelijk vonnis tot boete-veroordeeling in kracht van gewijsde was gegaan. — Op een juister standpunt stelde Zich de Regeering in haar besluit van 15 Juli 1911 No. 55 in zake een verzoek om kwijtschelding van een boete ex Zegelordonnantie: daarbij werd den adressant te kennen gegeven dat zijn verzoek voor inwilliging niet vatbaar was, „vermits de boete, gesteld op de door hem begane overtreding van de bepalingen der Zegelordonnantie is van strafrechtelijken aard en alzoo eerst verschuldigd wordt nadat zij bij strafrechtelijk vonnis is opgelegd”.

Gelijk in den aanhef van deze paragraaf is opgemerkt, behoort de overschrijvingsordonn. 1834 sinds 1 Aug. 1924 niet meer tot de fiscale verordeningen, zoodat verdere beschouwingen in verband met eene herziening van het fiscaal strafrecht achterwege kunnen blijven. Bij eventueele herziening van het overgebleven gedeelte zal rekening te houden zijn met de wijzigingen, welke daarin zijn gebracht door de Invoeringsverord. ten tijde dat ze nog wel een verordening betreffende 's Lands middelen en pachten was.

Wat betreft de weigering van Griffiers van Raden van Justitie, Gewest. Secretarissen (zie art. 1, 2e lid, der ordonn.) en Residentie-

(1) „zonder voorbehoud” zegt de Mem. van Toel., zie „Offic. Uitg.” bladz. 452. Zie ook § 64, bladz. 269 tot 271.

rechters (zie art. 1a, ingevoegd bij Stbl. 1925 No. 435 en gewijzigd bij Stbl. 1925 No. 666) om over te gaan tot over- of inschrijvingen vóórdat de boeten voldaan zijn waar geen rechten verschuldigd zijn, en de mogelijkheid om te dezer zake dwang uit te oefenen, zie ook Ind. Tijdschr. v. h. R. 1928, deel 128, afl. 7 bladz. 32 en 33 van de boekbespreking door Prof. Mr. Dr. Kolléwijn van het in 1928 verschenen proefschrift van B. Oekers, over In- en overschrijving in Ned. en in Ned.-Indië, en de daar aangehaalde litteratuur, vonnissen en arresten.

Overschrijving van het recht van opstal.

Bij art. 1 van de ordonnantie in Stbl. 1885 No. 103 is onderwerpelijke verordening van toepassing

verklaard op het recht van opstal. Ingevolge art. 22 Invoeringsv. Strafwb. gelden de wijzigingen, later aangebracht in de overschrijvingsordonn., eveneens voor over- en inschrijvingen van het recht van opstal, — zie toelichting op dit art. 22 in „Officiële Uitgave” op bladz. 485, waar deze verordening van Stbl. 1885 No. 103 met name genoemd is.

- B. Nummer 73: Ordonnantie op het recht van overschrijving**, „tot herziening en tot vastlegging in eene afzonderlijke regeling van de bepalingen op het recht van overschrijving”; Stbl. 1924 No. 291. Huldigde de overschrijvingsordonn. van 1834 aanvankelijk het stelsel, dat de heffing als basis had: de akte van in- en overschrijving, sinds 1885 (zie de sub A genoemde ordonnantie) wordt het stelsel aangenomen, ook in de onderwerpelijke ordonnantie, dat de heffing tot onderwerp heeft: de overeenkomst tot overdracht; zie bijbl. 4210.

De regeling van deze overschrijvingsbelasting is thans dus losgemaakt van de sub A genoemde ordonnantie, waardoor de boetebepaling voor te late inschrijving en voor verzuimde betaling van het recht van art. 8 der ordonn. 1834, door de regeling van de „verhooging” der belasting (art. 11 Stbl. 1924 No. 291) vervallen is, terwijl de bepaling van art. 9, zijnde geen bepaling betreffende het recht, maar een strafbepaling op het nalaten van tijdige overschrijving welke van recht „ontheven” is, van kracht is gebleven. (Voor het onderscheid, te maken tusschen „van recht ontheven” en „van recht vrijgesteld”, zie het aangeh. werk van H. W. Rooby, bladz. 129). Dit art. 9 kent dus de „strafrechtelijke boete”, terwijl in de ordonn. in Stbl. 1924 No. 291 het woord „boete” overal is vermeden, — de boven het „recht” verschuldigde bedragen worden „verhoogingen” genoemd. Blijkens het sub A in deze

paragraaf genoemde arrest van het Hoog-Gerechtshof van 9 Aug. 1928 No. 5114 zijn de latere boeten door den wetgever beschouwd als een sequeel en een verhooging van dat recht, zoodat de verschuldigdheid daarvan slechts als een „burgerrechtelijke verplichting” kan worden opgevat.

Over de vier soorten van deze verhoogingen, zie Roebj t.a.p., bladz. 133 en 134; zij kunnen, behoudens het navolgende, hier buiten beschouwing blijven als zijnde niet van strafrechtelijken aard; toch behoort een vergelijking te worden gemaakt tusschen de „strafbaarstelling” bij het opzettelijk verstrekken van onware opgaven omtrent den koopprijs, welke ten grondslag moet strekken aan de rechtsheffing (art. 14 lid 3) en de strafbaarstelling bij het opzettelijk onjuist aangeven van de waarde van goederen in aangiften tot invoer enz. krachtens de Rechten-ordonnantie (zie § 20); twee in wezen geheel gelijksoortige delicten, waarvan echter het eerste, krachtens evengenoemde arresten van het Hoog-Gerechtshof een „burgerrechtelijke verplichting” schept tot betaling van het vijfvoud van het door de onjuiste opgave te weinig betaalde recht, terwijl het laatstbedoelde delict, als strafrecht-overtreding, gestraft wordt met geldboete van ten hoogste tienmaal of ten hoogste tweemaal het bedrag, dat volgens de aangifte minder verschuldigd geweest zou zijn dan werkelijk behoorde berekend te worden (art. 26, sub 5, lett. a der Rechten-ordonnantie in Stbl. 1882 No. 240, zooals dit art. gelezen wordt ingev. Stbl. 1914 No. 281 jo. Inv. verord. Strafwb.). Ook in de verjaringstermijnen bestaat belangrijk verschil: deze termijn is, bij de opzettelijk-onware aangifte, in het eerste geval 30 jaar (art. 22 sub 5o), in het tweede 6 jaar (art. 78 sub 2o Strafwb. jo. art. 4 lid 6 Inv. Verord.).

Hoogergenoemde bepaling in art. 14 lid 3 van onderwerpelijke ordonnantie komt overeen met art. 90 der Nederl. Registratiewet in Stbl. 1917 No. 243, hetwelk een boete verbeurd verklaart te zijn gelijk aan het vijfvoud van het verschuldigde recht, „met een bijzonder minimum van f 200.—” (over bijzondere minima in de belastingwetgeving, zie § 41, bladz. 160, noot, en § 64, bladz. 272). Ook in deze wet (art. 98) is de verjaringstermijn 30 jaar; — zie verder de toelichting op de ordonnantie in Stbl. 1924 No. 291 in bijblad No. 10657.

- § 16A. Nummer 3. Ordonnantie tot het afschaffen van de pacht der pandjeshuizen in Ned.-Indië en het stellen van regelen omtrent het uitleenen van gelden op pand en tegen interest, Stbl. 1869 No. 85. Geldt nog slechts voor enkele gebiedsdeelen, zie Stbl. 1880

No. 17 ⁽¹⁾: wederinvoering van de pacht der pandhuizen in Ned.-Indië, behalve in met name genoemde gewesten, — bij Stbl. 1903 No. 239 uitgebreid met de assist.-residentie Zuid-Nieuw-Guinea.

Het bij dit Stbl. 1880 No. 17 vastgesteld reglement op deze verpachtingen is herhaaldelijk gewijzigd, en daarna vervangen door het reglement, vastgesteld bij ordonnantie in Stbl. 1903 No. 402, zie in deze paragraaf sub B.

De krachtens onderwerpelijke verordening verleende vergunningen vervallen op het tijdstip, waarop de pacht der pandhuizen ter plaatse in de vergunningen genoemd, wordt ingevoerd, zie Stbl. 1879 No. 304, terwijl die pachten wederom worden opgeheven, en ook de vergunningen worden ingetrokken waar die krachtens Stbl. 1869 No. 85 verleend zijn, zoodra de exploitatie van pandhuizen door het Land in eigen beheer wordt genomen, zie Stbl. 1921 No. 28, art. 2.

Krachtens art. 127, 1ste lid, der Zegelverord. 1921 (Stbl. 1921 No. 498) blijft de bepaling in art. 1 letter a van de onderw. ordonn. voorloopig van kracht (behoudens verhooging van het „recht” tot f 60).

Art. 11, 1ste lid, luidende: „art. 337 van het Strafwb. Europ.” (i.e. het wetboek in Stbl. 1866 No. 55) „is toepasselijk op Inl. en met dezen gelijkgesteld”, heeft thans geen zin meer, nu Strafwb. 1866 is ingetrokken; het oprichten of houden van „leenhuizen op pand of zekerheid” werd daarbij strafbaar gesteld met gevangenisstraf en geldboete. Blijkens de na te citeeren toelichting op art. 509 Strafwb. (nieuw) kwam het niet noodig voor, naast de daad van geld op pand uitleenen enz., ook nog strafbaar te stellen: het oprichten of houden van een huis waarin van dergelijke daden een beroep werd gemaakt; — art. 509 nieuw Strafwb. voorziet dus hierin. Het 2e lid van art. 11 Stbl. 1869 No. 85 moet, in verband met art. 4, 3e lid sub b Invoeringsverord. Strafwb., luiden: „Overtreding van deze „bepalingen wordt gestraft met geldboete van ten hoogste f 500.”

Bij invoering van met name uit te drukken verschil tusschen „strafrechtboeten” en „fiscale” of „administratieve” boeten (zie § 10 en § 65, bladz. 278), zullen tot de eerste categorie gerekend moeten worden die, welke bedreigd worden tegen overtreding van art. 7 (verboden beleeningen aan beschonkenen, krankzinnigen, kinderen enz.).

- B. Nummer 26. Ordonnantie tot het geleidelijk in eigen beheer nemen van de exploitatie der pandhuizen op Java en Madoera, en tot vaststelling van een nieuw reglement voor de pacht van het recht tot het houden van pandhuizen, Stbl. 1903 No. 402.**

⁽¹⁾ Toelichting in bijbl. 3568.

Gelijk hierboven sub A vermeld, werd bij Stbl. 1880 No. 17 de verpachting van het recht tot het houden van pandhuizen weder ingevoerd in geheel Ned.-Indië, met uitzondering van in eenige met name genoemde gewesten. Voor deze gewesten bleef dus het licentiestelsel van Stbl. 1869 No. 85 gelden, — en voor het overige deel van Ned.-Indië werd toen een nieuw pachtregl. ingevoerd, met, daarin, zoowel strafbepalingen tegen overtreding van in dat regl. aan den pachter opgelegde verplichtingen enz., alsook een strafbedreiging (in art. 20) tegen hem, die zonder het recht te hebben gepacht, sommen van niet meer dan f 100 ter leen gaf tegen in pand neming van roerend goed. Dit art. 20 bedreigt met straf „overeenkomstig art. 337 Wetb. Strafr. Europ. en art. 339 id. Ind.” waar het delict anders, n.l. als „beroepsdelict” omschreven was, n.l. „leenhuizen op pand of zekerheid oprichten of houden indien men daartoe niet gerechtigd is”.

In de onderw. ordonnantie nu, van Stbl. 1903 No. 402, moest dus voor de gewesten waar de Pandhuisdienst werd ingevoerd, ook uitdrukkelijk de „concurrentie” worden strafbaar gesteld; bedreigd werd dus hij, die tegen in pand geving, dan wel in den vorm van koop en verkoop met recht van wederinkoop, gelden of goederen uitleende enz. (art. 2, 1ste lid) — aangevuld bij Stbl. 1910 No. 482, waarbij eveneens strafbaar werd gesteld hij, die in den vorm van een commissiecontract gelden of goederen uitleende, waarvan het bedrag of de waarde f 100 — niet te boven ging. — Dit laatste gold dus alléén voor de gewesten, waar de Pandhuisdienst werd ingevoerd. Deze strafbepalingen, voorkomend in eene fiscale verordening, zijn dus ingevolge art. 4. Invoeringsverord. Strafwb. gehandhaafd, zoodat de vraag gesteld moet worden, welke kracht zij hebben naast het, met 1 Jan. 1918 ingevoerde, artikel 509 Strafwetboek.

Ter toelichting van laatstgenoemd art. wordt gezegd: („Officiële Uitgave” ad ontw.-art. 506, bladz. 339 en 340):

„Het is in Indië niet geoorloofd zonder daartoe gerechtigd te zijn, of zonder wettige vergunning, leenhuizen op pand of zekerheid op te richten of te houden, noch om geldsommen, één honderd gulden niet te boven gaande, tegen in pand geving van roerende goederen uit te leenen. Het eerste feit is in de artt. 337 en 339 der geldende Indische strafwetboeken strafbaar gesteld; het tweede feit werd laatstelijk in die gedeelten van Ned.-Indië, waar de exploitatie der pandhuizen door het gouvernement in eigen beheer is genomen, bij Ind. Stbl. 1903 No. 402, ten tweede, — en voor zoover gepleegd in die gedeelten van Ned.-Indië, waar de exploitatie der pandhuizen in pacht wordt afgestaan, bij art. 20

„van het in genoemd Stbl. opgenomen Regl. voor de pacht van „het recht tot het houden van pandhuizen strafbaar gesteld.

„Vermits het enkel uitleenen van geldsommen beneden zeker „bedrag tegen in pand neming van roerende goederen reeds straf- „baar is, zoo schijnt er geen reden te zijn om het oprichten of „houden van een leenhuis als hiervoren bedoeld, waar van het „plegen van het feit eene gewoonte gemaakt wordt, in het bij- „zonder strafbaar te stellen. Men heeft verder gemeend het op- „richten of houden van leenhuisen, waar beleeningen gesloten wor- „den voor bedragen boven de honderd gulden, niet strafbaar te „moeten stellen als zijnde dit strijdig met de economische toestan- „den. Op grond van een en ander zijn de bepalingen van de artt. „337 en 339 der geldende strafwetboeken niet overgenomen.

„Ook de opname van de strafbepaling van art. 20 van het „reglement op de pandhuispacht schijnt niet wenschelijk, omdat deze „tengevolge van de voortdurende inkrimping en ten slotte ophef- „fing der pandhuispacht binnen eenige jaren toch niet meer van „kracht zal zijn. Daarentegen is er voor de overname van de „bepaling van Ind. Stbl. 1903 No. 402 alle reden. Het is eene „strafbepaling, welke noch in genoemd staatsblad, noch in Ind. „Stbl. 1901 No. 131, waar zij het eerst voorkwam, deel uitmaakt „van eene administratieve regeling, en die dus in het straf- „wetboek thuis behoort. Tot nog toe was hare toepasselijkheid wel „beperkt tot die gedeelten van Ned.-Indië, waar de exploitatie der „pandhuizen door het gouvernement in eigen beheer is genomen, „maar er schijnt geen enkele reden te zijn om haar ook niet toe „te passen in die gedeelten van Ned.-Indië, waar de pandhuispacht „nog bestaat.

„Intusschen zal men er op bedacht moeten zijn, dat indien de „bestaande strafbepalingen in fiscale verordeningen voorkomende, „bij de invoering van dit wetboek worden gehandhaafd, er naast „de algemeene bepaling van het hier toegelichte artikel eene bij- „zondere zal zijn, n.l. die van art. 20 van Ind. Stbl. 1903 No. 402, „volgens welke het in pand nemen van roerende goederen in strijd „met art. 1 van genoemd staatsblad strafbaar is, en dat die bepa- „ling dus voor zoover in beide artikelen dezelfde feiten strafbaar „zijn gesteld, daaraan derogeeft”.

Na eene beschouwing over het billijke van deze bepaling tegen- over den pachter, die een „uitsluitend” recht heeft, vervolgt de toelichting:

„De redactie van het hier toegelichte art. is ontleend aan Ind. „Stbl. 1903 No. 402, zooals dat bij Ind. Stbl. 1910 No. 482 is aan- „gevuld. De woorden: „zonder daartoe gerechtigd te zijn” zijn er

„ingevoegd, omdat het hier genoemde feit niet volstrekt verboden is. „Behalve dat men rekening moet houden met het recht van den „pachter, is de Gouv.-Gen. bevoegd om de door hem aan te wijzen „op philanthropischen grondslag werkende ereditinstellingen van het „hier bedoelde verbod uit te sluiten, zie Ind. Stbl. 1903 No. 402, ten „tweede, al. 2”.

Naast de strafbaarstelling in art. 509 Strafwb. van hem, die zonder daartoe gerechtigd te zijn, tegen in pand geving, dan wel in den vorm van koop en verkoop met recht van wederinkoop, of in den vorm van een commissiecontract, geld of goed uitleent waarvan het bedrag of de waarde f 100.— niet te boven gaat, is derhalve in gewesten, waar het recht nog verpacht wordt, de strafbaarstelling blijven bestaan van hem (— art. 20 Stbl. 1903 No. 402, zooals aangevuld bij Stbl. 1911 No. 674 —) die in strijd met art. 1 van het verpachtings-reglement, sommen ter leen geeft tegen verpanding van roerende goederen, of die in den vorm van een commissiecontract, dan wel in den vorm van koop en verkoop met recht tot wederinkoop gelden of goederen uitleent, waarvan het bedrag of de waarde f 100.— niet te boven gaat.

Dualisme in strafbedreiging

Beide strafbaarstellingen bevatten dus, na de aanvulling van art. 20 bij Stbl. 1911 No. 674, dezelfde elementen; ook de bedreigde straffen zijn bij beide overtredingen even zwaar, behoudens dat art. 20 bedreigt: hechtenis van ten hoogste 3 maanden benevens ⁽¹⁾ (niet „alternatief”) geldboete van maximaal f 1000. Dit laatste geldt echter slechts ten aanzien van Europeanen en met hen gelijkgestellten — dit dualisme moet geacht worden in strijd te zijn met nieuwere opvattingen ⁽²⁾.

Op grond van het vorenstaande is het derhalve niet duidelijk, waarom, blijkens de geciteerde toelichting, bedoeld art. 20 uitdrukkelijk moest worden behouden; wellicht is bij de samenstelling van die toelichting de inhoud van Stbl. 1911 No. 674 over het hoofd gezien. In elk geval had deze aanvulling, juist nu gewezen werd op verschil, bij de vermelding op de hierboven overgenomen bladz. 340 der toelichting, bij art. 20 Stbl. 1903 No. 403 genoemd moeten zijn. Eenige redenen om dit (aangevulde) art. 20 te doen voortbestaan naast het

⁽¹⁾ Over deze cumulatie van hoofdstraffen zie verder § 49 en § 52, bladz. 266.

⁽²⁾ De Dir. van Fin. werd uitgenoodigd voorstellen te doen tot ordonnantie-wijzigingen, waardoor zoodanig dualisme zal verdwijnen (Reg. Omslagvel 12 Dec. 1928 No. 38535/28).

Ten aanzien van bovengenoemd dualisme in art. 20 is aangenomen dat deze bepaling van te weinig belang geacht wordt, om ter elimineering daarvan voorstellen in te dienen, zie brief Dir. Fin. aan Dir. Just. van 10 Jan. 1930 No. DA 41/1/1, (in bundel „Herziening strafbep. Acc.-ordonn.”).

overal geldende art. 509 Strafwb. schijnt niet aanwezig. Door geen der adviseurs is hierop gewezen, en het is weinig aannemelijk dat de enkele verschilpunten in beide strafbaarstellingen en de consequenties aanleiding hebben gegeven het behoud van art. 20 vnd. gerechtvaardigd te achten. Het eenige verschil is thans dat in gewesten, waar het recht verpacht wordt, ook „poging” tot het in art. 20 jo. Stbl. 1911 No. 674 omschreven delict strafbaar is (zie art. 4 lid 6 Invoeringsverord. Strafwb.), terwijl poging tot overtreding van art. 509 Strafwb. straffeloos blijft, (art. 54 Strafwb.); hetzelfde geldt voor medepligtigheid (art. 60 Strafwb.), en verder verjaart het recht tot strafvordering op grond van art. 78, 1ste lid sub 1e, Strafwb. bij overtreding van art. 509 Strafwb. in 1 jaar, terwijl dit recht bij overtreding van genoemd art. 20 in 6 jaar verjaart (art. 78, 1ste lid sub 2e jo. art. 4, lid 6 Invoeringsv. Strafwb.) en het recht tot uitvoering van de straf resp. in 2 jaar (art. 84, 2e lid Strafwb.) en in 8 jaar (art. 84, 2e lid Strafwb. jo. art. 4, lid 6, Inv. Verord.).

Ook in dit Reglement voor de pacht van het recht tot het houden van pandhuizen komen enkele strafbepalingen voor, welke niet in direct verband staan met het fiscale karakter der verordening; (de „Commissie” maakt eveneens, zie § 2, melding van „naar haren aard niet-fiscale overtredingen” in andere fiscale ordonnances); de overtredingen genoemd in artt. 5, 12, lid 5, 16, 18 en 20 zouden daaronder gerekend kunnen worden: er bestaat m.i. bijv. weinig reden voor om, indien een pachter een onderzoek, ingesteld door het plaatselijk bestuur, bemoeilijkt en hij daarvoor door den strafrechter gestraft wordt met een boete van (ten hoogste) f 500.—, deze boete bij wanbetaling niet door hechtenis te vervangen doch, na eventueel lijfsdwang op hem te hebben toegepast, op diens goederen te executeeren.

Aangeteekend worde nog, dat bij sommige delicten alléén de pachter — bij andere ook diens gemachtigde of diens ondergeschikten strafrechtelijk aansprakelijk zijn; zie hierover verder § 57, en § 58, bladz. 246.

- C. Nummer 87. **Pandhuisreglement**, krachtens ordonnantie in Stbl. 1928 No. 64 bij Regeeringsverord. vastgesteld (Stbl. 1928 No. 81), betreft het beheer en de exploitatie van de Landspandhuizen. Strafbepalingen enz. komen hierin niet voor; de verbodsbepalingen, opgenomen in art. 5, betreffen slechts den beheerder en de beambten. Bij overtreding kan het personeel gestraft worden met een boete, telkens van ten hoogste 1/10 der maandel. bezoldiging (art. 22), op te leggen door het Diensthooft, en in te houden op de bezoldiging. Deze boete draagt een disciplinair karakter, zie § 67.

- § 17. Nummer 4. Ordonnantie tot regeling der wijze van in- en overschrijving van den eigendom van- en het inschrijven van hypotheeken op gronden, door inlanders in eigendom verkregen overeenkomstig de bepalingen van Kon. Besluit van 16 April 1872 No. 29 (Ind. Stbl. No. 117); Stbl. 1873 No. 38. Deze ordonnantie wordt door de „Commissie” („Officiële Uitgave”, bladz. 451) uitdrukkelijk genoemd als te moeten worden gerekend tot die, welke 's Lands middelen en pachten betreffen, omdat de bepalingen omtrent de rechtenheffing bij zoodanige over- en inschrijvingen domineerend geacht werden.

Vermoedelijk heeft de „Commissie” over het hoofd gezien, dat reeds bij Stbl. 1907 No. 98 dit recht, vallende op de overschrijving van den z.g. agrarischen eigendom, werd afgeschaft bij overdracht van dien eigendom door en aan inlanders; (slechts indien, in uiteraard zeldzame gevallen, de overdracht geschiedt aan een niet-inlander, wordt recht verschuldigd geacht, zie bijbl. 10657 ad art. 1).

Het karakter der onderwerpelijke verordening is door de wijziging in 1907 ongetwijfeld veranderd: hoofdzak is thans: „rechtszekerheid”, of, zooals art. 33 der overschrijvingsordonnantie van 1834 luidt: „ter meerdere geruststelling van koopers en geldschietters”, — en niet meer de „fiscale regeling”, gelijk de „Commissie” (zie § 2) meent.

In verband met het op bladz. 37 opgemerkte over het afgeven door Griffiers, Secretarissen enz. van stortingsmachtigingen van boeten, ook waar geen rechten verschuldigd zijn, dient nog de aandacht gevestigd te worden op het feit dat in onderwerpelijke ordonnantie van 1873, in art. 8, den Griffiers werd opgedragen, bij in orde bevinding der stukken, een ordonnantie van storting in duplo te verleenen. Door de wijziging in 1907, toen de rechtenheffing uit de ordonnantie verdween, werd het ook noodig geacht dit artikel 8 te wijzigen, en is deze afgifte van stortings-machtiging uit het artikel verdwenen. De boete, bedreigd in art. 5 (zooals dit art. gelezen wordt door Stbl. 1907 No. 98) is een strafrechtelijke boete, ook al wordt deze (in maximo?) bepaald door de verpondingswaarde, land-rente-waarde enz. van het onroerend goed, en slechts het Openb. Ministerie enz., zie § 15, kan machtigen om, door storting van het maximum, zich aan vervolging te onttrekken.

De vraag rijst of, nu de „Commissie” deze ordonnantie, ondanks Stbl. 1907 No. 98, tot de „fiscale” gerekend heeft, en derhalve in art. 6 der Invoeringsverord. Strafwb. geen wijzigingen heeft aangebracht in verband met de beginselen van het nieuwe Strafwetboek, de „uniforme regeling” van art. 4 Invoeringsverord. van toepassing is, dus of op de boeten, bedreigd bijv. tegen Griffiers die zich schuldig maken aan de overtredingen genoemd in de artt. 15, 18 enz.,

of tegen Notarissen en Vendumeesters die art. 27 overtreden, het algemeen minimum van toepassing is, en of ze, bij niet-betaling, vervangen worden door hechtenis dan wel op de eigendommen verhaald kunnen worden.

Waar onderwerpelijke ordonnantie niet beschouwd kan worden als te betreffen 's Lands middelen en pachten wordt hierop niet verder ingegaan.

- § 18. Nummer 5: ordonnantie tot vaststelling van bepalingen omtrent den accijns op tabak; Stbl. 1873 No. 248. Deze belasting, bekend als „consumptierecht”, wordt onder den naam van accijns geheven bij invoer van bepaalde tabakssoorten in de Wester- of in de Zuider- en Oosterafd. van Borneo, en wordt ook geheven wanneer bovendien invoerrecht betaald moet worden.

Door de bepaling in art. 7, 1ste lid, n.l. dat bij wederuitvoer uit de Zuider- en Oosterafd. van Borneo naar een plaats buiten deze residentie — indien die wederuitvoer binnen het jaar geschiedt en de tabak inmiddels voortdurend onder verzegeling is geweest — slechts 80% van den betaalden accijns wordt gerestitueerd, gaat het karakter van „consumptie-recht” eenigszins verloren ⁽¹⁾.

De strafbepalingen bij overtredingen, en de bepalingen omtrent onderwerpen in de eerste acht titels, 1ste Boek, Strafwb. behandeld zijn, ingevolge art. 4, dezelfde als die welke in de Rechtenordonnantie (Stbl. 1882 No. 240) voorkomen, zie § 20, welke ordonnantie op de heffing en verzekering van den accijns op tabak toepasselijk is verklaard. Hierbij dient vermeld dat ingevolge art. 22 der Invoeringsverord. Strafwb. de wijzigingen, aangebracht in deze Rechtenordonnantie, mede verbindend zijn voor de tabaksaccijnsordonnantie, — zie toelichting op dit art. 22 op bladz. 485 der „Officiële Uitgave”.

- § 19A. Nummer 6: ordonnantie tot instelling van eene belasting van de heerendienstplichtigen en van de vreemde Oosterlingen ter hoofdplaats Benkoelen, Stbl. 1874 No. 276; door betaling zullen belastingplichtigen zijn vrijgesteld van de diensten ten behoeve van het aanleggen en onderhouden van wegen en bruggen ⁽²⁾. De vrijstellingen, de wijze van inning en de boeten bij wanbetaling zijn geregeld bij Stbl. 1876 No. 58, bij art. 6 waarvan bepaald is dat

(1) Vgl. J. van der Poel: „In-, Uit- en doorvoer en accijnzen in het algemeen”, 2e druk, 1928, bladz. 7: „..... accijns wordt alleen geheven van den consument hier te lande voor eigen persoonlijk gebruik”.

(2) Van de overige persoonlijke diensten, opgesomd in Stbl. 1869 No. 79, is de, deze belasting betalende, inlandsche bevolking niet vrijgesteld.

bij betaling na 19 Dec. van het belastingjaar een boete verbeurd is van f 0.20, voor elke maand dat later betaald wordt, tot een maximum van 3 maanden: is op 20 Maart d.a.v. de belasting benevens de 3 maanden boete niet betaald, dan wordt gerechtelijk vervolgd.

Aangezien het hier niet betreft een „afkoop” doch eene „belasting”, behoort de verordening tot die welke 's Lands middelen betreffen; de „uniforme regeling” (§ 5) is op de strafbepalingen van toepassing, dus naar sommiger meening ook de bepaling, dat het minimum van de boete f 0.25 bedraagt. In de praktijk wordt die bepaling evenwel niet toegepast; de meening dat art. 4 Inv. Verord. Strafwb. slechts van toepassing is op boeten, door den strafrechter opgelegd, komt, jure constituto, in het algemeen minder juist voor, ook omdat een onderscheid tussehen strafrechtboeten en administratieve nergens is vastgelegd; de Inv. Verord. Strafwb. verklaart: „de minima van het Weth. v. Strafr. zijn zonder voorbehoud toepasselijk voor de geldboeten, welke gesteld zijn in de verordeningen betreffende 's Lands middelen en pachten”. Zie echter § 64, bladz. 272.

Waar de belasting nitsluitend geheven wordt van de heeren-dienstplichtigen ter hoofdplaats, gelden de bepalingen van de „inheemsche rechtspraak” niet; zie Besluit van 4 Juli 1919 No. 90, vaststellende dat overal in het rechtstreeks bestuurd gebied der gewesten buiten Java en Madoera, waar de bevolking is gelaten in het genot van haar eigen rechtspleging, het zonder geldige reden nalaten van het verrichten van wettiglijk gevorderde heeren- of gemeentediensten, op dezelfde wijze wordt gestraft als bepaald in art. 523 Strafwb. Zie ook brief Proc.-Gen. aan de Regeering van 29 Mei 1908 No. 1375: „dat door het feit alleen, dat een landstreek onder rechtstreeksch bestuur is gebracht, alle strafverordeningen aldaar toepasselijk zijn geworden, zoodat op straf. gebied elk beroep op „adat” buitengesloten is, non obstante het feit dat in die landstreek de bevolking is gelaten in het genot van haar eigen rechtspleging”. Zie ook brief Dir. Just. van 6 Nov. 1908 No. 11996. Vgl. Wet Staatsinr. art. 131, lid 5.

- B. Nummer 10. Voor de onderafd. Makasser van het Gouv. Celebes en Ohh. zijn bij Stbl. 1891 No. 111 de heerendiensten vervangen door eene belasting in geld, te heffen van alle werkbare mannen, behoorende tot de Inl. bevolking, met rubrieken van vrijstellingen. De vervangen heerendiensten betreffen niet: de verplichting tot het verleen van hulp bij rampen van hooger hand, enz. — De wijze van belastingheffing is geregeld bij Stbl. 1903 No. 126; o.a. bij niet-betaling binnen

veertien dagen na de verschijndagen wordt een boete beloopen van 10% van de verschenen bedragen. Ten aanzien van deze boeten zou het onder A van deze paragraaf opgemerkte ook gelden, — zie echter bladz. 272; de bedreiging met „gerechtelijke vervolging” bij wanbetaling is in deze ordonnantie weggelaten, omdat de inning van deze belasting, als kohier-belasting, gegrond is op het, in § 65 te behandelen Kon. Besl. van 1879 (Inl. Stbl. 1879 No. 267, waarvan de tekst opnieuw is vastgesteld bij Kon. Besl. in Stbl. 1917 No. 171, l.l. gewijzigd bij Stbl. 1930 No. 69). Met name bij Gouvts. besluit van 21 April 1891 No. 9 (Stbl. 1891 No. 111) werd uitvoering gegeven aan het bepaalde in art. 8 van vorengenoemd Kon. Besl., waardoor de inning van deze belasting, benevens de boete, enz. per dwangschrift, eventueel met toepassing van lijfswang, verzekerd werd, — terwijl voor de onder A genoemde Benkoelen-regeling zoodanig voorschrift niet bestaat.

Na wijziging en aanvulling van deze Makasser-ordonnantie in Stbl. 1891 No. 111, opnieuw gewijzigd bij Stbl. 1903 No. 126, werd deze belasting, bij Stbl. 1912 No. 153, ook geheven van alle werkbare mannen, tot de Inlandsche bevolking behorende, op de Spermonde- en Dewakang-eilanden.

- C. Nummer 54. Voor het gewest Billiton zijn eenige groepen van heerendiensten afgeschaft bij ordonnantie in Stbl. 1920 No. 32, en ter bestrijding van de meerdere uitgaven welke uit dien maatregel voortvloeiden werd bij ordonnantie in Stbl. 1920 No. 33 een belasting in geld ingevoerd, onder den naam van „hoofdgeld” van de heerendienstplichtigen; de aanslag geschiedt kampongs-gewijze, met dien verstande dat het Hoofd van Gewestelijk Bestuur bevoegd is het totaal-bedrag der op te brengen belasting ad f 3.— per werkbaren mannelijken ingezetene, behorende tot de Inl. bevolking en niet uitgezonderd in art. 1 § 2 van eerstgenoemde ordonnantie, op andere wijze om te slaan. Na zoodanigen omslag wordt de belasting per hoofd, per kampong, berekend en worden de aanslagbiljetten uitgereikt. De boete, gesteld op niet-tijdige betaling bedraagt 5% van het niet-tijdig betaalde; waar deze boete bedreigd is in eene verordening, tot stand gekomen na 31 Dec. 1917 (zie § 10, 3e lid) is de Invoeringsverord. Strafwb. niet van toepassing, derhalve ook niet de bepaling in zake het algemeen minimum der geldboete. Bij onderscheiding tusschen „strafrechtelijke” en „fiscale” of „administratieve” boeten, zie § 7 noot, § 10 en § 74 valt de onderwerpelijke boete onder de laatste categorieën, zoodat dan art. 103 Strafwb. niet van toepassing is en de boete niet als „straf” beschouwd wordt; zie verder § 65, bladz. 277.

Op welke wijze de boete, bij wanbetaling, samen met de achter-

stallige belasting, geëxecuteerd wordt, kan hier buiten beschouwing blijven, omdat bij de begroting voor 1928 gerekend is op toepasselijkverklaring van de, onder D van deze paragr. genoemde Hoofdgeldordonn. voor de Buitengewesten, op Billiton.

Afkoop van heerendienstpligtigheid.

Nadat bij ordonn. in Stbl. 1918 No. 722 eene algemeene regeling was vastgesteld met betrekking tot

een (kampongsgewijze of individueelen) afkoop van heerendiensten in de Buitengewesten, welke regeling, blijkens de toelichting in Bijbl. 10969, als een overgang beschouwd moet worden tot eene belastingheffing in geld ^(*), werd zoodanige belasting ingesteld bij ordonnantie in Stbl. 1921 No. 225, regelende het heffen in de gewesten buiten Java en Madoera van een hoofdgeld ter vervanging van verplichte persoonlijke diensten, genaamd:

D. Nummer 56. „Hoofdgeldordonnantie voor de Buitengewesten”.

Blijkens art. 1 kan, wanneer voor eene gewest of gedeelte van een gewest buiten Java en Madoera in het rechtstreeks bestuurd gebied, of voor de Landsonderhoorigen in Zelfbestuursgebied, de heerendiensten voor het onderhoud en herstel van wegen, dammen, dijken, waterleidingen en waterwerken, geheel of gedeeltelijk worden afgeschaft, van de heerendienstplichtigen aldaar, onder den naam van „hoofdgeld” eene belasting in geld worden geheven.

Deze belasting wordt, ingevolge Stbl. 1921 No. 805, op Banka en Ohh. geheven met terugwerkende kracht tot 1 Jan. 1920, — zie ook Stbl. 1923 No. 195 (wijziging bedragen), terwijl deze belasting ook op Billiton ingevoerd zal worden (zie boven onder C, nummer 54). De aanslag — kampongsgewijze of voor grootere Inlandsche rechtsgemeenschappen vastgesteld, — kan omgeslagen worden over districten, onderdistricten enz. of meerdere kampongs, in verband met verschil in welvarendheid of in druk der afgeschafte heerendiensten, — waarna het verschuldigd bedrag per hoofdgeldplichtige wordt vastgesteld. De boete, bedreigd tegen niet tijdige betaling, bedraagt 5% van het verschuldigd bedrag.

Een bijzondere dwang-maatregel tot betaling van deze belasting plus boete wordt geregeld in art. 8 dezer ordonnantie; de wanbetaler wordt in gebreke gesteld en het Hoofd van Plaatsel. Bestuur draagt hem op, een of anderen (afgeschaften) heerendienst te

(*) Het verschil tusschen dezen „afkoop” en de „belasting in geld” is, blijkens de voorstukken, niet altijd in het oog gehouden. Zoo wordt in den eersten brief, welke ten slotte leidde tot de Hoofdgeldordonnantie, nl. van den Ass.-Res. van Billiton van 1 Dec. 1917 No. 3542/12 aan de Regeering, het voorstel gedaan tot invoering van een „belasting” onder den naam „afkoop van heerendiensten”.

verrichten, — hetzij een bepaalde hoeveelheid verhardingsmateriaal ter waarde van het verschuldigde op een aan te wijzen plaats bijeen te brengen, hetzij gedurende een aantal dagen aan den openbaren weg te werken (of, door een vervanger, te doen werken). Gedurende een week heeft de belastingschuldige nog de keuze om te betalen, — laat hij die week voorbijgaan en heeft hij, binnen den gestelden termijn, den heerdienst niet gepraesteerd, dan kan hij op grond van art. 523 Strafwb. vervolgd en veroordeeld worden tot hechtenis van ten hoogste 3 dagen of boete van ten hoogste 10 gulden. Betaalt hij deze boete, of ondergaat hij de (e.q. vervangende) hechtenis, dan is hij daardoor niet ontslagen van de verplichting, zijn belasting plus boete te voldoen; opnieuw wordt hem, bij nalatigheid om te betalen, een heerdienst opgelegd, en nu kan hem, bij weigering, ingevolge Stbl. 1922 No. 308 tot aanvulling van genoemd art. 523 Strafwb., een hechtenis van ten hoogste drie maanden worden opgelegd (de recidive-termijn is gesteld op zes maanden). En na het ondergaan van deze straf blijft hij de belasting plus boete schuldig, enz. enz.

Deze regeling was aanvankelijk niet voorgesteld, omdat er sprake was van „ten spoedigste aanschaffing van de heerdiensten”, zie Regeeringschrijven van 9 en van 27 Sept. 1918 Nos. 2325 en 2486 III B, en in art. 6 van het ontwerp werd bepaald dat de hoofdgeldplichtigen een aanslagbiljet zouden ontvangen — welk artikel, blijkens de toelichting, ontleend was aan art. 11 der ordonn. in Stbl. 1914 No. 130, regelende de algemeene belasting op de bedrijfs- en andere inkomsten van de Inl. bevolking op de Buitengewesten (gewijzigd bij Stbl. 1917 No. 447). In de toelichting op art. 7 (ontwerp) wordt verklaard dat een boetebepaling voor het geval van wanbetaling „moeilijk gemist zal kunnen worden”, doch van vervolging wordt niet gesproken, zoodat aangenomen mag worden dat de ontwerper, wien genoemde bedrijfsbelasting-regeling voor oogen stond, ook aan dwangschrift en lijfswang dacht, — immers de bedrijfsbelasting, waarvan de regeling als leidraad werd genomen, werd bij wanbetaling door middel van dwangschrift en lijfswang ingevorderd; Stbl. 1914 No. 132 stelt het formulier van zoodanig dwangschrift vast.

Blijkens de Volksraadstukken (eerste gewone zitting 1919, Onderw. 15, Stuk I, tweede gewone zitting 1919, Onderw. 15, Stuk I, bladz. 6 l. lid) waren meerdere leden van oordeel, — onder den indruk van het medegedeelde in het bekende ⁽¹⁾ rapport-Liefrinck

(1) De heeren Liefrinck en Van der Marel hebben in 1916/1917 meerdere gewesten bezocht (— Ball, Tapanoeli, Sumatra's Westkust, Atjeh en Ohh. —), en hunne bevindingen in even zoovele (geheime, niet in druk uitgegeven) rapporten aan de Reg. medegedeeld. Zie: Koloniaal Verslag 1917, bladz. III—X.

in zake de inning van de bedrijfsbelasting en de daaruit voortvloeiende misstanden — dat een ander dwangmiddel moest worden ingevoerd om tot betaling te nopen, met name een regeling als boven aangegeven, en de Regeering wilde „dit denkbeeld niet dadelijk verwerpen en nog eens aandachtig overwegen”. Zie ook Handel. Volksraad, tweede gew. zitting 1919, bladz. 455 t/m 463. Op deze wijze is die regeling tot stand gekomen, en de vraag rijst of nu, naast dit dwangmiddel, waarbij bij wanbetaling de belasting plus boete omgezet wordt in heerendienstarbeid met aequivalente waarde, nog plaats is voor een executie op de goederen van den wanbetaler. Krijgt men uit de Volksraadstukken en de departementale voorstukken den indruk, dat zulks niet de bedoeling is geweest, — uit een lateren brief van den Dir. Binn. Best., gericht aan den Resident van Sumatra's Westkust van 17 Juni 1921 No. 6381/AI ziet men een tegenovergestelde opvatting:

„Hoewel art. 8 der ordonn. op aandrang van den Volksraad en „met instemming van de gewestelijke bestuurshoofden in de Buiten- „gewesten in de regeling is opgenomen, behoort de toepassing van „die bepaling zoo eenigszins mogelijk uitzondering te blijven. Is „eenmaal in een gewest de belasting en arbeid door een belasting „in geld vervangen, dan zal m.i. slechts in het uiterste geval nog „tot vordering van heerendiensten moeten worden overgegaan. In „de eerste plaats zullen dus de gewone dwangmiddelen tegen den „nalatigen belastingbetaler moeten worden toegepast, n.l. boete „en invordering langs civielrechtelijken weg”.

In het bijzonder lijkt mij deze gedachtengang in strijd met de Memorie van Antwoord:

„Hiervoor” (— n.l. een regeling als thans in art. 8 is opge- „nomen —) „is ook daarom veel te zeggen, wijl overal de heeren- „dienstplicht rust op den werkbaren man, en tal van heerendienst- „plichtigen geen eigen bezittingen hebben, zoodat bij wanbetaling „op hen dus niets valt te verhalen, waardoor bij de invordering van „het hoofdgeld” (— er staat niet: „bij invordering van hoofdgeld „van de weinig bezittenden”, dus zeer algemeen —) „dezelfde moei- „lijkheden zullen worden ondervonden en wellicht zelfs nog groo- „tere dan bij de inning der belasting op de bedrijfs- en andere „inkomsten

In eene noot aan den voet van hooger aangehaald schrijven van den Dir. Binn. Best. wordt vermeld dat in overweging was om het hoofdgeld bij dwangschrift in te vorderen. In verband met vorenstaande beschouwingen zou zoodanige regeling, naast art. 8, mij niet wenschelijk voorkomen.

Aangetekend worde nog, dat het voorschrift in Stbl. 1922

No. 670 (Gouvernementsbesluit 22 Oct. 1922 No. 4), vaststellende het formulier van dwangschrift voor de invordering van „de” onder het Dept. van Fin. ressorteerende kohierbelastingen, n.v. alsdan ten deze ook van toepassing zal zijn, hoezeer in 1922 het Hoofdgeld als „middel” nog onder het Dept. van Binn. Bestuur ressorteerde, zie § 65, bladz. 285.

- § 20. Nummer 7. „Rechtenordonnantie”. Deze ordonnantie van 1 Oct. 1882 (Stbl. 240) bevat bepalingen op de heffing en verzekering van in- en uitvoerrechten, en is, wat de strafbepalingen en de bepalingen betreffende onderwerpen, voorkomende in de eerste 8 titels, Boek I, Strafwetb. aangaat, gewijzigd, in hoofdzaak bij Stbl. 1914 No. 281, verder door art. 4 Invoeringsverord. Strafwb., en wat het subjeet van strafbaar gestelde handelingen of verzuimen betreft (n.l. strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen), bij Stbl. 1927 No. 174, zie art. 28, 2e lid.

Strafrechtel. aansprakelijkheid
van rechtspersonen, art. 28, 2e
lid. Zie ook § 57 en § 58.

Blijkens vonnis van den Raad van
Justitie te Batavia van 27 Januari
1927 (zie Indisch Tijdschrift van
het Recht, deel 127, bladz. 157—

163) stelde genoemd college zich op het standpunt dat de eerste alinea van dit art. 28 Rechtenordonnantie ook betrekking had op rechtspersonen, vermits deze bepaling strekte tot vervanging van die van Stbl. 1873 No. 241, waarbij in art. 101, regelende „fictief daderschap”, met name maatschappijen en Naaml. Vennootschappen genoemd werden als fictieve daders, en uit niets blijkt dat de bedoeling in 1882 was, deze rechtspersonen uit te sluiten. Op hetzelfde standpunt stelde zich de Regering toen Zij, in de considerans van genoemd Stbl. 1927 No. 174, verklaarde „buiten twijfel te willen stellen dat art. 28 Rechtenordonn. ook rechtspersonen strafrechtelijk verantwoordelijk stelde voor strafbare handelingen van ondergeschikten en gemachtigden”, — derhalve eene aanvulling met een tweede lid vaststelde met interpretatieve beteekenis. Doch het Hoog-Gerechtshof kon zich met dien gedachten-gang niet vereenigen, vernietigde dus genoemd vonnis bij arrest van 30 Aug. 1927 (zie Indisch Tijdschrift van het Recht, deel 127, bladz. 244 volgg.) en overwoog daarbij dat van geen belang was dat art. 28 Rechtenordonnantie strekt tot vervanging van het sedert vervallen art. 101 van Stbl. 1873 No. 241, omdat het algemeen strafrechtelijk beginsel, n.l. dat slechts natuurlijke personen subjecten van strafbare feiten kunnen zijn, alleen dan uitzondering lijdt, indien zoodanige uitzondering expressis verbis in eenige bepaling is opgenomen, hetgeen in het onderwerpelijk art. 28 niet het geval is. Het Hof voegt daaraan toe: „dat evenmin de na het plegen der ten laste gelegde feiten in werking

„getreden ordonnantie in Stbl. 1927 No. 174 hierin eenige verandering „vermag te brengen, omdat ook al zou men, afgaande op de considerans van dat Staatsblad, in strijd met den tekst daarvan, waarbij in „artikel 1 aan genoemd artikel 28 een 2e lid wordt toegevoegd en in „art. 2 een dag van in werking treding wordt bepaald, in die ordonnantie een interpretatieve verordening willen zien, deze van geen invloed kan zijn op het onderwerpelijk geval, aangezien, ingevolge het „tweede lid van art. 1 Strafwb., meervermeld art. 28 zooals dat luidde „tijdens het plegen der feiten en krachtens hetwelk beklagde voor „die feiten niet strafrechtelijk verantwoordelijk is, als de gunstigste „bepaling behoort te worden toegepast”.

Over de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen, zie verder § 58. bladz. 255.

Kon. Besl. 1913 (Ind. Stbl. No. 325).

Naanst de strafbepalingen van de Rechten-ordonnantie staat nog zelfstandig de strafbaarstelling van het

indienen van een valsche of vervalscht stuk bij een geschil over de waarde of de soort van ten invoer in — of ten uitvoer uit — Nederlandsch-Indië aangegeven goederen, met het oogmerk om invloed uit te oefenen op de beoordeeling van die waarde of van dat soort, — n.l. Koninklijk Besluit in Indisch Staatsblad 1913 No. 325. Deze strafbaarstelling was aanvankelijk bedoeld als invoeging in de Rechten-ordonnantie-zelve, confm. artikel 34, lid 1 der Nederlandsche Waardewet 1906, welke bepaling door Ned. Stbl. 1906 No. 216 in genoemde wet (Ned. Stbl. 1895 No. 54) was ingevoegd nadat bij arrest van den Hoogen Raad van 27 Juni 1904 (Weekbl. Dir. Bel., I. U. en Acc. 1719) beslist was dat een „factuur” niet is een „geschrift, bestemd om tot bewijs te dienen”; vgl. art. 225 Ned. Strafwb. (zie Memorie van Toelichting in Van Bosveld Heinsius, de Algemeene Wet, Vakstudie VII, bladz. 738). Doch na eene opmerking van de Kamer van Koophandel en Nijverheid te Makassar, dat de Strafrecht-wetgever deze materie reeds aan zich getrokken had (artt. 96 en 97 jo. 93 Wetb. Strafr. Europ. = artt. 103 en 104 jo. 100 id. Inl.) zoodat geen bijzondere regeling op dit terrein door den ordonnantie-wetgever zou mogen plaats vinden, werd, tegen het hieronder te noemen oorspronkelijk advies van den Raad van Ned.-Indië in, — welk College opneming van zoodanige bepaling in het douanereglement-zelf noodig oordeelde, op raad van den Dir. van Fin. bedoeld Koninkl. Besluit uitgelokt.

Dit besluit is eene algemeene verordening welke m.i. uitsluitend betreft 's Lands middelen en pachten, en zou dus vallen onder de bepaling van art. 4 Invoeringsverord. Strafwb., doch de Commissie

heeft hier anders over geoordeeld en de noodzakelijke wijziging daarin aangebracht in art. 6 sub 213o dier Inv. verord. Hierdoor is het mogelijk geworden bedoeld strafbaar feit, evenals bij het aangehaalde artikel in de Waardewet 1906, als „misdrif” te qualificeeren, zie art. 7 lid 1 Inv. verord. Strafwb. Zie ook § 56, bladz. 232.

Bij vergelijking van art. 263 Strafwb. met bovengenoemde artikelen van de Wetboeken Strafr. Europ. en Inl. wordt opgemerkt dat in de nieuwe strafbepaling aan de elementen van het strafbare feit een belangrijke uitbreiding is gegeven, waardoor dit art. 263 gelijkkluidend werd aan art. 225 Ned. Strafwb., zoodat hooger genoemd arrest van den Hoogen Raad van 1904 ook van belang is voor deze bepaling, hetgeen vóór 1 Jan. 1918 niet het geval was: zie brief Dir. Fin. aan Regeering van 26 Mei 1911 No. 1718 H en het oorspronkelijk, hiervoren reeds bedoeld advies van den Raad van Ned.-Indië van 6 Oct. 1911 No. VI. Blijkens arrest Hoog-Gerechtshof 27 Juni 1928 (uitgespr. 4 Juli d.a.v.) neemt dit College ten aanzien van „facturen” hetzelfde standpunt in als de Hooge Raad.

De redactie van onderwerpelijk Kon. Besl. is, met eenige afwijking overgenomen van art. 34, lid 1, van genoemde Waardewet 1906, doch in Holland leerde de praktijk dat lang niet altijd veroordeelingen konden volgen, omdat het „indienen” van een valsche of vervalscht stuk enz. slechts strafbaar gesteld was indien dezelfde persoon, die het stuk indiende, tevens het oogmerk had om invloed uit te oefenen, en wel, doordat in het Holl. artikel bij het overleggen van het valsche of vervalschte stuk „opzet” geëischt werd, dus o.m. de wetenschap van het valsche — of vervalscht — ⁽¹⁾ zijn. Zie aangeh. plaats in Heinsius:

„Ook komt het voor, dat de poging tot misleiding uitgaat van derden, terwijl de persoon, die de aangifte deed, en op instigatie van „zijn lastgever in beroep kwam, te goeder trouw is”.

Op grond hiervan werd de tekst van art. 34, lid 1, gewijzigd, d.w.z. de bepaling werd uit de Waardewet geschrapt, en, in verbeterde bewoordingen, ingevoegd in de Tariefwet, zie art. 28 Tariefwet 1924, Ned. Stbl. 568, luidende:

„Het vertoonen of overleggen van een valsche of vervalscht stuk „bij de toepassing van de Waardewet 1906 (Stbl. No. 216), of van „deze wet, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste tien „maal de belasting, die tengevolge van de in dat stuk vervatte onjuiste „gegevens te weinig geheven had kunnen zijn. De goederen kunnen „tot verhaal der geldboete worden aangehouden en geëxecuteerd.

(1) Voor de beteekenls van „valsche of vervalscht” zie Sinninghe Damisté, „De Wet op de Inkomstenbelasting”, 2e dr., bladz. 416—418.

Cumulatie van hoofdstraffen in de Nederl. wetgeving. Zie ook § 62.

„Indien de schuldige de wetenschap bezat, dat het stuk valsch of vervalscht is, wordt hij boven- dien gestraft met eene gevangenis-

„straf van ten hoogste een jaar”.

Het woord „opzettelijk” uit art. 34, 1ste lid, Waardewet is in het Kon. Besl. in Stbl. 1913 No. 325 niet overgenomen, zoodat een vrij-spraak of ontslag van rechtsvervolging uit bovengemelden hoofde hier niet zal voorkomen, te minder, waar bij arrest van het Hoog-Gerechts-hof van 17 Febr. 1915 (zie Ind. Tijdschr. v.h. R., deel 104, bladz. 279 volg.) is aangenomen dat het „indienen” als element van het strafbaar feit omvat het „doen indienen”, zie de voorlaatste Overweging, bladz. 292 t.a.p.

Geschillen over soort of waarde, art. 26 O. R., 2e lid, jo. art. 39 R. A.

Zou er aanleiding bestaan genoemd Kon. Besl. 1913 te herzien en de ruimere redactie van artikel 38 der Holl. Tariefwet 1924 duidelijk-

heidshalve over te nemen, dan ware de nieuwe bepaling niet in een op zichzelf staand Kon. Besl., doch in de Rechtenordonn. alsmede in de Statiekrecht-ordonn., zie § 45, bladz. 188, op te nemen, waartegen thans uit legislatief oogpunt geen bezwaar meer bestaat ingevolge art. 2 der wet van 23 Juni 1925 Stbl. No. 415 (overgangsbep. „Indische Staatsregeling”). Tevens zou dan een verduidelijking in het element: „bij een geschil” kunnen plaats vinden. Blijkens de hoogervermelde wordingsgeschiedenis dezer bepaling heeft men gedacht aan een „geschil” voor de „Commissie van beoordeeling” als genoemd in art. 39 van Regl. A., behorende bij de Rechtenordonn. (officieus: „Boom-commissie”), doch ook is wel de meening voorgestaan dat een „meeningsverschil” tusschen aangever en douanebeambte reeds een „geschil” vormt. Bij vonnis van den Raad v. Justitie te Soerabaja van 2 Maart 1928 (uitgespr. 5 Maart d.a.v.) werd de chef van de importfirma Atemoe vrijgesproken wat dit punt van de ten laste legging betrof, op grond van de overweging dat het vervalschte stuk was ingediend vóórdat de Eerstaanwezende Douaneambtensar, na kennisneming van het „meeningsverschil”, de zaak tot een „geschil” gemaakt had. In de praktijk moet het „geschil” geacht worden te bestaan zoodra de betrokken Eerstaanwezende verklaart zich niet met de aangifte der waarde of soort te kunnen vereenigen. Is op dat oogenblik reeds een van valscheheid of vervalsching verdacht stuk ingediend, dan behoort genoemde ambte-naar den aangever af te vragen, of hij bij de indiening zijner Be-scheiden volhardt, en in het bevestigend geval kan dit stuk beschouwd worden als te zijn ingediend „bij een geschil” (zie aangehaald arrest

Hoog-Gerechtshof van 17 Febr. 1915 in Ind. Tijdschr. v.h. Recht, deel 104, bladz. 292: „dat hij, verdachte..... evengenoemd geschrift..... ten overstaan van den (Eerstaanz. ambt.)..... heeft „volgehouden“). Ook het zich beroepen, bij een geschil, op een reeds ingediend vals of vervalscht stuk is daartoe voldoende (zie schrijven van den Proc.-Gen. aan den Hoofd-Insp. I. U. en A. van 11 Oct. 1926 No. 2738). Deze laatste opvatting gaf bedoelden Dienstchef aanleiding om den betrokken ambtenaren eene wijziging in gedragslijn aan te bevelen. Bij circulaire van 10 April 1916 No. 1742 H. toch was voorgeschreven om bij zaken als de onderwerpelijke, alvorens tot bekeuring over te gaan, den belanghebbende te wijzen op het bestaande vermoeden van valsheid, en op het eventueel strafbare der handeling, — hem af te vragen of hij niettemin volhardde bij zijn besluit om het document te gebruiken enz. enz. In overleg nu met den Proc.-Gen. werd eene nieuwe gedragslijn voorgeschreven (brief van 13 Oct. 1926 No. DB 24/10/21), hierop neerkomende dat de Eerstaanz. ambtenaar den aangever uitnoodigt, met zijn handteekening het van valsheid verdacht stuk te waarmerken, en, bij weigering, zulks in het proces-verbaal te vermelden, enz. enz.

Wordt bovenvermelde redactie van art. 38 Tariefwet 1924 overgenomen, dan wordt elke overlegging, — niet alleen bij een geschil, doch ook bij visitatie, strafbaar, — zie toelichting op dat artikel (Zitting 2e Kamer 1923—1924, No. 365, Memorie van Toelichting No. 3, bladz. 29). Zie ook § 45, bladz. 187.

„Schuldig verzuim“

In de strafbepalingen (Hoofdstuk VI der Rechtenordonnantie) komt de term „schuldig verzuim“ voor,

welke term uitvoerige bespreking vereischt, omdat de juridische zin daarvan niet volkomen vaststaat.

Opzet en schuld. Zie § 57.

Het Strafwetboek eischt bij dodelijke misdrijven (waar „opzet“ een der elementen vormt) in het algemeen voor

het strafbaar-zijn eenig causaal verband tusschen handeling (e.g. verzuim) en het niet geoorloofde gevolg — tenzij de handeling of het verzuim als zoodanig en op zichzelf strafbaar is gesteld, ook al treedt geen waarneembaar gevolg in; doch bij overtredingen is voor strafbaarheid voldoende dat de dader niet denkt aan de verbodsbepaling of daarvoor onverschillig is; eenig „gevolg“ komt daarbij niet in aanmerking (Zie Noyon, 4e dr., dl I bladz. 33, en de kritiek op deze woorden bij Simons, 5e druk, dl I, bladz. 188 en 189). Naar „opzet“ wordt in het Strafwb. bij overtredingen niet gevraagd (ook al zijn

enkele overtredingen aldaar zóó geformuleerd, dat ze niet zonder opzet gepleegd kunnen worden), doch, wat „schuld” betreft, daarvan is een minimum vereischt (zie § 57, bladz. 239). Bij de overtredingen nu van de Rechtenordonnantie wordt, wat de strafmate betreft, onderscheiden naar gelang het strafbaar gestelde feit „opzettelijk” gepleegd werd dan wel aan „schuldig verzuim” te wijten is. De vraag of „opzet” bestaan heeft, zal uiteraard beoordeeld moeten worden naar den maatstaf, welke voor het Strafwb. geldt — dus, of de dader de elementen, welke het delict vormen, kende, en hij het resultaat tevens wilde bereiken (zoodat bij dwaling in een der essentialia „opzet” is uitgesloten), — doch wat „schuldig verzuim” is, staat niet volkomen vast.

Een delict kan in het algemeen uit een opzettelijk dan wel uit een schuldig „handelen” of „nalaten” bestaan; de term „door schuldig verzuim” zou dus alléén het schuldig nalaten, niet het schuldig „handelen” betreffen, derhalve slechts de zoogen. „nalatingsvergripen” (zie Simons, 5e druk, deel I, bladz. 125) strafbaar stellen ⁽¹⁾.

Uit de geschiedenis van dezen term ingevoerd bij de „verduidelijking en aanvulling der Rechtenordonn.” bij Stbl. 1914 No. 281, blijkt, dat de beschouwingen aanvankelijk uitsluitend verband hielden met de bepaling van (thans) art. 26, laatste lid: bij het doen van eene aangifte wordt een waarde- of soortbepaling aangegeven, welke door de douanearmbtenaren onjuist wordt geoordeeld. Deze onjuistheid kan voortspruiten uit opzet, en, bij afwezigheid daarvan, uit nalatigheid van den aangever of door diens schuld, — doch bij de behandeling stond slechts de „nalatigheid” voor oogen, en deze behoorde gestraft te worden indien ze den aangever „toegerekend” kon worden. Vandaar, dat in het ontwerp tot opneming van genoemde bepaling, welke een einde zou maken aan de bestaande strijd-vraag of de beslissing des rechters in zake het strafwaardige van de onjuiste aangifte (— en waarbij dus uiteraard ook de vraag beantwoord moest worden of de aangifte inderdaad onjuist was —) van invloed zou kunnen en moeten zijn op den grondslag tot betaling van rechten volgens de door de Commissie ex art. 39 Regl. lett. A besliste waarde- of soortbepaling, ten aanzien van deze bepaling gesproken wordt van „toerekenbaar verzuim”.

De geschiedenis leert verder het volgende:

In de vroegere Rechtenordonn. (Stbl. 1873 No. 241) waren in het Hoofdst. „Boeten en Straffen” een 26-tal „Strafbepalingen” op-

⁽¹⁾ Art. 229 der „Algem. Wet” over de heffing der Rechten van In- en Doorvoer en van de Accijnzen enz. (Ned. Stbl. 1822 No. 38) stelt tegenover elkaar: „oogmerk tot opzettelijke fraude” en „verzuim of abuis”. Dit „abuis” sluit ook handelingsdelicten in (Fransche tekst: „négligence ou erreur”).

genomen, waarbij niet van „opzet”, „schuld”, „verzuim” e.d. gesproken werd: de enkele overtreding, het „materieele feit” werd gestraft.

Slechts in eenige gevallen (numm. 6 en 19) werd vermeld dat indien geen opzet tot fraude of tot ontduiking van 's Lands rechten aanwezig was, er niettemin een boete van f 10.— opgelegd kon worden, — en in andere gevallen (numm. 23 en 24), dat in die omstandigheden geen boete werd opgelegd. Ook de Rechtenordonn. in Stbl. 1882 No. 240 onderscheidde niet; in Hoofdst. VI werden eenige met name genoemde overtredingen strafbaar gesteld, met daarnevens een bepaling van algemeenen aard: „de hiervoren niet genoemde overtredingen worden gestraft enz.”, — alles zonder van „opzet” of „schuld” te gewagen. Daarenboven werd, in art. 26, in het algemeen verklaard dat bij onjuistheden in aangiften of opgaven de boete f 10.— zou bedragen, indien geen opzet tot fraude of tot ontduiking van 's Lands rechten aanwezig was. Bij de andere delicten werd toenmaals dus niet naar „schuld” gevraagd.

Leer van het materieele feit.
Zie ook § 57.

Bij de stukken, welke aanleiding gaven tot de „verduidelijking en aanvulling” bij Stbl. 1914 No. 281 wordt eene verklaring van den Dir. van Fin. aangetroffen (brief van 27 Mei 1911 No. 1747 II aan Regeering), waarin, na vermelding van: „In den oorspronkelijken gedachtengang van den wetgever van 1882 werd eigenlijk in art. 25 het loutere „materieele feit” der daar genoemde positieve of negatieve handelingen, onafhankelijk van opzet of schuld, strafbaar gesteld”, medegedeeld wordt:

„Nu is echter n.f. sinds de tot standkoming van de ordonn. van 1882 in de leer omtrent het al of niet noodig zijn van schuld bij overtredingen een ommekeer gekomen. Meer en meer is het „beginsel naar den voorgrond getreden dat als regel — ook (1) in belastingzaken — behoort te gelden: „geen straf zonder schuld” — „zij het ook dat de schuld in belastingzaken slechts een culpa levis-sima behoeft te zijn”. — Hierbij werd verwezen naar de „Inleiding tot de studie van het Nederl. Strafrecht” van Prof. Mr. G. A. van Hamel, deel I, bladz. 256—258.

In dezen gedachtengang werden nu, in dit voorstel, alle strafbare feiten ondergebracht onder „opzet” dan wel „toerekenbaar

(1) In plaats van dit „ook” ware n.v. juister geweest: „speciaal”, want ten aanzien van het gewone Strafrecht is het dubieus of de leer van het „materieele feit” bij overtredingen rechtens wel bestaan heeft. Gaven vroegere arresten van den Hoogen Raad misschien aanleiding tot twijfel, — sinds het arrest van 14 Febr. 1916 (Weekbl. v. h. Recht 9958) staat het vast dat deze leer noch door den wetgever, noch door den rechter gehuldigd was (zie Noyon, 4e dr. deel I bladz. 32 noot 2). Zie verdere over de „schuldvraag” onder het Hoofdstuk V „Opzet en schuld”, § 57.

verzuim", en daaruit is de tegenwoordige vorm ontstaan: art. 25 (— sub I: de gezagvoerder die, sub II: ieder die)
 „opzettelijk of door schuldig verzuim" enz., — terwijl aanvankelijk de beschouwingen slechts betrekking hadden op dit ééne delict: het in eene aangifte onjuist vermelden van soort of waarde. Doch hierbij is m.i. uit het oog verloren dat bij de in art. 25 strafbaar gestelde feiten er ook zijn, welke bezwaarlijk door „schuldig verzuim" gepleegd kunnen worden: bijv. de gezagvoerder, die niet op de eerste vordering bepaalde goederen vertoont, — hij, die goederen „tracht" in te voeren (zie § 59, bladz. 258), — hij, die visitatiën bemoeilijkt ⁽¹⁾, — hij, die doorhalingen maakt in documenten, enz. enz.

Is men, bij de samenstelling van het Strafwetboek, in 't algemeen uiterst zorgvuldig geweest bij het plaatsen, in de strafbepaling, van het woord „opzettelijk", ten einde de elementen welke buiten het objet van het opzet behooren te vallen afgescheiden te houden van die, waarop het „willen" en het „weten" gericht moet zijn, wil er strafbaarheid bestaan, en wel door slechts deze laatste elementen achter het woord „opzettelijk" te plaatsen, (zie Smidt, eerste uitg. dl. I, 10, 71 en 78), — door de „eenvoudige" behandeling van deze materie in 1914, d.w.z. door, in den aanvang van beide zinsneden, eenvoudig „opzettelijk of door schuldig verzuim" in te lassen, is bereikt, dat in vele gevallen geen veroordeeling zal kunnen volgen waar „opzet" ten laste is gelegd. Elk element van het strafbaar gestelde feit moet thans „gewild" en „geweten" zijn: — in dit licht gezien is de uitbreiding van het begrip „daderschap" in art. 25, II sub a en d, door de verklaring: „wordende degene, die de goederen of documenten onder zich heeft of aanbiedt als de dader aangemerkt" zeker onjuist, zie § 57, bladz. 242. Zoo luidt artikel 25, sub II b, thans: „hij, die opzettelijk werkzaamheden, die de ambtenaren mogen verrichten, verhindert enz.", hetgeen iets anders is dan: „hij,

(1) Zie voor de beteekenis van deze uitdrukking het arrest van het Hoog-Ger. Hof van 1 Dec. 1915, waarbij een vonnis van een Raad van Justitie gecasseerd werd in het belang der wet, en waarbij werd overwogen dat visitatiën ook bemoeilijkt of ondoenlijk gemaakt kunnen worden doordat de te visiteren persoon zich aan het onderzoek onttrekt of tracht te onttrekken, en niet slechts — gelijk die Raad v. Just. had aangenomen. — nadat die te visiteren persoon aan wal was gestapt. (Herdrukken van de voorn. ben. enz. jaren 1914 t/m 1919). Vgl. ook het vonnis van den Raad v. Just. te Semarang van 13 Juni 1927, waarbij een veroordeeling op grond van dit art. 25 sub II b jo. art. 26 (4) Stbl. 1882 No. 240 jo. Stbl. 1914 No. 281 werd uitgesproken wegens „het onzettelijk den daarmee belasten ambtenaar der In- en Uitvoerrecht ondoenlijk maken eener noodzakelijke visitatie". Onjuist is in deze schuldigverklaring het element „noodzakelijke", — was dit inderdaad ten laste gelegd, (dus: dat het onzet ook die noodzakelijkheid tot object had) dan had vrijpraak moeten volgen. Bovendien is in dit vonnis de fout gemaakt dat, bij wanbetaling der opgelegde boete, een vervangende hechtenis werd opgelegd, — in strijd met art. 4 lid 3 (e) en lid 4 der Invoeringsverord. Strafwb. — terwijl in het vonnis nog wel „gelet" is op dit art. 4. (Dit vonnis in bundel Fin. TB 18/178—1927).

die werkzaamheden, die de ambtenaren mogen verrichten, opzettelijk verhindert enz." Dit laatste zal vermoedelijk bedoeld zijn.

Ook de strafpositie bij „schuldig verzuim” geeft slechts in geringe mate gelegenheid om met de zwaarte van het delict rekening te houden: in 1882 werd schuld of schuldig verzuim (in art. 26 omschreven als: „indien geen opzet tot fraude of tot ontduiking van 's Lands rechten aanwezig is”) gestraft met een vaste boete van f 10.—. In hooger aangehaald schrijven van den Dir. v. Fin. wordt dit bezwaar gevoeld: vermeld wordt dat de nieuwe straf niet zal behooren te zijn de onveranderlijke boete van f 10.— want deze zal soms veel te laag en soms te hoog zijn, — doch in plaats van toen, evenals in het strafwetboek de „schuld” strafbaar te stellen in verhouding tot de zwaarte van elk vergrèp afzonderlijk, heeft men, bij één bepaling, de straf op „schuldig verzuim” gesteld op „ten hoogste f 100.—” (art. 26, voorl. lid). (*).

Terugkomende op den term „schuldig verzuim”, dient nog het volgende vermeld.

In verband met het onderwerp dat toenmaals aan de orde was (zie boven) stond den Dir. van Fin. uitsluitend „nalatigheid”, als staande tegenover „opzet”, voor oogen, omdat gesproken werd van „negatieve handelingen”, in welke gevallen „levissima culpa” voldoende zou zijn om tot strafwaardigheid te besluiten. Deze culpa werd toen dus „toerekenbaar verzuim” genoemd, doch daartegen verzette zich de Dir. van Justitie (advies 9 Sept. 1911 No. 12801): „Tegen het „strafbaar stellen ook van culpose overtreding bestaat m.i. geen juridisch bezwaar. Alleen ware voor het ongebruikelijke „toerekenbaar verzuim” liever te lezen „schuld” of „schuldig verzuim”.

Hieruit kan n.v. niet anders begrepen worden dan dat de Dir. van Just. de termen „schuld” en „schuldig verzuim” gelijkwaardig achtte in zoverre, dat bij handelingsdelicten van „schuld” — en bij nalatingsvergrèpen van „schuldig verzuim” gesproken zou moeten worden, — alsmede, dat „schuldig verzuim” wèl een gebruikelijke term

(*) Het stellen van straf, in verband met „opzet” eenerzijds, „schuldig verzuim” anderzijds, kan, indien die straf in het eerste geval op (maximaal) een „veelvoud van ontdoken recht”, in het tweede op een geldboete gesteld is, tot eigenaardigheden aanleiding geven: bij het opzettelijk plegen van het delict: „in een aangifte goederen verzwijgen die met andere zijn verpakt” (art. 25 sub c, slot) bedraagt de straf ten hoogste twintig maal het ontdoken recht (art. 26, 5, sub b), — derhalve nihil indien de verzwezen goederen niet aan recht onderhevig zijn. Hetzelfde feit, met schuldig verzuim gepleegd, wordt met boete van t. h. f 100, doch ten minste f 0.25 gestraft. Weliswaar bepaalt art. 4, 3e lid sub b Invoer. Verord. Strafwb. dat elke bedreigde boete f 0.25 tot minimum heeft, doch, in eerstbedoeld geval van „opzet”, kan men moeilijk volhouden dat hier een minimum van f 0.25 en een maximum van nihil bedreigd zou zijn. Derhalve bedraagt de boete in dit geval bij „opzet” minder dan bij „schuldig verzuim”.

In de praktijk schijnen evenwel goederen, niet aan invoerrecht onderhevig, nimmer als „verzwezen” goederen te worden aangemerkt.

geacht werd. Doch de Dir. van Fin. meende blijkbaar dat „schuldig” en „toerekenbaar” verschillende begrippen waren, — althans in een nadere toelichting op hoogergenoemd voorstel (brief 22 Juli 1913 No. 2947 H) werd der Regeering desondanks wederom in overweging gegeven, art. 26, voorl. lid, te doen luiden: „Ook bijaldien noch opzet, noch „toerekenbaar verzuim” aanwezig is enz. enz.

Ten slotte heeft de Regeering, nadat de Dir. van Just. bij brief van 28 Jan. 1914 No. 1137 wederom het gebruik van „toerekenbaar verzuim” had afgekeurd, op advies van den Raad van Ned.-Indië aan „schuldig verzuim” de voorkeur gegeven.

Naar de meening van den Dienst der In- en Uitvoert. en Aecijnzen omvat nu „schuldig verzuim” meer dan „schuld”, d.w.z. in gevallen, waarin een overtreder niet gestraft zou kunnen worden indien zijn „schuld” aan het strafbare feit bewezen zou moeten zijn, kan hij thans wel gestraft worden, nu „slechts” culpa levissima, schuldig verzuim, aanwezig behoeft te zijn. De gezagvoerder (art. 25 sub I) die uit hoofde van zijn beroep op de hoogte van de douane-bepalingen behoort te zijn, — en eenieder (art. 25 sub II) die door zijn werkkring en de verantwoordelijkheid daarbij enz. moet weten wat wel en wat niet geoorloofd is kan nu gestraft worden, ook al beroept hij zich op onbekendheid met voorschrift of omstandigheden. Ook nonchalance van niet-voldoende contrôle op ondergeschikten, of de noodige behoedzaamheid bij aanstelling of het geven van volmacht (culpa in eligendo) valt daaronder, — in 't algemeen dus alle gevallen, waarin de maatstaf aangelegd mag worden welke, in het privaatrecht, uitdrukking vindt in den term: „het besteden van die zorg, welke van een goed huisvader geëischt mag worden”. Een beroep op dwaling in het recht, in de feiten, of in de strekking der voorschriften zal dan in den regel niet baten. In dezen zin doet de term „schuldig verzuim” denken aan het, tweemaal in het Strafwb. voorkomende, element „onachtzaamheid” (art. 231, 4e lid, en art. 232, 3e lid). Deze onachtzaamheid wordt evenwel als misdrijf gestraft, terwijl de delicten der Rechtenordonn., ook die welke opzettelijk gepleegd worden, overtredingen zijn (art. 4 lid 6 Inv. verord. Strafwb.).

Ook elders in het Strafwb. heeft de wetgever bij eenige misdrijven een niet voldoende onderzoek naar de feitelijke omstandigheden strafbaar gesteld, ten einde ook hem te kunnen treffen die een of andere omstandigheid „met moreele zekerheid had moeten gissen” (zie toelichting op art. 476 (1e en 2e), thans art. 480 Strafwb. in „Officiële Uitgave”, bladz. 320); zulks is geschied door gebruik te maken van den term: „waarvan hij weet of redelijkerwijze moet vermoeden”. Zie ook art. 187 bis Strafwb., bij

Stbl. 1927 No. 123 ingevoegd, alsmede bijv. art. 287, waar, bij de toelichting t.a.p. bladz. 264 (toelichting op ontwerp-art. 283) de „schuldige lichtvaardigheid” strafwaardig genoemd wordt. Vgl. ook Arrest Hoog-Gerechtshof van 24 Sept. 1924 (Ind. Tijdschr. v. h. R., deel 122, bladz. 49 en volgg.), waar vastgesteld wordt dat in art. 480 Strafwb. „redelijkerwijze moet vermoeden” ook omvat hem: „aan wiens schuld nalatigheid is te wijten” ⁽¹⁾.

Bij eventuele herziening van artt. 25 en 26 van de Rechten-ordonn. ware deze materie dus anders te regelen, bijv. als volgt: De gezagvoerder, die opzettelijk enz. wordt gestraft

Id. aan wiens schuld of onachtzaamheid is te wijten dat

Hij die opzettelijk — enz.

Hij, aan wiens schuld of onachtzaamheid is te wijten enz.

Onjuistheid in de aangifte.

Verduidelijking ware dan tevens aan te brengen in enkele termen.

Zoo wordt in art. 26 sub 5 lett. a, 2e alinea, een boete bedreigd tegen hem, die hoeveelheid, soort of waarde der goederen onjuist aangeeft, en het maximum van deze boete is afhankelijk van de vraag hoe groot het verschil is tusschen het recht, berekend „volgens de aangifte” en het werkelijk verschuldigde. Niet duidelijk is, of onder „de aangifte” verstaan moet worden het aangegeven artikel, dus een „post” van de geheele aangifte, dan wel die aangifte-zelf.

Smokkelhandel. Schikking, zie § 70.

De bevoegdheid om, ter voorkoming van gerechtelijke vervolging, toe te staan in schikking te (doen) treden,

wordt behandeld in § 70; hier worde slechts aangeteekend dat ze, in art. 29, afhankelijk gesteld wordt van de meening van den bevoegde, of de overtreding al dan niet met „smokkelhandel” in verband staat. Dit „smokkelhandel” is een technische term, waarvan de beteekenis eenigszins afwijkt van die van het spraakgebruik: van „handel” behoeft geen sprake te zijn, en onder „smokkelen” wordt niet begrepen: het te laag, of in het geheel niet, aangeven bij de douane van goederen, met opzet tot fraude of ontduiking van 's Lands rechten ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Een duidelijke uiteenzetting van de beteekenis van „redelijkerwijze moet vermoeden” geeft Mr. C. Star Nauta Carsten in Ind. Tijdsch. v. h. R., deel 122, bladz. 494—505.

⁽²⁾ De redactionele samenvatting van dit arrest in J. W. v. h. R. 1007, aan het hoofd ervan, is dus minder juist.

In art. 26 van de Rechtenordonn., zooals dit artikel luidt door Stbl. 1914 No. 281, komen sub 4 na de strafbepaling, de woorden voor: „onverminderd de straffen, bij de Wetboeken van Strafrecht bedreigd wegens beledigingen of gewelddadigheden”. Deze woorden, welke na 1 Jan. 1918 gelezen moeten worden: „onverminderd de straffen, bij het Wetboek van Strafr. bedreigd..... enz.” zijn thans voor sommige groepen van gevallen overbodig en voor de andere groepen vormen zij een onnoodige afwijking van het stelsel, in het Strafwb. aangenomen. Beledigingen en gewelddadigheden zijn in het Strafwb. gequalificeerd als misdrijven; bij samenloop van misdrijven met overtredingen op de wijze in de artt. 65 en 66 Strafwb. bedoeld (n.l. meerdaadse samenloop) wordt ingevolge art. 70 Strafwb. voor elke overtreding zonder vermindering straf opgelegd. De bepaling in het tweede lid van dit art. 70, n.l. dat de straffen van hechtenis, vervangende hechtenis daaronder begrepen, voor de overtredingen gezamenlijk den tijd van acht maanden niet te boven mogen gaan blijft buiten toepassing, aangezien tegen beledigingen en gewelddadigheden gevangenisstraf of geldboete is bedreigd, terwijl de geldboete daarnevens eventueel opgelegd wegens overtreding van het bij art. 25 sub II, b, Rechtenord. strafbaar gestelde, bij wanbetaling niet door hechtenis vervangen wordt, doch al dan niet na lijfswang, op de goederen van den veroordeelde verhaald wordt (art. 4, lid 4 en lid 5 Invoeringsverord. Strafwb.). In het geval echter van ideëlen samenloop (bijv. het bemoeilijken of verhinderen van visitaties enz. door strafbare gewelddadigheden) zou art. 63, 1ste lid, Strafwb. van toepassing zijn en zou veroordeeling alleen op grond van het misdrijf, genoemd in de artt. 211 en volg. Strafwb. uitgesproken kunnen worden, — ware het niet dat door de, bij Invoeringsverord. art. 4, 1ste lid, gehandhaafde, bepaling: „onverminderd.....”, het thans mogelijk zou zijn, dat zoowel wegens het misdrijf als wegens de overtreding een veroordeeling werd uitgesproken. Deze afwijking van het beginsel van art. 63, 1ste lid, Strafwb. komt niet gemotiveerd voor.

In art. 26 sub 6 van de bij Stbl. 1914 No. 281 vastgestelde redactie (—waarbij nog „de Wetboeken van Strafr.” gelezen moet worden: „het Wetboek van Strafr.” —) is het verband anders gelegd, n.l.: „voor zoover deze overtredingen niet vallen in de termen van het Strafwb.”. Hier heeft men dus alléén met ééndaadschen samenloop te maken: het opzettelijk schenden van zegels is b. v. b. strafbaar gesteld in art. 232, 1e lid, Strafwb., en indien zoodanige schending ten gevolge van onachtzaamheid des bewaarders is gepleegd, wordt bovendien deze gestraft (3e lid); — de toevoeging: „voor zoover deze overtredingen niet vallen in de termen van het Strafwetboek” is hier dus overbodig door art. 63, 1ste lid, Strafwb.

Het tweede lid van dit art. 63 kan hier n.v. ⁽¹⁾ niet toepasselijk zijn, men kan niet zeggen dat het Strafwb. een „algemeene” strafbepaling en de Rechtenord. een „bijzondere” inhoudt; vgl. Simons, 5e dr. deel I bladz. 420 en 421. Zie § 55 en § 60.

In het Strafwb. wordt het „opzettelijk veranderingen, doorhalingen of bijvoegingen maken in documenten, waarop de handtekening van een ambtenaar is geplaatst” niet strafbaar gesteld; hoogerangehaalde restrictie in art. 26 sub 6e Rechtenordonn. is dus ook wat dit punt betreft overbodig.

Aanteekening verdient nog in 't bijzonder bij deze Rechtenordonn., dat de daarin strafbaar gestelde feiten „overtredingen” zijn, — evenwel met afwijking van de in 't algemeen geldende, in het Eerste Boek Strafwb. voorkomende bepalingen in zake overtredingen, en wel door art. 4, 11. Invoeringsverord. — Zie noot 3 op bladz. 5.

Bevoegdheden Douaneambt.

Wat de bevoegdheden der Douaneambtenaren — ook krachtens andere ordonnanties — in zake aanhouding en onderzoek, huiszoeking, betreden van erven en woningen, in beslag nemen, openen van brieven enz., enz. betreft, zie § 51 en volgg., waar ook de Algem. Verorden. van Stbl. 1865 No. 84 op het houden van huiszoeking tot verzekering van de goede werking en eene strikte naleving der wettelijke bepalingen op het stuk van 's Lands middelen en pachten behandeld wordt.

§ 21A. Nummer 8. Ordonnantie tot instelling van eene belasting onder den naam van accijns op het verbruik van petroleum in Ned.-Indië, Stbl. 1886 No. 249.

In § 2 is het door de „Commissie” genoemde criterium ter beoordeeling van de vraag of een ordonnantie betreft „'s Lands middelen en pachten” aangehaald, n.l. dit: of 's Lands middelen en pachten al dan niet het „uitsluitende, althans het hoofdonderwerp” vormen. Werd nu de overweging van het Gouvernementsbesluit van 3 Mei 1922 No. 53, luidende: „dat het samenstel van bepalingen, opgenomen in de ordonn. in Stbl. 1886 No. 249, uitsluitend ten doel heeft, accijnsplichtige aardolieproducten

⁽¹⁾ Tot een andere conclusie zou men komen, indien het „tolgebied” niet geheel Ned.-Indië (behalve Poeloe Wéh en de eilanden van Riouw) omvatte. In dat geval was er van „Gesetzeskonkurrenz” sprake, zooals is aangenomen ten aanzien van art. 509 Strafwb. en art. 20 van het Regl. voor de pacht van het recht tot het houden van pandhuizen (Stbl. 1903 No. 402 jo. Stbl. 1911 No. 674), zie § 16 sub B ad nummer 26. Zie ook § 21, bladz. 68 en § 55, bladz. 227 in zake strafbaarstelling van visitatie-belemmeringen enz.

onder contrôle te brengen'', als beslissend aangenomen, dan kon ze — ondanks den inhoud — bezwaarlijk tot de „fiscale'' gerekend worden.

Dualisme in strafbepalingen.

De strafbepalingen vormen een afzonderlijk Hoofdstuk VIII, hetwelk gewijzigd is bij Stbl. 1892 No. 153 sub I § 10 wat betreft art. 47 nummers 8o, 9o en 10o, terwijl nummer 11o aangevuld werd bij Stbl. 1908 No. 48 ten eerste § 9, in verband met een bij Stbl. 1907 No. 410 aangebrachte aanvulling met art. 13a: het verbod om, elders dan in een wettig toegelaten petroleumfabriek, ruwe aardolie te distilleeren, filtreeren, enz. Overtreding wordt gestraft (artt. 47a en 47b) met boete van ten hoogste duizend gulden en verbeurdverklaring, — doch is de overtreder een Inlander of met dezen gelijkgesteld, dan hangt het van de waarde van zijn installatie af of de bedreigde boete ten hoogste duizend dan wel ten hoogste honderd gulden bedraagt, terwijl in het laatste geval in plaats van boete ook vrijheidsstraf gedurende ten hoogste drie maanden kan worden opgelegd, — een en ander met verbeurdverklaring. Een voorstel tot afschaffing van dit dualisme, en tevens tot herziening van eenige strafbepalingen, is bij schrijven van 11 September 1930 aan den Volksraad aangeboden (Volksraadstukken, Zittingsjaar 1930—1931, Onderw. 59 — stukken 1—3).

Genoemd artikel 47 onderscheidt niet, of de daarin omschreven delicten met opzet dan wel door schuld worden gepleegd; de leer van het „materieele feit'' (zie § 20 en § 57, bladz. 238) schijnt gehuldigd te zijn, doch betwijfeld mag worden of een veroordeeling zou worden uitgesproken indien zou zijn gebleken dat eenige schuld, ook in den lichtsten vorm, bijv. culpa in eligendo, niet aanwezig geweest was, — vooral nu tevens is aangegeven, te wiens laste de boete komt, dus, voor vele gevallen, een fictief daderschap is ingevoerd. Vgl. vonnis Arr. Rechtbank Rotterdam 2 Febr. 1872 (zie: Van Bosveld Heinsius, Vakstudie, deel V, bladz. 269): „Waar wel in den letterlijken zin uitslag van gedistilleerd uit een branderij, niet gedekt door eenig document, heeft plaats gehad, doch de uitslag, waaraan de brander geheel vreemd was, als diefstal is aangegeven, vervolgd en berecht, ontbreekt ten eenenmale het bewijs van den bij de wet van 20 Juni 1862 Stbl. 62 bedoelden frauduleuzen uitslag, waarvoor de brander rechtens aansprakelijk en strafbaar zou zijn''. — Voor zoover bekend zijn ter zake van de overtredingen der petroleum-accijnsordonnantie nimmer vervolgingen ingesteld.

De in art. 47 sub 1e en 2e genoemde delicten zijn overtredingen welke wel uitsluitend door de administratie berecht zullen worden:

bij een tekort (boven de toegestane speling) wordt hij, met wien de rekening wordt gehouden, belast met een bedrag, gelijk aan den accijns van die hoeveelheid, en, bij een overmaat, gelijk aan vijfmaal dit bedrag, — doch een rechterlijk vonnis zal hierbij wel nimmer worden uitgesproken. Toch zal, omdat hier van „boete” gesproken wordt, ingevolge art. 4 al. 3 sub *b* Invoeringsverord. Strafwb., genoemde straf als maximum-boete te beschouwen zijn.

Het onjuist aangeven der ten op- of uitslag aangegeven hoeveelheid petroleum wordt gestraft met eene boete van ten hoogste tienmaal den accijns, — art. 47 sub 3o, — doch indien de administratie van oordeel is dat geen opzet tot ontduiking van den accijns aanwezig is, zal de boete ten hoogste *f* 10.— bedragen. In dit laatste geval wordt derhalve niet gevraagd naar het „opzettelijke” van de onjuiste aangifte: slechts indien door de administratie geen opzet wordt aangenomen tot accijnsontduiking is art. 48 van toepassing, — de rechter daarentegen heeft eventueel te beslissen of er onjuist is aangegeven, zonder het opzet tot accijnsontduiking te onderzoeken, — tenzij uitsluitend overtreding van art. 48 ten laste is gelegd. Men kan dus niet zeggen dat, in verband met art. 48, het in art. 47 sub 3o strafbaar gestelde feit uitsluitend opzet zou veronderstellen, en de vraag rijst of, indien de Dir. van Fin. in hooger beroep heeft beslist dat geen opzet tot ontduiking aanwezig was, de rechter daaraan gebonden zal zijn, dan wel of deze, zoowel wanneer hij toch opzet aanneemt, alsook wanneer hij bewezen acht dat de onjuiste aangifte aan de schuld van den aangever te wijten is, den aangever zal kunnen veroordeelen tot de boete van tienmaal den accijns, op grond van art. 47 sub 3o. Deze vraag moet n.v. in laatstbedoelden zin worden beantwoord, — maar dan is de bepaling in art. 48 alléén van belang bij de toepassing van art. 51, n.l. bij het in schikking treden, en behoort art. 48 niet onder de strafbepalingen thuis: het is een voorschrift voor de betrokken ambtenaren om, bij transactie, ten hoogste *f* 10.— te vorderen indien de administratie heeft beslist dat naar hare meening geen opzet tot accijnsontduiking aangenomen mag worden.

Bovengestelde vraag naar de bevoegdheid van den rechter, wanneer de administratie heeft beslist in zake bestaan van opzet tot ontduiking werd, — n.v. slechts schijnbaar — in tegengestelden zin beantwoord bij arrest van het Hoog-Ger.Hof van 19 Sept. 1882 (Ind. Weekbl. v. h. R. No. 1007), in zake toepassing van de toenmaals gelijksoortige bepaling in art. 95 sub 19o, l.l. Alg. Regl. op de heffing en verzekering van in- en uitvoerrechten en accijnzen in Stbl. 1873 No. 241, waar bepaald was: „De straffen en boeten worden niet toegepast indien, ter beoordeeling van

(de administratie) geen opzet tot fraude of tot ontduiking van 's Lands rechten aanwezig is. In dat geval worden die straffen vervangen door een boete van f 10.— ten laste van den aangever''.

Het Hof overwoog daarbij dat „vermits de beslissing dezer ambtenaren (administratie) niet afhankelijk is gesteld van de voorwaarde, dat die door den rechter wordt gedeeld, hieruit volgt dat bij eene strafvervolgung ter zake van overtreding van eene dier bepalingen, de rechter de bevoegdheid niet heeft nog eens in een onderzoek te treden naar het al of niet bestaan van het opzet en daaromtrent uitspraak te doen; dat deze bedoeling van den wetgever bij de slotalinea van No. 19 in zoo duidelijke en stellige bewoordingen is uitgedrukt, dat de rechter door redeneeringen en daarop gegronde uitlegging daarvan niet mag afwijken''.

Dit laatste had betrekking op een vonnis van den Raad van Justitie te Semarang van 6 Mei 1882 (Ind. W. v. h. R. No. 999), waarbij krachtens zeer uitvoerige overwegingen de strafrechter niet gebonden was verklaard aan de beslissing der administratie dat een verkeerde aangifte met opzet tot fraude geschied was.

Hoogergenoemd arrest van het Hof is n. m. m. slechts schijnbaar afwijkend van evenvermelde opvatting in zake 's rechters competentie, omdat art. 95 sub 19e l.l. tot een afzonderlijk delict stempelt de overtredingen van de in dat art. sub 17, 18 en 19 genoemde normen indien deze zonder opzet tot fraude of tot ontduiking van 's Lands rechten gepleegd zijn, — met vermelding dat dit element door de administratie wordt beslist —, terwijl bij deze Petroleumaccijns-ordonn. door art. 48 geen uitzondering op een te voren omschreven speciaal delict gemaakt wordt, omdat dit in het algemeen van „onjuistheden in aangiften of opgaven'' spreekt, terwijl art. 47 sub 3o de onjuiste aangifte van de hoeveelheid petroleum speciaal bij op- of uitslag strafbaar stelt, onafhankelijk van opzet of schuld. De rechter is derhalve bevoegd te beoordeelen of de elementen van dit delict aanwezig zijn, alsmede, onafhankelijk van de opvatting der administratie, of dit delict met opzet of met schuld werd gepleegd, waarbij het motief „ontduiking van accijns'' als zoodanig buiten beschouwing blijft.

Wil men inderdaad bereiken dat de factor van opzet tot ontduiking de straf, gesteld op het onjuist aangegeven, aanmerkelijk zal kunnen verhoogen, dan ware art. 47 sub 3o te lezen:

„Het onjuist aangeven der ten op- of uitslag aangegeven hoeveelheid petroleum, met eene boete, ten laste van den aangever, van ten hoogste tien gulden. Blijkt dat de onjuiste aangifte of opgave geschiedde ten einde den accijns te ontduiken, dan wordt de aangever gestraft met eene boete van ten hoogste tienmaal den

accijns van de hoeveelheid, die te weinig of te veel is aangegeven beneden of boven de bij art. 27 toegestane speling.

Bij eventueele transactie zal dan de administratie — en bij strafvervolging zal de rechter beslissen — of bedoeld opzet geacht kan worden bewezen te zijn.

Enkele andere strafbepalingen, n.l. die welke in art. 47 sub 50 en 60 genoemd zijn, zullen in het algemeen slechts toegepast kunnen worden indien geen opzet aanwezig is, omdat het Strafwb. dezelfde feiten als misdrijf strafbaar stelt (art. 216), met bedreiging van vrijheidsstraf tegen hem, die opzettelijk niet voldoet aan een bevel of eene vordering, krachtens wettelijk voorschrift gedaan door een ambtenaar, bevoegd verklaard tot het opsporen of onderzoeken van strafbare feiten, almede hem die opzettelijk eenige handeling, door een dier ambtenaren ondernomen ter uitvoering van eenig wettelijk voorschrift, belet, belemmert of verhindert enz. ⁽¹⁾. Dit artikel zal n.v. bij opzet moeten worden toegepast in plaats van art. 47 Petr. acc.-ordonn., en wel ingevolge art. 63, 1ste lid, Strafwb. Het tweede lid van dit art. 63 komt hier n.v. niet in aanmerking: art. 47 kan niet als „bijzondere strafbepaling” beschouwd worden, zie Noyon, 1ste dr. bl. 267, Simons, 4e dr. 1ste dl. bladz. 395: „Het bestaan van een bijzondere strafbepaling mag worden aangenomen, indien het gepleegde feit en de bestanddeelen heeft in de ééne bepaling omschreven, en bovendien nog eenig bijzonder bestanddeel, naast die van de eene bepaling in de andere tot kenmerk van de strafbare handeling gesteld”. Zie ook Van Hamel-Van Dijk, 4e dr. bladz. 442. Vgl. § 60.

Vermelding verdient nog, in verband met de onmiddellijke aanleiding tot het geven van de opdracht deze herziening voor te bereiden (zie bladz. 5, noot 3), dat het bemoeilijken of ondoenlijk maken van visitatie hier (art. 47 sub 60) gestraft wordt met boete van ten hoogste f 500.—, en in de Rechtenordonn. 1882 jo. Stbl. 1914 No. 281 met boete van ten hoogste f 1000.— (art. 26 sub 4). Deze laatste bepaling geldt uitsluitend bij het aanwezig zijn van opzet; is er slechts „schuldig verzuim”, dan ten hoogste f 100.— (art. 26 voorl. lid).

Een soortgelijke bepaling als in art. 49 Petr.-acc.-ordonn. wordt aangetroffen in art. 27 Rechtenord., n.l. dat bekeuring niet wordt ingesteld, of, ingesteld zijnde, buiten gevolg wordt gelaten indien geen verdenking van ontduiking bestaat (in bepaalde gevallen), — slechts in dit art. 27 wordt nog gestipuleerd dat de kosten der

⁽¹⁾ Is een en ander met geweld, of bedreiging met geweld, gepaard gegaan, dan gelden de art. 211 en 212 Strafwb.

reeds opgemaakte bekeuring voor rekening van den bekeurde komen; zie § 69, bladz. 314.

Rechtspersonen als subject van delicten. Zie ook § 58.

Bij ordonn. in Stbl. 1927 No. 174 werd art. 28 Rechtenordonn. met een tweede lid aangevuld om de strafbaarheid van rechtspersonen vast te stellen, zie § 20, bladz. 52; waar het Hoog-Ger. Hof deze aanvulling niet als „verduidelijking”, met terugwerkende kracht, beschouwt, doch als nieuwe strafbepaling, zonder welke de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen niet aanvaard kan worden, is de vraag gerezen of het niet wenschelijk is op dezelfde wijze art. 50 Petr.-acc.-ordonn. aan te vullen, voordat een bekeuring ter zake van overtreding tegen een der petroleummaatschappijen zou worden ingesteld. Het voorstel tot deze aanvulling is thans gedaan, zie bovenaangehaalde Volksraadstukken.

Schikking. Zie ook § 70.

Artikel 51 opent de mogelijkheid om wegens alle overtredingen, ter voorkoming van gerechtelijke vervolgingen, in schikking te treden; de restrictie, welke art. 29 der Rechtenordonn. hierbij maakt, nl. dat zulks niet geldt ten aanzien van overtredingen welke naar het oordeel van de administratie met smokkelhandel in verband staan (Stbl. 1914 No. 281), wordt hier niet aangetroffen. In de praktijk wordt zoodanige schikking altijd aangeboden, — althans vonnissen ter zake van overtredingen van deze Petr.-acc.-ordonn. zijn niet aangetroffen. Bij het aanbieden van een schikking wordt, voor het bepalen van het bedrag, het opzet, of de meerdere of mindere mate van schuld, in overweging genomen, — zie bijv. schrijven Hoofd-Insp. In- en Uitvoerr. en Acc. van 23 April 1928 No. DA 61/12, waarbij, onder mededeeling dat de indruk niet is gevestigd dat bij den bekeurde eenig opzet tot ontduiking van den accijns zou hebben voorgezeten, den betrokken ambtenaar wordt opgedragen om voor te stellen niet het maximum der bedreigde boete als basis voor transactie te nemen.

Naast deze strafbepalingen in Hoofdst. VIII worden nog de strafbepalingen, betrekking hebbende op enkele, in art. 46 opgenoemde bepalingen van de Rechtenordonn. (Stbl. 1882 No. 240 jo. Stbl. 1914 No. 281) van toepassing verklaard. De toepasselijk verklaarde artikelen nagaande vindt men dat deze, behoudens eene enkele uitzondering, uitsluitend administratieve voorschriften bevatten (regeling kantooruren, bevoegdheden der douane-ambtenaren, vrijdom van zegelrecht, bepalingen omtrent het waarmerken

van doorhalingen enz. in officiële stukken, voorschriften in zake het bepalen van gewicht, maat enz., bijvordering van te weinig betaalde rechten, voorrang voor rechten en waak- en vacatieloon enz. op alle roerende en onroerende goederen van den schuldenaar boven andere); de toevoeging „daartoe betrekkelijke strafbepalingen" kan slechts betrekking hebben op de verplichting, in art. 8 opgelegd aan ieder, die goederen ter verificatie of ter opneming aanbiedt, om de colli te openen en zoodanig te plaatsen en te ontpakken als verlangd wordt, enz. De hier bedreigde straf is, ingevolge art. 25, II sub c jo. art. 26, 7o, bij opzet, een boete van ten hoogste f 1000.—, — een gelijke straf als bedreigd wordt tegen hem, die visitatiën of andere werkzaamheden der douaneambtenaren verhindert, ondoenlijk maakt enz. Aangezien het „bemoelijken of ondoenlijk maken" van visitatie ook strafbaar gesteld is in de Petr. acc.-ordonn. (in art. 47 sub 6o) kunnen de woorden „en de daartoe betrekkelijke strafbepalingen" uit art. 46 vervallen, — vooral omdat de bedreigde straffen (zie boven) niet even zwaar zijn, zie ook § 55, bladz. 227.

- B. Nummer 38. Ordonnantie tot vaststelling van voorschriften omtrent het verleen van vrijdom van accijns voor petroleum (kerosine) en met petroleum gelijkgestelde aardoliedistillaten, Stbl. 1908 No. 361, gewijzigd bij Stbl. 1913 No. 424.

Vrijdom van accijns kan, onder bijzondere omstandigheden, verleend worden voor petroleum, gasoline, benzine en andere aardoliedistillaten, welke uitsluitend ten behoeve van de fabriekmatige vervaardiging van tot verkoop bestemde producten gebezigd worden als oplosmiddel, als brandstof, tot het drijven van motoren, voor het reinigen van leidingen, reservoirs, ketels enz. Daartoe wordt door het betrokken Hoofd van Gewestel. Bestuur een akte van vrijdom verleend, welke bij misbruik of niet-nakoming der verplichtingen kan worden ingetrokken (met hooger beroep op den Dir. v. Fin.), — onverminderd de toepassing van straf.

Deze strafbepalingen zijn vastgesteld in art. 13, hetwelk de verboden handelingen formuleert, en art. 14, dat, onafhankelijk van opzet of schuld, een boete van ten hoogste f 1000.— vaststelt op het plegen van eenige overtreding als genoemd in art. 13, alsmede op het niet-nakomen van eenige, elders in deze ordonnantie omschreven verplichtingen. Onder de verbodsbepalingen in art. 13 wordt, naast enkele welke speciaal met het karakter van deze ordonnantie verband houden, ook genoemd: „de ambtenaren bij het doen van aanpeilingen en het verifieeren van de rekening te belemmeren, te bemoelijken of te misleiden". Overtreding is hier

strafbaar gesteld met boete van ten hoogste *f* 1000.—, terwijl het bemoeilijken van aanpeilingen en het belemmeren van de ambtenaren in de Petroleum-accijns-ordonn. 1886 Stbl. 249, zooals deze thans luidt (zie boven onder A) gestraft wordt met boete van ten hoogste *f* 500.—. Uit de officiële stukken, welke aan de vaststelling van deze ordonnantie voorafgaan, blijkt niet dat dit verschil in strafpositie bij gelijksoortige overtredingen opzettelijk gemaakt werd.

Het „opzettelijk belemmeren” van eenige handeling van ambtenaren bij het uitoefenen van hun ambtsplicht, ter uitvoering van eenig wettelijk voorschrift, wordt, evenals het beletten of verijdelen van zoodanige handeling, strafbaar gesteld in het Strafwb. art. 216; het wordt als misdrijf gequalificeerd en de bedreigde straf is gevangenisstraf van ten hoogste 4 maanden en 2 weken, of geldboete van ten hoogste *f* 600.—. Zie verder § 74.

Samenloop, zie § 60.

De vraag moet gesteld worden, of het belemmeren, bemoeilijken, enz. van art. 13 sub *c* dezer ordonnantie,

indien opzet aanwezig is, ingevolge art. 216 Strafwb. gestraft moet worden (in verband met art. 63 lid 1 Strafwb.) — in welk geval het in art. 13 sub *c* dezer ordonn. strafbaar gestelde slechts bij het bestaan van schuld gestraft zou kunnen worden krachtens art. 14, — dan wel of hier sprake is van een „algemeene” tegenover een „speciale” strafbepaling (zie art. 63, 2e lid, Strafwb.). Voor het vestigen van eene meening hieromtrent is van belang de volgende beslissing in hooger beroep van het Gerechtshof te Arnhem (arrest van 3 Nov. 1910, zie Beslissingen in Belastingzaken enz. No. 2172):

„Overwegende, dat het den beklaagde ten laste gelegde valt onder het bereik zoowel van art. 184 Strafwb. als van art. 324 Algem. Wet, beide voormeld,

„dat al heeft bij het vaststellen van het Wetb. v. Strafr. oorspronkelijk de bedoeling voorgezetten om art. 324 voormeld als opgelost te beschouwen in het nieuw voorgestelde art. 184 Strafwb., later bij de Invoeringswet van dit plan is afgezien en art. 324 bepaaldelijk is gehandhaafd gebleven,

„overwegende, dat alzoo het ten laste gelegde strafbaar is bij een algemeene strafbepaling (art. 184 Strafwb.) en bij eene bijzondere (art. 324 Alg. Wet), in welk geval alléén deze in aanmerking komt, ingevolge art. 55, 2e lid Strafwb. enz.”.

Ook uit meerdere beslissingen (zie Van Bosveld Heinsius, De Algem. Wet, Vakstudie VII, dl. I bladz. 584 en volgg. ad art. 324) blijkt, dat dit standpunt als regel wordt ingenomen, doch nergens.

ook niet in bovenaangehaald arrest, wordt verklaard, in hoeverre de bepaling in het Strafwb. „algemeen” en die der Alg. Wet als „bijzonder” beschouwd moet worden. Het Strafwb. is, op zichzelf, niet „algemeener” dan de Alg. Wet, en art. 55, 2e lid Ned. Strafwb. luidt niet: indien een feit, dat bij eene algemeene regeling strafbaar is gesteld, ook bij eene bijzondere regeling strafbaar gesteld is, komt alléén de laatste in aanmerking”, — doch er is sprake van één feit, dat zoowel in een algemeene als in een bijzondere strafbepaling valt. De strekking, algemeen of bijzonder, van de strafbepaling blijft dus buiten beschouwing: de strafbepalingen alléén moeten onderling vergeleken worden, en de hierboven (§ 21 sub A) aangehaalde plaatsen van Noyon, Simons, Van Hamel-Van Dijk duiden aan, dat dezen alléén de elementen van het strafbare feit, niet den aard der wetten, waarbij de feiten strafbaar zijn gesteld, in aanmerking nemen.

De Memorie van Toelichting ad art. 55, 2e lid Nederl. Strafwb. (— voor het Ind. Strafwb. is art. 63, 2e lid, niet speciaal toegelicht —) stelt als criterium, dat het éene strafbare feit slechts is eene bijzonder genoemde soort van het andere, en dus uit zijnen aard reeds daaronder begrepen, waarbij het onverschillig is of de species tegenover het genus eenen eigenen naam draagt. Volgt men de beschouwingswijze van Prof. Simons (zie hierboven in deze paragraaf 21 sub A geciteerd) dan kan men redeneeren: Het Strafwb. stelt als misdrijf strafbaar: het opzettelijk belemmeren van eene handeling door een ambtenaar, belast met- of bevoegd verklaard tot enz., ondernomen ter uitvoering van eenig wettelijk voorschrift. Bestaat nu die handeling in: (art. 13 sub c dezer ordonn.) het doen van aanpellingen en het verifieeren van rekeningen, dan wordt het strafbare feit een overtreding door dit bijzondere, nieuwe bestanddeel, — en moet laatstaangehaald art. als een „bijzondere” strafbepaling (tegenover de „algemeene” van artikel 216 Strafwetboek) beschouwd worden. De consequentie van deze redeneering brengt dan mee, dat indien de rechter den schuldige straft met boete, deze boete, eventueel na lijfswang, op de goederen van den veroordeelde verhaald wordt, terwijl, was art. 216 Strafwb. toegepast, de boete bij wanbetaling door hechtenis vervangen zou worden.

Voor zoodanig verschil bestaat geen grond, en, — tenzij er bijzondere aanleiding bestaat deze opzettelijke belemmering van ambtenaren als overtreding te beschouwen en lichter te straffen indien hunne belemmerde handelingen betreffen aanpellingen en rekening-verificaties, dan wanneer ze alle andere ambtsverrichtingen betreffen waardoor het belemmeren een misdrijf oplevert — zal

dit verschil behooren te verdwijnen. Er zou dus n.v. reden kunnen zijn dit art. 13 sub e te wijzigen door het belemmeren en het bemoeilijken alléén (als overtreding) strafbaar te stellen indien geen „opzet” aanwezig is.

Schikking. Zie verder § 70.

Art. 14, lid 2, geeft den Hoofden van Gewestel. Bestuur de bevoegdheid, ter voorkoming van gerech-

telijke vervolging, in schikking te treden of te doen treden; vgl. art. 51 der Petroleum-aecijnsordonnantie, waar deze bevoegdheid, wat Java en Madoera betreft, in handen van den Dir. van Fin. gelegd is, evenals in art. 29 Rechtenordonn. (Stbl. 1882 No. 240 jo. Stbl. 1914 No. 281); zie verder § 70.

- C. Nummer 74. **Ordonnantie tot heffing van eene bijzondere belasting op de hier te lande gewonnen aardolie, welke in 1923 tot producten is verwerkt dan wel in dat jaar eene andere bestemming heeft gevolgd;** Stbl. 1924 No. 371. („Aardolie-ordonn. 1923”).

Hoezeer deze belasting slechts over het kalenderjaar 1923 geheven is, komt de opbrengst nog pro memorie voor in de begroting voor 1929 (zie Hoofdenlijst 1929 No. 322), zoodat deze ordonnantie volledigheidshalve in § 13 opgenomen moest worden. De definitieve aangifte door belastingplichtigen werd in Juni 1926 ingediend (art. 12 lid 4), na welke maand het bedrag der belasting definitief werd vastgesteld (art. 18). Op verzuimen, weigeringen enz. van den belastingplichtige zijn, als straffen, „verhoogingen” van den aanslag gesteld, n.l. 10% (art. 19, 6e lid) of 25% (art. 20, lid 7), terwijl indien een nadere aanslag moet worden opgelegd (art. 24) de daarin te begrijpen belasting met het viervoud van haar bedrag verhoogd wordt. (5e lid). Slechts bij te late betaling van belasting, met e.q. verhooging, is van „boete” sprake (art. 30, 4e lid), welke boete, ten bedrage van 1% voor elke maand verzuim, geen strafrechtelijk karakter draagt. De verjaringstermijn van het recht tot invordering o.a. van deze boete is, in art. 33, op vijf jaar gesteld.

Art. 35 stelt een verbodsbepaling vast ten aanzien van ieder die uit hoofde van zijn lidmaatschap van de commissie van aanslag, of van zijn tegenwoordig of vroeger ambt, nopens aanslag in deze belasting of gegevens ter zake, bepaalde wetenschap bezit, n.l. om deze feiten verder bekend te maken dan voor de uitoefening van zijn lidmaatschap, ambt of betrekking gevorderd wordt. De sanctie van deze verbodsbepaling ⁽¹⁾ is, indien opzet tot schen-

(1) Vgl. ook de sanctie op soortgelijke bepaling in de „Verpandingsordonn. 1928”, § 29 sub D, en verder § 52.

ding van eenig geheim aanwezig is, gelegen in art. 322 Strafwb., welk artikel in lid 2 verklaart dat indien het misdrijf tegen een bepaald persoon gepleegd is, vervolging slechts op diens klachte wordt ingesteld. Is geen opzet aanwezig, dan is deze verbodsbepaling zonder sanctie.

§ 22A. Nummer 9. Ordonnantie tot vaststelling van bepalingen omtrent den verkoop van arak en andere sterke dranken in eenige bezittingen buiten Java en Madoera, en tot vaststelling van een reglement voor de pacht van het uitsluitend recht tot den verkoop in het klein en tot het stoken van gedistilleerd, Stbl. 1890 No. 85.

Deze belasting behoort tot de „kleine middelen”, welke afzonderlijk verpacht worden. De bepalingen waren oorspronkelijk van kracht in eenige met name genoemde gewesten of gedeelten daarvan, welke buiten het tolgebied vielen, doch bij elke uitbreiding van dit tolgebied (zie art. 9 Ind. Tariefwet in Ind. Stbl. 1924 No. 487) werd deze ordonn., zooals ze in het algemeen, en in het bijzonder voor enkele gewesten aangevuld en gewijzigd was, telkens voor de in te lijven gebieden buiten werking gesteld, — zie bijv. Stbl. 1916 No. 185, waarbij de pacht van het uitsluitend recht van den verkoop in het klein en het stoken van gedistilleerd werd opgeheven o.m. in de residentie Riouw en Ohh., met uitzondering van het buiten het tolgebied gelegen gedeelte van die residentie. Thans geldt de ordonn. nog alleen voor laatstbedoeld gedeelte van Riouw en Ohh.

Behoudens een enkele strafbepaling in art. 6 van deze ordonn., welke alleen op de overgangsperiode (1 Jan. 1891) betrekking had, komen de strafbaarstellingen op overtredingen slechts voor in het bij art. 2 vastgestelde Reglement, alsmede in het, bij art. 5 genoemde, algemeene reglement voor de verpachting van 's Lands middelen in Stbl. 1854 No. 75. Dit laatste reglement is echter ingetrokken bij art. 1 van de ordonn. in Stbl. 1902 No. 184, waarbij een nieuw „algemeen” verpachtingsreglement werd vastgesteld, terwijl art. 2 van die ordonn. bepaalt dat dit „algemeene” reglement zal gelden voor alle pachten van Landsmiddelen, voor zoover de afzonderlijk voor eenige pacht vastgestelde reglementen geen uitzonderingen (afwijkingen) bevatten.

Voor dit algemeen pachtreglement zie verder § 31.

Wat de strafbepalingen betreft is onderw. ordonn. gewijzigd door de ordonn. in Stbl. 1900 No. 169, waarbij art. 4 wordt uitgebreid met de bepaling dat door anderen dan den pachter ook gestookt mag worden ten behoeve van industriële ondernemingen

krachtens vergunning van den Dir. van Fin., enz., alsmede — speciaal voor Riouw — door de ordonn. in Stbl. 1916 No. 90, waarbij, in het belang van de inheemsche Inlanders, die aan gebruik van alcoholica niet gewend waren (zie den bij Regeeringsschrijven van 27 Mei 1915 No. 1272 verhandelden brief van den Dir. van Fin. van den 6en dier maand No. 20686, alsmede het schrijven van den Resident van Riouw en Ohh. aan laatstbedoelden Departementschef van 14 Sept. 1914 No. 2948):

- 1e. een artikel 9a wordt ingevoegd, houdende verbodsbepaling voor den pachter of iemand van zijnentwege om gedistilleerd gratis aan Inlanders te schenken, of aan inheemsche Inlanders te verkoopen, en, zonder schriftelijke vergunning van het Hoofd van plaatselijk bestuur, aan niet inheemsche Inlanders — behoudens aan Inlanders die militairen zijn;
- 2e. aan art. 12 een nieuw lid wordt toegevoegd, den pachter de verplichting opleggende om, bij verkoop aan een niet-inheemsch Inlander, een vervoerbiljet te verstrekken;
- 3e. een art. 14a wordt ingevoegd, houdende verbod aan Inlanders enz. om groote hoeveelheden gedistilleerd te verkoopen of in- of uit te voeren zonder schriftelijke vergunning van het Hoofd van plaatselijk bestuur, alsmede het verbod voor den pachter, om vervoerbiljetten af te geven anders dan op vertoon van zoodanige vergunning.

Ter handhaving van deze nieuwe voorschriften werden de noodige strafbepalingen ingevoegd in art. 21.

Deze strafbepalingen van bovengenoemd Reglement bedreigen — behalve in enkele gevallen met (verplichte) verbeurdverklaring van het gedistilleerd en e.q. van de tot het stoken daarvan gebezigde werktuigen en grondstoffen, zie § 66, — met driërlei boeten, n.l. boete met aangegeven minimum, boete met onbepaald minimum, en vaste boete. Al deze boeten hebben na 1 Jan. 1918 tot minimum het bedrag, genoemd in art. 30 Strafwb., ingevolge art. 4 lid 3 sub b der Invoeringsverord.

De strafbepalingen zijn in hoofdzaak te onderscheiden in die, welke strekken ter verzekering en bescherming van de rechten van den pachter, en dezulke die den pachter dwingen tot het nakomen van de uit het contract voortvloeiende verplichtingen. Tot de eerste groep behooren die, welke in art. 21 sub a, l, n, o en p genoemd zijn, terwijl het bij Stbl. 1916 No. 90 ingevoegde art. 21 lett. la deels tot de eerste, deels tot de tweede categorie behoort. Wat de tweede groep betreft — de opgelegde boeten komen ten laste van den pachter, ook indien hij uitsluitend door gemachtigden zijn rechten laat uitoefenen en dezen dus de overtredingen begaan

(culpa in eligendo, zie ook art. 21, 2e lid en art. 23, 3e lid, van het „algemeen” verpachtingsregl. in Stbl. 1902 No. 184). De boeten worden alle, eventueel na toepassing van lijfswang, op de goederen van den veroordeelde verhaald (art. 4, lid 4 en 5 Invoeringsverord.), doch voor zoover de strafbare feiten niet van fiscaal, doch van zuiver strafrechtelijken aard zijn, zooals: de bepaling dat een burger, op straffe van ten hoogste f 1000.— boete, geen gedistilleerd in ontvangst mag nemen ten behoeve van militairen, indien deze militairen geen schriftelijke vergunning van den plaatsel. milit. Commandant hebben, of de bepaling dat het opzettelijk schenden van door den pachter gelegde zegels, alsmede het verzet tegen onderzoek of tegen de verzegeling, gestraft wordt met boete van ten hoogste f 500.— (art. 17, 2e lid jo. art. 21 sub o) enz., bestaat er n.v. geen reden om, bij herziening, die boeten bij wanbetaling op andere wijze dan volgens het Strafwb. te vervangen. Ook het verkoopen van alcohol aan inheemsche Inlanders, of het gratis verkrijgbaar stellen aan Inlanders enz. enz. komt voor, een Strafrecht-overtreding, en niet een specifiek fiscale, op te leveren. Zie verder § 74.

Eene bijzondere, destijds in alle dergelijke verpachtingsreglementen voorkomende bepaling is die, welke in het laatste lid van art. 21 voorkomt: de verplichting van den pachter om aangehaald en verbeurd verklaard gedistilleerd, voor zoover het niet vernietigd wordt wegens minder goede hoedanigheid of onvoldoend alcoholgehalte, over te nemen tegen den prijs, waarop het hem bij invoer ter plaats van zijn domicilie zoude zijn te staan gekomen. Deze verplichting kan zeer bezwarend zijn, en de vraag rijst of nakoming van deze voorwaarde, voorkomende onder de „strafbepalingen”, gewischt kan worden. Het geval is denkbaar dat korten tijd voor den afloop van de pacht een belangrijke partij aangehaalde alcohol verbeurd wordt verklaard, en dat de pachter een groote vermeerdering van zijn voorraad in die omstandigheden ongewenscht acht, — ook in verband met de bepaling van art. 20, 2e lid, hetwelk den nieuwen pachter niet verplicht, de overgehouden hoeveelheid alcohol van den afgetreden pachter over te nemen ⁽¹⁾. Een soortgelijke bepaling wordt aangetroffen in de Rechtenordonnantie (Stbl. 1882 No. 240) in art. 13 lid 6, waarin echter wordt gesproken van: „worden aan den pachter „afgestaan”; de term: „afgestaan” sluit n.v. bovenbedoelde verplichting tot aanvaarding niet in. In

⁽¹⁾ Zoodanige verplichting wordt in het algemeen wel opgelegd in art. 24, lid 4, van het bovenaangehaald „algemeen pachtreglement”, doch aan die bepaling wordt gederogerd door de bepaling van art. 20, 2e lid van onderw. Stbl. 1890 No. 85, hetwelk de mogelijkheid van weigering openlaat.

elk geval maakt de aanhef van onderw. art. 21 Pachtreglement: „De overtredingen dezer voorschriften worden gestraft als volgt:”, dat het laatste lid van dit artikel hier misplaatst is.

- B. Nummer 14. **Ordonnantie tot invoering der pacht van het recht tot den verkoop van laroe ter hoofdplaats Koepang, residentie Timor en Onderhoorigheden**, Staatsblad 1895 No. 205. Dezelfde opmerkingen, welke gemaakt zijn ten aanzien van de sub A van deze paragraaf genoemde ordonn. zijn in hoofdzaak ook hier toepasselijk, zoowel wat betreft de verhouding van het bij art. 1 sub b dezer ordonnantie vastgestelde pachtreglement tegenover het „algemeene” in Stbl. 1902 No. 184 (zie ook § 31), alsook wat aangaat de minima der boeten, en de onjuiste plaatsing (onder de strafbepalingen) van het voorl. en laatste lid van art. 11 en het daaromtrent gereleveerde. De in art. 11 sub a bedreigde straf strekt ter bescherming van de rechten des pachters; de overige strafbepalingen hebben betrekking op nakoming van de voorwaarden in de pachtovereenkomst, behalve die welke genoemd zijn in art. 11 sub g en sub h, welke bovendien anderen dan den pachter strafbaar stellen. Bij herziening zouden de boeten, welke sub g en sub h, wat betreft resp. de niet-militairen en de eantinehouders, bedreigd zijn, als van zuiver strafrechtelijken aard beschouwd kunnen worden, zie § 74.

- § 23. Nummer 11. **Ordonnantie ter voorloopige regeling van de heffing der belasting op de vischvijvers op Java en Madoera**; Stbl. 1893 No. 30 jo. No. 124. Waren aanvankelijk de vijvers in de residentien Soerakarta en Djokjakarta en die op particuliere landerijen vrijgesteld, door Stbl. 1917 No. 755 werd, in verband met de invoering van de Inlandsche verponding (Stbl. 1917 No. 754, later ingetrokken en vervangen door de regeling bij Stbl. 1923 No. 425, zie § 29C) het belastingobject verkleind door de vrijstelling van deze belasting van de vijvers welke onderworpen waren aan verponding, landrente, Inlandsche verponding of aan de belasting, geheven ingevolge de ordonn. van 4 Juni 1901 (Stbl. No. 215), regelende den agrarischen rechtstoestand van het land Bloeboer (Buitenzorg), zie § 29A.

De Hoofden van Gewestel. Best. stellen, onder nadere goedkeuring van den Dir. Binn. Bestuur (zie Stbl. 1905 No. 290) den aanslag vast, terwijl genoemde Bestuursambtenaren verder alles regelen wat op deze belasting betrekking heeft. Strafbepalingen enz. komen in deze ordonnantie niet voor; bij geleidelijken invoer van de „Landrente-ordonnantie 1927” (zie § 24, G.), waarbij de vischvijvers tot de „droge gronden” gerekend worden waarvan landrente wordt geheven (zie considerans en artt. 1 en 3 sub 2 van deze ordonn.),

wordt de ordonn. in Stbl. 1893 No. 30 voor elk distriet, waarop naar aanwijzing van den Dir. van Fin. genoemde landrenteordonn. wordt toegepast, vervallen verklaard (art. 19). Op de begrooting 1931 wordt de opbrengst van deze belasting „pro memorie” geraamd.

§ 24A. Nummer 12. Ordonnantie tot vaststelling en regeling van de belasting in het Gouvernement Celebes en Onderhoorigheden geheven onder den naam „tiende van het rijstgewas”, Stbl. 1893 No. 259, gewijzigd bij Stbl. 1894 No. 43, en verder, wat de boetebepaling en de verbeurdverklaring betreft, resp. bij Stbl. 1895 No. 101 en Stbl. 1903 No. 378. Op deze belasting is (zie art. 20, 2e lid) van toepassing het Kon. Besl. in Ind. Stbl. 1917 No. 171, ter vervanging van het Kon. Besl. in Ind. Stbl. 1879 No. 267 tot regeling van de invordering van belastingen in Ned.-Indië door middel van dwangschriften (zie § 65, bladz. 285).

De in art. 17 bedreigde boete van 25 cent tegen het, bij eene betaling van belasting, niet vertoonen van het aanslagbiljet is een „vaste” boete, zie art. 4, 3e lid, sub b Invoeringsverord. Strafwb., jo. art. 30 Strafwb. Het 2e lid van art. 17 luidt: „eene boete van 10% van het bedrag der belasting dat op 1 April van het jaar, volgende op dat waarover zij loopt, onvoldaan is gebleven, — doch in art. 18, 1ste lid, moet gelezen worden: eene geldboete van ten hoogste drie gulden, terwijl het 2e lid gelezen moet worden (zie ook Stbl. 1903 No. 378):

„Vervoer van padi of rijst zonder pas, in de gevallen waarin die gevorderd wordt door deze ordonnantie, zoomede het verzwijgen van padi of rijst bij den aanslag, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden dan wel met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen, zullende in beide gevallen de padi of de rijst, waarmede de overtreding is gepleegd, kunnen worden verbeurd verklaard”.

Door geleidelijke invoering van de „Celebes Landrente-ordonnantie” (Stbl. 1927 No. 179, zie hieronder sub B) vervalt deze belasting voor elke onderafdeeling, waarop deze ordonn. door den Dir. van Fin. van toepassing wordt verklaard, zie art. 19, 2e lid.

B. Nummer 83. Ordonnantie tot geleidelijke vervanging in het rechtstreeks bestuurd gebied van het Gouvern. Celebes en Ohh. van de tiende van het rijstgewas en de inkomstenbelasting van inkomsten uit gronden, waarop zakelijke rechten worden uitgeoefend, door de heffing van landrente, en, in verband daarmede, tot vaststelling

van bepalingen nopens den aanslag en de inning van landrente in dat gewest; Stbl. 1927 No. 179 („Celebes-landrente-ordonnantie”).

Van alle gronden, met inbegrip van vischvijvers, nipahbosschen, moerasgronden en zoutpannen, waarop zakelijke rechten worden uitgeoefend en die niet vallen onder de bepalingen omtrent de verponding, wordt deze landrente geheven, voor zoover die gronden enz. niet vallen onder de vrijgestelde, genoemd in art. 2.

Bij niet-betaling van deze belasting vóór den vastgestellten datum (art. 17, 3e lid) wordt een „boete” beloopen van vijf procent van het niet-aangezuiverd bedrag. Zou dit een „strafrechtboete” zijn (zie § 10), dan was, ingevolge art. 103 Strafwb., de algemeene bepaling van art. 30 van dat Weth. van toepassing, n.l. dat de boete ten minste f 0.25 bedraagt, zoodat hier in het 3e lid van art. 17 gelezen zou moeten worden: „eene boete van ten hoogste vijf ten honderd enz.”. Hier is echter m.i. van een onveranderlijke, wettelijke „verhooging van belastingsschuld” sprake (welke, in de praktijk, dikwijls minder dan f 0.25 bedraagt), door de administratie te constateeren, verschuldigd enkel door het verloop van den gestelden termijn; zie hierover verder: 64, bladz. 272. Toch wordt deze boete niet volkomen als „verhooging van de belasting” beschouwd in zooverre, dat, waar art. 16 verklaart dat voor de inning van „de landrente” ten hoogste tien ten honderd van „de geïnde bedragen” als collecteloon genoten wordt, het totaal der beloopen boete voor het bepalen van dit loon in de praktijk buiten beschouwing blijft.

Bij besluit van 9 Febr. 1929 No. 16, (Stbl. 1929 No. 17) is het Kon. Besl. in Ind. Stbl. 1917 No. 171, zie bladz. 285, op de invordering van toepassing verklaard.

C. Nummer 66. Ordonnantie tot vaststelling van eene regeling nopens den aanslag en de inning van landrente in het Gewest Bali en Lombok; Stbl. 1922 No. 812 („Bali-landrente-ordonnantie”). Het sub B medegedeelde in zake boete bij wanbetaling is op deze ordonn. eveneens van toepassing, behoudens, wat de inning door dwangschrift, lijfswang en executie betreft, dat meergenoemd Kon. Besl. in Ind. Stbl. 1917 No. 171 toepasselijk werd verklaard bij besluit in Stbl. 1925 No. 38.

D. Nummer 70. Ordonnantie tot vaststelling van eene regeling nopens den aanslag en de inning der landrente in de afd. Oeloe Soengei ter geleidelijke vervanging van de vertieningsbelasting op het rijstgewas in die afd. van de residentie Zuider- en Oosterafd. van Borneo; Stbl. 1923 No. 484 („Borneo-landrente-ordonnantie”). Deze ordonn. is nagenoeg woordelijk gelijk aan de sub B behandelde; het aldaar vermelde in zake inning van die belasting en de boete bij wan-

betaling, alsmede het karakter van zoodanige boete, geldt ook voor deze ordonnantie.

- E. Nummer 53. Ordonnantie tot vaststelling van eene voorloopige regeling nopens den aanslag in en inning van de landrente op de tot het domein van den Lande teruggekeerde of terug te brengen particuliere landerijen in het gewest Batavia en op andere, in dat gewest gelegen, daarvoor in aanmerking komende gronden; Stbl. 1918 No. 366. In afwijking van de vorengenoomde landrente-ordonnanties wordt geen boete bedreigd tegen het niet betalen der belasting voor den in art. 15, 2e lid, genoemden termijn, — evenals zoodanige bepaling ontbreekt in de hieronder sub G. te noemen „Landrente-ordonn. 1927” voor Java en Madoera.
- Het Kon. Besl. in Ind. Stbl. 1917 No. 171 op de invordering van kohierbelastingen middels dwangschrift, lijfswang en executie is op deze ordonn. niet van toepassing.
- F. Nummer 84. Ordonnantie tot heffing van belasting van gronden die, zonder dat daarop zakelijke rechten worden uitgeoefend, tijdelijk in gebruik zijn bij de Inlandsche bevolking ten behoeve van den onregelmatigen verbouw van andere dan meerjarige gewassen en als zoodanig niet landrenteplichtig zijn, voor die gedeelten der gewesten buiten Java en Madoera, alwaar onder den naam van landrente belasting wordt geheven van gronden, waarop zakelijke rechten worden uitgeoefend, en die niet vallen onder de bepalingen omtrent de verponding; Stbl. 1927 No. 225 („Gebruiksgrondbelasting-ordonnantie”). Wat betreft de boete van vijf ten honderd van het niet aangezuiverd gedeelte van de belasting aan het einde van het belastingjaar (zie art. 10), vgl. het opgemerkte in deze paragraaf sub B. Het gebruiken van gronden op den voet als bedoeld aan het slot van art. 1, zonder te voldoen aan de in art. 6 omschreven verplichting tot voorafgaande kennisgeving, wordt, als overtreding, gestraft met boete van ten hoogste honderd gulden. (art. 12). Deze boete draagt een strafrechtelijk karakter; bij wanbetaling wordt dus vervangende hechtenis toegepast. Ten aanzien van de inning van de belasting, met eventueel de daarop gevallen boete enz., geldt het Kon. Besl. in Stbl. 1917 No. 171, ingevolge besluit van 11 Mei 1927 No. 25 in Stbl. 1927 No. 226.
- G. Nummer 82. Ordonnantie tot aanvulling en wijziging en opnieuw vaststelling van de bepalingen der Landrente-ordonn. Stbl. 1907 No. 277, tot heffing van eene belasting, onder den naam landrente, op Java en Madoera, met uitzondering van de Vorstenlanden, van de gronden, — vischvijvers en nipahbosschen daaronder begrepen

— waarop zakelijke rechten worden uitgeoefend en die niet vallen onder de bepalingen omtrent de verponding of de Inl. verponding, noch onderworpen zijn aan de belasting, geheven ingevolge de ordonn. in Stbl. 1901 No. 215 (Land Bloeboer, Buitenzorg, zie § 29A) zoomede niet behooren tot de door Vreemde Oosterlingen in altyddurende erfpacht bezeten gronden; (Landrente-ordonn. Stbl. 1927 No. 163). In deze ordonn. is, in art. 17, geen boetebepaling opgenomen voor het verzuim van tijdige belastingbetaling en wel, omdat de behoefte aan zoodanige bepaling niet gebleken was. Art. 1 sub 2e van het besluit in Stbl. 1917 No. 172, genomen krachtens het hooger aangehaald Kon. Besl. in Ind. Stbl. 1917 No. 171, moet geacht worden ook op deze, opnieuw vastgestelde, Landrenteordonn. van toepassing te zijn, — zie ook Stbl. 1914 No. 772.

Een afzonderlijke strafbepaling tegen het niet voldoen aan de verplichting tot aangifte van overdracht van individueele bezitsrechten op den grond werd vastgesteld bij ordonn. in Stbl. 1926 No. 35, gewijzigd bij Stbl. 1926 No. 297; de Dir. v. Fin. zal de gebiedsdeelen aanwijzen, waar deze bepalingen van kracht zijn, doch tot dusver is de noodzakelijkheid van in werking treden nog nergens gebleken. Aangezien hier sprake is van „de” Landrente-ordonn., en art. 21 van Stbl. 1907 No. 277 bepaalt, dat die ordonn. kan worden aangehaald onder den titel „Landrente-ordonnantie”, geldt deze strafbepaling niet ten aanzien van gronden, waarvan landrente wordt geheven ingevolge Stbl. 1918 No. 366 (zie sub E), en evenmin voor de onder A, B, C en D van deze paragraaf genoemde landrente-ordonnanties.

- § 25. Nummer 13. **Ordonnantie tot vaststelling van bepalingen ter regeling van de heffing en de verzekering van den accijns op lucifers;** Stbl. 1893 No. 301. Wat de strafbepalingen betreft is deze ordonnantie gewijzigd bij Stbl. 1899 No. 2 en Stbl. 1902 No. 17. Bij invoer van lucifers binnen het tolgebied is, naast invoerrecht, accijns verschuldigd als belasting op het verbruik, terwijl deze accijns ook verschuldigd is voor binnen het tolgebied vervaardigde lucifers, zoodra ze gefabriceerd zijn. In verband met dit laatste bedreigt art. 28, zooals het luidt ingevolge Stbl. 1899 No. 2, eene boete van ten hoogste (— zie art. 4 lid 3 sub b Invoer. Verord. Strafwb. —) twee duizend gulden, met, imperatief, verbeurdverklaring van werktuigen, lucifers, grondstoffen, chemicaliën, verpakkingsmiddelen enz., tegen het vervaardigen van lucifers binnen het tolgebied, elders dan in een met voorkennis van den Dir. van Fin. in werking gebrachte fabriek.

Over bevoegdheden der ambtenaren ten aanzien van aanpeilen van bergplaatsen, en om colli met geschonden of verwijderde verzegeling als niet aanwezig te beschouwen (art. 23), verder: om gebouwen en erven te onderzoeken (art. 32) enz., zie resp. § 55 en § 51.

De strafbepalingen op het overtreden van deze ordonn., samengevoegd in Hoofdst. IX, zijn m.m. dezelfde welke voorkomen in de Petroleum-accijnsordonn. in Stbl. 1886 No. 249; het ten aanzien daarvan opgemerkte in § 21A is ook hierop van toepassing, eveneens wat betreft het bepaalde voor het geval geen opzet tot ontduiking van den accijns geacht wordt aanwezig te zijn (art. 39), alsmede in zake de gedragslijn enz., indien geen verdenking van ontduiking bestaat. Ter bekorting moge daarnaar worden verwezen, terwijl de opmerking aldaar in zake strafbaarheid van rechtspersonen (art. 41) en de bevoegdheid om in schikking te treden (art. 42) eveneens voor deze ordonn. geldt.

Ook in de onderwerpel. ordonn. worden nog afzonderlijk eenige bepalingen uit de Rechtenordonn. (Stbl. 1882 No. 240) van toepassing verklaard, met de „daartoe betrekkelijke strafbepalingen”, — zie art. 36. Deze toevoeging kan practisch slechts betrekking hebben op de verplichting, in art. 8 Rechtenord. opgelegd aan ieder, die goederen ter verificatie of ter opneming aanbiedt; wat de bedreigde straf betreft, zie slot van § 21 sub A. — Zie ook § 55, noot, op bladz. 227.

§ 26A. Nummer 15. Ordonnantie tot regeling van de heffing en de verzekering van den accijns op het Inlandsch gedistilleerd op Java en Madoera; Stbl. 1898 No. 90, — wat de strafbepalingen betreft ongewijzigd gebleven, behalve door de Invoeringsverord. Strafwb., en, middellijk, door de na te noemen wijzigingen in de Rechtenordonn. (Stbl. 1882 No. 240).

Het object van de belasting, n.l. Inl. gedistilleerd, wordt omschreven in art. 1; daaronder vallen onvermengde, door overhaling verkregen alcoholhoudende vloeistoffen, en verder worden daaronder begrepen o.a. dranken, waters, vernissen enz. enz. en alle andere met alcohol bereide vloeistoffen welke niet voor dadelijk gebruik geschikte dranken zijn, indien deze laatstbedoelde vloeistoffen een bepaald alcoholgehalte als minimum hebben. Accijns is verschuldigd van het op Java en Madoera vervaardigd gedistilleerd, hetwelk in verbruik is gebracht (d.w.z. uitgeslagen is), en eveneens van Inl. gedistilleerd dat van andere gedeelten

van Ned.-Indië op Java en Madoera wordt aangebracht. Vrijdom van accijns wordt genoten voor gedistilleerd met bepaald aangeduide bestemming, en teruggaaf van betaalden accijns wordt verleend voor gedistilleerd, aanwezig in vloeistoffen die in op Java en Madoera gevestigde fabrieken zijn samengesteld en naar buiten het tolgebied zijn uitgevoerd — een en ander volgens door den Gov.-Gen. vastgestelde voorschriften (zie Stbl. 1923 No. 343). Ingevolge Stbl. 1917 No. 600 kan de Dir. van Fin. vrijdom van accijns verleen en voor houtgeest, terwijl verder (— behalve artikel 1 —) de bepalingen van deze gedistilleerd-acc.-ordonn. niet van toepassing zijn op houtgeest, vervaardigd op Java en Madoera. — Art. 9a, ingevoegd door Stbl. 1923 No. 343, stelt een verbodsbepaling vast tegen het zonder voorafgaande vergunning van den Dir. van Fin. oprichten van een stokerij of distilleerderij, ook van toepassing op bergplaatsen (art. 13), art. 10, zooals het gelezen wordt ingevolge laatstgenoemd Stbl., legt verplichtingen op aan den houder van zoodanige vergunning. Art. 15 houdt het verbod in van verrichten van bepaalde werkzaamheden (zuiveren door overhaling, tot drank stoken van gedistilleerd enz. enz.) buiten de wettig toegelaten inrichtingen, alsmede van het in bezit hebben van daartoe geschikte of geschikt te maken werktuigen, — met opsomming van de personen, die — zonder uitsluiting van anderen — aangemerkt worden als overtreders. Talrijke verplichtingen worden in deze ordonnantie verder aan de houders van vergunningen opgelegd, — art. 43 stelt vast dat er overtreding bestaat bij afwijking, in verschillende gevallen, van meer dan de telkens aangegeven percentages; een dergelijke bepaling ten aanzien van de ten uitslag aangegeven hoeveelheden bevat art. 62; Hoofdst. X regelt den verkoop in het klein en bevat eveneens verbodsbepalingen, tegen overtreding waarvan straffen zijn bedreigd: de strafbaarstelling van al deze overtredingen vindt plaats in Hoofdstuk XII. Alvorens deze in onderzoek te nemen eischt art. 74 in Hoofdst. XI, vele bepalingen van de Rechtenordonn. in Stbl. 1882 No. 240 (zie § 20) met de daartoe betrekkelijke strafbepalingen van toepassing verklarende „ten aanzien van den accijns op gedistilleerd”, eenige bespreking.

Toepasselijkheid van bepalingen der Rechtenordonnantie.

Voor zoover deze bepalingen van zuiver administratieven aard zijn en er geen strafbepalingen voor de sanctie bestaan (zooals de artt. 5, 7, 11, 12, 14 t/m 18, 20, 21 en 24) kunnen ze hier (zie ook § 52) buiten beschouwing blijven; wat de overige toepasselijk verklaarde artikelen betreft, welke

bevoegdheden aan de ambtenaren geven in zake aanhouding, onderzoek van vervoermiddelen, gebouwen en erven, visitatie, verzegeling enz. enz. worde verwezen naar § 51 — § 55, waarin het geheel der bevoegdheden van ambtenaren in zake fiscale verordeningen, voor zoover ze tot opsporing, tot constateering, tot het tot klaarheid brengen van strafbare feiten enz. aanleiding kunnen geven, in beschouwing wordt genomen; overigens worde hier nog het volgende vermeld.

Het toepasselijk verklaarde art. 8 Rechtenordonn. bepaalt dat met de goederen, welke ter verificatie of ter opneming moeten worden aangeboden, door den beheerder of vervoerder moet gehandeld worden als de ambtenaar noodig acht, enz., — bij onwil wordt daarin te zijnen koste en gevare voorzien „onverminderd de toepassing van straf”. De straf op overtreding, vastgesteld in art. 26 sub 4 Rechtenordonn., indien de bemoeilijking met opzet geschiedt, bedraagt ten hoogste duizend gulden, en in geval van schuld, ingevolge het 2e lid van art. 26, ten hoogste honderd gulden. Wordt deze strafbaarstelling van het bemoeilijken enz. van ambtenaren vergeleken met die in art. 83 sub 14o der Inl. gedistilleerd-aecijnordonn., dan vindt men dat aldaar het maximum is gesteld op vijf honderd gulden, onafhankelijk van opzet of schuld. ⁽¹⁾ Deze bepaling is m.m. woordelijk gelijk aan de daarmee overeenkomende bepaling in art. 47, 6o, van de Petroleum-aecijnordonn.; zie § 21 sub B ad nummer 38, waar ook art. 216 Strafwb. (opzettelijk belemmeren van eenige handeling van een ambtenaar bij het uitoefenen van zijn ambtspllicht enz.) in verband daarmee in beschouwing is genomen; ter vermijding van herhalingen moge daarnaar worden verwezen ten bewijze dat de strafbaarstelling van het „opzettelijk bemoeilijken van douane-ambtenaren” aan duidelijkheid en éénheid te wenschen overlaat; zie verder § 74.

Ten aanzien van het strafbare feit, voorkomende in het eveneens toepasselijk verklaarde art. 10 Rechtenordonn., geldt hetzelfde: het niet-opvolgen van de bevelen der ambtenaren ten aanzien van uitlading, plaatsing of verplaatsing, wegvoeren der goederen enz. enz. wordt gestraft ingevolge art. 26, 7o (bij opzet) met boete van ten hoogste duizend gulden, dan wel (bij schuld) ten hoogste honderd gulden. Bij latere ordonnantie werd, in verband met de invoering van „bedrijfshavens”, dit art. 10 verklaard niet van toepassing te zijn op met name genoemde tolkantoren; de vraag doet zich dus voor of waar bijv. voor Batavia (ingevolge Stbl. 1917 No. 459) art. 10 Rechtenord. ten aanzien van In- en Uitvoerrechten buiten toepassing is

⁽¹⁾ In de voorstellen tot wijziging van de strafbepalingen (en tot het doen vervallen van het dualisme), zie Volksraadstukken Zittingsjaar 1930—1931, Onderw. 60, Stukken 1—3, wordt deze strafstelling niet genoemd, omdat art. 216 Strafwb. daarin voldoende voorziet.

gesteld, zulks ook geldt ten aanzien van de *Inl. gedistill.-acc.-ordonn.*, welke in art. 74 dit art. 10 *Rechtenord.* van toepassing verklaart. Als regel toch geldt (— hieronder wordt daarop teruggekomen bij de bespreking van art. 28 *Rechtenord.* —) dat indien in een *ordonn.* een artikel van eene vroegere *ordonn.* op een nieuwe materie van toepassing wordt verklaard, alle latere aanvullingen en wijzigingen enz. van dat artikel eveneens voor de jongere *ordonn.* gelden. Doch in de „bedrijfshavens” worden de terreinen of lokalen, bedoeld in dit art. 10, niet van landswege aangewezen of beschikbaar gesteld voor genoemde doeleinden, — ze worden verhuurd, en in die verhuurde lokalen hebben de douane-ambtenaren niet die bevoegdheden welke art. 10 hun in de „eigen” lokalen geeft; ook ten aanzien van de *Inl. gedistill.-accijnsordonn.* is dit art. 10 dus niet meer van toepassing op de bedrijfshavens.

Het toepasselijk verklaarde art. 27 *Rechtenordonn.* betreffende het niet-instellen van bekeuring of, deze ingesteld zijnde, het tegen betaling der kosten buiten gevolg laten ingeval er geen verdenking van ontduiking bestaat, geeft aanleiding tot de opmerking dat de latere (n.l. bij *Stbl.* 1914 No. 281) aanvulling van dit artikel met een nieuwe alinea niet van toepassing is op de *Inl. gedistill.-accijnsordonn.*, omdat het daar bedoelde geval, waarin eveneens geen bekeuring wordt ingesteld, (n.l. indien, met afstanddoening van het recht op hooger beroep op de „Commissie”, een schikking aanvaard wordt enz.) geen betrekking kan hebben op deze *accijnsordonnantie*: de „Commissie van beoordeeling”, ingesteld bij art. 39 *Regl. A* behoorende bij de *Rechtenordonn.*, heeft n.l. geenerlei bemoeienis met de *accijnsheffing*.

Rechtspersonen, zie ook § 58.

Verder moet, wat de toepasselijk-verklaarde artikelen der *Rechtenordonnantie* betreft, de opmerking

worden gemaakt, dat waar art. 28 dier *ordonnantie* bij *Stbl.* 1927 No. 174 in dezen zin werd aangevuld, dat ook rechtspersonen strafrechtelijk vervolgd kunnen worden voor handelingen van gemachtigden of van hen, die in haren dienst zijn, zoodanige uitdrukkelijke strafbaarstelling ingevolge de toepasselijkverklaring ook geldt ten aanzien van overtredingen tegen de *Inl.-gedistill. acc.-ordonn.*, — zie § 20 (begin) en het daar besproken arrest Hoog-Gerechtshof van N.-L. van 20 Aug. 1927, alsmede § 15 sub A (slot), met de verwijzing naar de toelichting in „Officiële Uitgave” bladz. 485, waar als regel is aangenomen dat latere aanvullingen, wijzigingen enz. van artikelen ook gelden ten aanzien van de *ordonnanties* welke die

artikelen voor hare materie van toepassing hebben verklaard. Bij hoogergeroemde voorstellen (zie noot op bladz. 84) wordt in overweging gegeven de geheele bepaling van art. 28 Rechtenordonn., eenigszins gewijzigd en aangevuld, in de Inl. gedistill. acc.-ord. op te nemen.

Kon. Besl. in Ind. Stbl. 1913
No. 325.

Ten slotte kan de vraag worden gesteld of het in paragraaf 20 uitvoerig behandeld Koninklijk

Besluit in Staatsblad 1913 No. 325, strafbaar stellende het indienen van een valsch of vervalscht stuk bij een geschil over de waarde of de soort van ten invoer in — of ten uitvoer uit — Ned.-Indië aangegeven goederen, met het oogmerk om invloed uit te oefenen op de beoordeeling van die waarde of van dat soort, ook van belang is voor de Inl. gedistill. accijnsordonn. Wat de „waarde” betreft kan zulks buiten beschouwing blijven, omdat accijns niet berekend wordt naar de waarde, doch bij invoer op Java en Madoera van Inl. gedistilleerd van elders, bijv. van Bali of Lombok, kan de „soort” een onderwerp van geschil vormen, indien bijv. het alcoholgehalte zoodanig is dat ook door gisting en zonder overhaling dit gehalte aanwezig kan zijn, in welk geval geen accijns verschuldigd zou zijn. De betrokkene kan volhouden dat de vloeistof geen door overhaling verkregen alcohol bevat; bij daaruit voortvloeiend geschil kan hij valsche of vervalschte papieren indienen. Toch zal een veroordeeling dan, op grond van genoemd Kon. Besl., niet kunnen volgen, omdat daarin als element is opgenomen dat de goederen ten invoer in Ned.-Indië moeten zijn aangegeven. Eenige van buiten Ned.-Indië aangevoerde vloeistof kan niet als Inlandsch gedistilleerd worden beschouwd, het Kon. Besl. vindt geen toepassing ten aanzien van reeds binnen het tolgebied aanwezige goederen, — tenzij ten uitvoer aangeboden naar buiten Ned.-Indië.

Wat betreft de strafbepalingen uit onderw. ordonnantie, artt. 83, 84 en 85, wordt vermeld dat eene geheele herziening van deze materie den Volksraad ter overweging is aangeboden (zittingsj. 1930—1931 Onderw. 60, st. 1—3). Deze herziening heeft tot doel het dualisme te doen verdwijnen, en verder om vele overtredingen zwaarder strafbaar te stellen, o.m. door bedreiging met hechtenisstraf, en met geldboeten, waarvan de minima afwijken van het strafrechtelijk minimum (Strafwb. art. 30). Behandeling van de thans nog bestaande strafbepalingen komt overbodig voor; voor de voorgestelde worde verwezen naar de memorie van toelichting op bedoeld ontwerp. Voor afwijkende minima, zie § 64.

Ten aanzien van art. 86 moeten een drietal opmerkingen worden gemaakt. In de eerste plaats veronderstelt dit art. dat, behalve door den Gouv.-Gen., ook door „eene andere autoriteit” naar aanleiding van deze *Inl. ged. acc.-ord.* bepalingen in het leven zouden kunnen worden geroepen, waarvan de overtreding strafrechtelijk vervolgd zou kunnen worden; hiertegen zou zich *n.m.m.* art. 143 der *Ind. Staatsregeling* (= art. 88 *Reg. Regl.*) verzetten: „Niemand mag tot straf vervolgd of daartoe veroordeeld worden dan in de gevallen, bij algemeene verordening voorzien”.

In de tweede plaats wordt voor de „boeten en straffen” verwezen naar die, welke bedreigd zijn tegen een „gelijke of gelijksoortige” overtreding van deze *ordonn.*, — dus voor het geval dat de hier bedoelde regeling van den Gouv.-Gen. (of van een andere autoriteit) geen bijzondere straf bedreigt. De rechter zal dus, indien hij de ten laste gelegde overtreding van zoodanige bepalingen bewezen acht, voor het vaststellen van de straf moeten raadplegen de gelijke overtreding, en, bestaat er geen „gelijke” overtreding, dan de „soortgelijke” uit deze *ordonn.*, om te weten welke soort straf, welken duur van vrijheidsstraf en welk maximum van boete hij zou kunnen opleggen, en of ook verbeurdverklaring mag of moet worden uitgesproken. Dit nu wil voorkomen in strijd te zijn met algemeene beginselen van het strafrecht, welke iedere „analogische toepassing” uitsluiten, zie *bv.* van Hamel-Van Dijk, 40 dr. bladz. 130.

In de derde plaats moet de vraag gesteld, of, waar deze bevoegdheid verleend wordt in eene *ordonnantie*, waarvan de werking beperkt is tot Java en Madoera, dus met territoriale beperking, de bepalingen welke „naar aanleiding van deze *ordonn.*” in het leven zijn geroepen, wat de strafbepalingen betreft een uitgebreider werkingssfeer kunnen hebben, — met name, of overtredingen van de hieronder sub B te behandelen *ordonn.* in *Stbl.* 1898 No. 93 (vrijdom-acc. enz. Houtgeest en Gedistill.) ⁽¹⁾ gestraft kunnen worden krachtens artt. 83 en 84 dezer *Inl. gedist.-acc.-ordonn.*, indien die overtredingen op de gewesten buiten Java en Madoera worden gepleegd. *N. v.* moet deze vraag ontkennend worden beantwoord.

Aangeteeekend worde, dat bij hoogergenoemde voorstellen tot wijziging van de strafbepalingen in overweging wordt gegeven, genoemd art. 86, waarvan het 1ste lid nimmer toepassing vond, te doen

(¹) Deze *ordonn.* is vastgesteld „naar aanleiding van de *Inl. ged. acc.-ord.*”, zie *considerans*: „Dat Hij, ook in verband met de *ordonn.* van heden (*Stbl.* No. 90) een „herziening wenschelijk achtende van enz.”, *Jo. considerans* van de daarbij gewijzigde *ordonn.* in *Stbl.* 1873 No. 243: „Dat Hij, wenschende uitvoering te geven „aan het voorkomende in de vierde alinea van de bijzondere bepalingen omtrent den „post-gedistilleerd”, opgenomen in de wet van 17 Nov. 1872 (*Ind. Stbl.* 1873 No. 35), „en in art. 36 der *ordonn.* van heden (*Stbl.* No. 240)” (*Inl. ged. acc.-ord.*). Zie verder onder B van deze paragraaf.

vervallen, en tevens de strafbepalingen op te nemen in de „vrijdommen-ordonn.”-zelve.

Schikking. Zie ook § 70.

Evenals in de Rechtenordonnantie (artikel 29, zie bladz. 62) en in de Petroleum-accijns-ordonnantie (artikel 51, zie § 21B) wordt in onderwerpelijke verordening de bevoegdheid aan den Dir. van Fin. verleend om, ter voorkoming van gerechtelijke vervolging, wegens alle overtredingen in schikking te treden of te doen treden. Gaf deze bepaling oorspronkelijk (art. 39a Stbl. 1882 No. 295, waarbij evengenoemd art. 29 Rechten-ordonn. van toepassing werd verklaard) aanleiding tot vertraging in de berechting van de overtredingen der Ind. gedistill.-acc.-ordonn., omdat tot het instellen van een vervolging niet mocht worden overgegaan vóórdat genoemde Departementschef in de gelegenheid was gesteld te beslissen of er aanleiding bestond een schikking aan te bieden, — bij rondschrjven van 10 Nov. 1890 No. 16757 werd daarin voorzien door het voorschrift van den Dir. van Fin., dat van schikking slechts sprake zou kunnen zijn bij overtredingen ten opzichte van het vervoer van buitenlandsch gedistilleerd, van inlandsch gedistilleerd op een overigens in orde bevonden document waarvan alleen de geldigheidstermijn overschreden was, alsmede bij uitslag van in- of buitenlandsch gedistilleerd in eene hoeveelheid van twee liter of meer uit andere panden of van andere erven dan uit een stokerij, distilleerderij der eerste klasse, bergplaats of uit daarmede gemeenschap hebbende panden of erven zonder het vereischte document; in alle andere gevallen kon dadelijk tot vervolging worden overgegaan. Hoezeer aangehaald rondschrjven nimmer is ingetrokken, wordt in de praktijk ook in genoemde gevallen onmiddellijk tot vervolging overgegaan, tenzij de betrokken douane-ambtenaar de zaak van te gering gewicht oordeelt, — doch aanbod van schikking komt niet voor bij overtredingen van de bepalingen van deze ordonnantie.

- B. Nummer 16. Ordonnantie tot herziening en opnieuw vaststelling van de voorschriften omtrent het verleen van vrijdom van invoerrecht of accijns voor houtgeest en gedistilleerd; Stbl. 1898 No. 93.** Deze ordonnantie bevat enkele verbodsbepalingen, n.l. art. 9, waar het „aanbieden ter vermenging” van gedistilleerd, vermengd met vreemdsoortige bestanddeelen, strafbaar is gesteld; art. 11, zooals het gelezen wordt door de wijziging bij Stbl. 1927 No. 68, waarvan wat de punten 1, 2 en 3 betreft, slechts vervolging bij betrapping op heeterdaad kan worden ingesteld, (derhalve